

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 47 (1762) 1983 LAPKRITIS-NOVEMBER 24 • "AUŠROS" METAI • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672

Ženkla Seinuose

Lenkijos ir Suvalkų trikampio lietuvių likimas nuo seno jaudina ne tik Lietuvą, bet ir jos ieseiviją. Patekę į karo sukurius, daugelis mūsų tautiečių buvo priversti pasilikti dabartinės Lenkijos teritorijoje. Kol siautė sovietinių trėmimų pavojus, lietuviai slapstėsi, pridengdami savo tautybę lenkiškumu. Kai tas pavojus praėjo, Lenkijoje atsirado gana daug lietuvių įvairiose vietovėse, ypač Suvalkų trikampyje. Nors ir gerokai varžomi, jie pradėjo organizuotis, leisti savo laikraštį "Aušra", puoselėti kultūrinį bei religinį savo gyvenimą. Kliūčių iš valdžios pusės buvo ir tebėra daug, tačiau lietuviškasis gyvenimas yra gyvas ir gana atsparus. Kaikuriais atvejais civilinė Lenkijos valdžia yra parodžiusi lietuviams ir tam tikro palankumo. Pvz. šiais metais lietuviams buvo atnaujinti Dariaus-Girėno paminklai, surengti plataus masto sąskrydžiai su pamaldomis ir atitinkama programa, dalyvaujant lenkų pareigūnams. Iškovota kaikiurių teisių lietuviško švietimo ir saviveiklos srityje. Bene daugiausia buvo tikėtasi religinėje srityje, bet įvyko priešingai — joje patirta daugiausia prieštarpų. Akivaizdžiausias tokios būklės liudininkas yra Seina, priklausą Lomžos vyskupijai. Išstius dešimtmečius teko grumtis dėl lietuvių kalbos su lenkų hierarchija.

PAGALIAU ir tikybinėje srityje atėjo prošvaistė — naujasis Lomžos vyskupas Juliusz Paetz nuo 1983 m. spalio 16 dienos leido laikyti sekmadienes pamaldas Seinų bazilikoje ir lietuvių kalba. Tuo būdu buvo grąžinta lietuvių kalba savojon šventovėn, kurioje yra palaidotas ir Lietuvos poetas vyskupas Antanas Barauskas. Tai laimėjimas, kuriuo verta pasidžiaugti, juoba, kad jis atėjo po ilgų ir sunkių kovų. Garbė tiems kovotojams, kurie kiekvieną sekmadienį po lenkiškų pamaldų rinkdavosi bazilikon giedoti lietuviškų giesmių ir tuo būdu reikšti savo protestą hierarchijai, panaikinusiai lietuvišką pamaldą bazilikoje. Taip pat garbė tiems, kurie kovojo memorandumais, rašė įvairius raštus hierarchijai, aliarmavo lietuvių ieseiviją ir stebėta net Romą. Visi tie ištvėrimingi žygiai paveikė dabartinį poezijų Joną-Paulių II, kuris, mirus Lomžos vyskupui M. Sasinovskui, pasirūpino paskirti ne nacionalistiškos, o krikščioniškos dvasios vyskupą J. Paetz. Pastarasis per gana trumpą laiką suprato esamą būklę ir į Seinų problemą pažvelgė krikščioniškomis akimis. Prie jo dvasinio horizonto praplėtimą, matyt, prisidėjo ilgų metų tarnyba Romoje, kur suplaukia visų tautybių problemas, laukiančios ne nacionalistinio, o krikščioniško sprendimo. Grįžęs Lenkijon jau kaip vyskupas, bando spręsti vietines problemas krikščionišku mastu.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ redakciją pasiekė naujojo Lomžos vyskupo J. Paetz ganytojinis laiškas, skirtas Seinų parapijiečiams ir skaitytas Seinų bazilikoje š. m. spalio 9 d. Tai giliai krikščioniškos dvasios raštas, paremtas Evangelija ir esamos būklės supratimu. Jame sakoma: "Kiekviena tauta ir kiekviena jos dalis, net mažiausia, gyvenanti tarp kitos tautos drauge su ja, turi nepaneigiamą teisę išpažinti savo tikėjimą, garbinti Dievą sava, įgimta kalba, savo tėvų bei protėvių kalba. Ji turi tą teisę ir tada, kai puikiai moka gyvenamo krašto tautos kalbą..." Be to, minėto vyskupo ganytojiniam laiške pasakyta: "Seinų žemė ir Seinų miestas priklauso lenkų bendruomenei ir lietuvių bendruomenei." Iš lenkų vyskupo, žvelgiančio ganytojo akimis, šiuo metu vargu ar galima tikėtis daugiau. Šiuo raštu padarytas pirmas esminis žingsnis pozityvia linkme, neliečiant lietuviškos Seinų praeities bei politinių painiavų. Kol kas lietuviškos pamaldos Seinų bazilikoje pavestos tolerantiškam ir lietuvių gerbiama kunigui J. Macekui, Smalėnų parapijos klebonui. Reikia tikėtis, kad dvikalbė Seinų parapija sulauks ir dvikalbio klebono, sugebančio lygiai rūpintis abiem tautybėm. Dabartinis klebonas yra pasižymėjęs labai dideliu lenkiškumu, bet silpnu krikščioniškumu. Naujojo vyskupo žingsnis yra teisybės bei krikščionybės laimėjimas, kurį reikia branginti ir ginti nuo nacionalistinio lenkų spaudimo. Pr. G.

KANADOS ĮVYKIAI

Branduolinių ginklų grėsmėje

Ministeris pirm. P. E. Trudeau misiją pradėjo kelione Europon, kur jis savo planus atleide tik grįžęs Kanadon, tačiau pranešimui pasirinko ne parlamentą, o Montrealyje suangtus brangius liberalų pieties partijos lėšoms telkti. Tai planą sudaro penki pasiūnai: 1. suaukti branduolinių ginklų turinčių šalių — V. Sovietų Sąjungos, Britanijos, Prancūzijos ir komunis-

tinės Kinijos vadų konferenciją, 2. atsisakyti raketų, nukreiptų prieš satelitus erdvėje, 3. neplanuoti ilgai į kitas vietas pervežamų raketų su atominiais užtaisais, 4. specialiomis sutartimis sustabdyti galimą branduolinių ginklų vystymąsi kitose šalyse, 5. su mažinti Varšuvos Sąjungos ir Atlanto Sąjungos nebranduolinių ginklų aprūpintas karines pajėgas.

Idejos yra gražios, bet vargu ar įgyvendinamos. Kol Sovietų Sąjunga ir JA Valstijės dabartinėse derybose Ženevoje nėra sutarusios branduolinių ginklų sumažinimo, penkių tokių ginklų turinčių valstybių vadų konferencija būtų be tikslo. Ji tik atneštų dar didesnę painiavą, juoba, kad Britanijos, Prancūzijos ir komunis-

Toronto "Volungės" choras, ydovaujamas muzikės DALIOS VISKONTIENĖS, dainuoja Kanados Lietuvių Dienų koncerte Ontario Londone 1983 metų spalio 9 dieną. Nuotr. P. Jurgučio

PRANEŠIMAS IŠ ROMOS

Protesto telegramos sovietinėm vyriausybėm

Pasaulio katalikų vyskupų sinode Romoje negalėjo dalyvauti net kelių valstybių vyskupai

Spalio 29 d. pasibaigė pasaulio katalikų vyskupų sinodas, kuriame dalyvavo 220 vyskupų iš viso pasaulio kraštų, išskyrus Lietuvą, Latviją, Laosą, Čekoslovakiją.

Š. m. liepos mėnesį Šv. Tėvas kvietė vysk. J. Steponavičių ir vysk. L. Povilonį atvykti į sinodą. Rugsėjo pabaigoje buvo gauta žinia, kad vysk. J. Steponavičius neatvyks dėl nežinomų priežasčių, bet vysk. L. Povilonis gavo leidimą iš Maskvos vykti į Romą. Sinodo išvakarėse, buvo gauta žinia, kad kard. Vaivods, iš Rygos ir vysk. Povilonis neatvyks į sinodą posėdžius.

Pasak Vatikano dienraščio "L'Osservatore Romano" (spalio 15 d.), šio sinodo generalinis sekretorius arkiv. Tomko posėdžių metu perskaitė kardinolo Vaivods atvirą laišką, kuriame paaiškino, kodėl jis negalėjo atvykti, būtent, "valdžia man nedavė leidimo vykti į sinodą".

Vyskupų pareiškimai

Vyskupų sinodo dalyviai drauge su Šv. Tėvu Jonu-Paulium II griežtai pasmerkė šių laikų blogybes: žmogaus teisių pažeidimus, religijos laisvės varžymus, rasinę diskriminaciją, karinę agresiją, teroristinius veiksmus, atominį ginklų telkimą, neteisėgą turty paskirstymą bei politines sistemas, kuriose vargšų skurdas didėja, o pasiturinčių nuosavybės auga.

Baigdami savo pareiškimą, sinodo vyskupai paskelbė: K.

Bendrija darys viską, kad pasaulyje išnyktų karai, įtampas ir vyrautų taika, siektina per nusiginklavimą. "Mes girdime tautų balsą ir galime jį perduoti valsybių vyriausybėms. Juk visos tautos trokšta taikos ir saugumo. K. Bendrija niekad negalės susitaikyti su politinėmis ir ekonominėmis sistemomis, kurios įamžina neteisėgumą. Dėlto kreipiamės į tuos, kurių rankose yra valstybių valdžia, ragindama daryti visą, kas reikalinga, kad žmonijoje skleistųsi taika ir teisingumas".

Šv. Tėvo žodis

Šv. Tėvas Jonas-Paulius II baigminėje sinodo kalboje pareiškė: "Džiaugsmas ir broliškumas, kurį drauge išgyvenome šiame sinode, man savaime primena kaikiurių mūsų brolių vyskupų, kurie, nepaisant jų troškimo ir Šv. Sosto kvietimo, negalėjo būti čia su mumis. Neturėdami čia savo atstovų, Lietuvos, Latvijos ir Laos vyskupai negalėjo tiesiogiai dalyvauti šiame svarbiame Katalikų Bendrijos įvykyje... o šiam sinodui buvo padarytas nuostolis, nes jie negalėjo pasinaudoti ta patirtimi, kuria būtų galėję pasidalinti šie mūsų broliai ir pranešti apie sielovadinę būklę savo kraštuose."

"L'Osservatore Romano", "Il Tempo", "Avvenire" ir "Daily American" plačiai rašė apie vyskupų sinodo užbaigimą, pareiškdami Baltijos kraštų vys-

kupų nedalyvavimą ir sovietinės valdžios suvaržymus.

Protesto telegramos

Baigiantis pasaulio katalikų vyskupų sinodo VI suvažiavimui Romoje, buvo pasiųstos vienos telegramos lotyniškai šioms sukludytoms dalyvauti vyskupams: Presovo vyskupui Jan Hirka Čekoslovakijoje, Savannakhet apaštališkajam vikarui vysk. Jean-Baptiste Outhay Laose, Rygos ir Liepojos apaštališkajam administratoriui kard. Julijonui Vaivods Latvijoje ir Kauno apaštališkajam administratoriui vysk. Liudui Poviloniui Lietuvoje. Štai telegramos tekstas:

"Baigiant šeštąjį vyskupų sinodo bendrąjį susirinkimą, kuriame būtų buvęs taip pageidautinas jūsų dalyvavimas, (sinodo) tėvai, jungdamiesi su jumis broliškoje meilėje, apgailestauja aplinkybes, kurios sukludė jums dalyvauti. Visa širdimi jie dėkoja už jūsų paramą, kurią teikėte savo maldomis ir kančios auka, maldaudami Viešpatį, kad savo gausiomis malonėmis atlygintų jums už kilusį iš šio sukludymo patirtą skausmą". Pasirašė: kard. Joseph Cordeiro, kard. Timothy Manning ir kard. Joseph Ratzinger.

Šitokio turinio telegrama buvo įteikta Sovietų Sąjungos ambasadoriui Italijoje Nikolai Mitrofanovičiui:

"Visų žemynų katalikų vyskupų atstovai, susirinkę vyskupų sinode, reikią gilų nepasitenkinimą, kad jų tarpe nebuvo kardinolo Vaivods ir vyskupo Povilonio, nors jiems šis dalyvavimas sinode yra ganytojiška pareiga ir teisė, išplaukianti iš Helsinkio akto apie religinę laisvę. Prašome Jūsų Ekselenciją perduoti šią žinią valdžiai, kuriai jūs atstovaujate. Su pagarba, kard. Joseph Cordeiro, kard. Timothy Manning, kard. Joseph Ratzinger".

Tokio turinio telegrama buvo pasiųsta Čekoslovakijos prezidentui Gustavui Husak:

"Viso pasaulio katalikų vyskupų ir vienuolių atstovai, susirinkę sinode, labai apgailestauja, kad jų tarpe nėra Presovo ordinaro vysk. Hirkos. Savo rašte Jūsų Ekselencijai mes jaučiame pareigą reikalauti jos dalyvavimo vardin religinės laisvės pagal Helsinkio aktą. Kard. Joseph Cordeiro, kard. Timothy Manning, kard. Joseph Ratzinger". Krsp.

Pasaulio įvykiai

PIRMOS SKRAIDANČIOS JAV BOMBOS JAU ATGABENTOS BRITANIJON ir iškrautos iš didžiųjų transporto lėktuvų Greenhamo aviacijos bazėje prie Londono. Bombų atgabenimą Britanijos parlamente patvirtino krašto apsaugos ministeris M. Heseltinas. Pranešimas buvo sutiktas opozicinės darbiečių partijos atstovų protesto šauksmais. Premjerė M. Thatcher perspėjo britus nekreipti dėmesio į propagandos uraganą, kuris iš Rytų dabar pasiekė V. Europą. Tos skraidančios bombos skirtos ne karui pradėti, o taikai apsaugoti. Britanija yra sutikusi įsileisti 96 bombas sekančių penkerių metų laikotarpyje. Iki š. m. gruodžio 31 d. bus gauta 16 skraidančių bombų. Demonstracijos pagausėjo ir Bonnoje, kur Bundestagu vadinamas parlamentas

šių savaitę turi patvirtinti 108 branduolinių "Pershing 2" raketų ir 96 skraidančių bombų įsileidimą V. Vokietijon. Opozicinė socialdemokratų partija Koelne įvykusiame posėdyje pasisakė prieš šių naujų ginklų įsileidimą, pakeisdama ankstesnę buvusio kanclerio H. Schmidto politiką. Jis ją bandė ginti Koelno posėdyje, bet nusvėrė socialdemokratų pirm. W. Brandto ir jų dabartinio vado parlamente J. Vogelio aštri kritika Vašingtonui, kad Ženevos konferencijoje nebuvo imtasi rimtų pastangų vidutinio nuotolio branduolinių raketų skaičiui sumažinti.

Įtampa Ženevoje

Bundestagas turėtų patvirtinti "Pershing 2" raketų ir skraidančių bombų įvežimą V. Vokietijon, nes jame atstovų daugumą turi krikščionių demokratų kanclerio H. Kohlio vyriausybė. Ženevos konferencija tęsiama, nors Sovietų Sąjunga grąsino iš jos pasitraukti, jeigu bus pradėtos tų naujų ginklų įvežimas V. Europon. Atrodo, laukiama galutinio sprendimo V. Vokietijoje, kur Maskvai talkina gausūs demonstrantai, žaliųjų partija ir dabar staiga kryptį pakeitė socialdemokratai. Lapkričio 16 d. sukako 50 metų diplomatinių ryšių užmezgimui tarp JAV ir Sovietų Sąjungos. Šia proga prez. R. Reaganas pasisakė telegramomis su augščiausiojo sovieto prezidentu, kurio pirmininkas yra J. Andropovas. Savo telegramoje R. Reaganas pabrėžė, kad jis ir toliau sieks tarptautinės įtampos sumažinimo, užtikrinančio saugumą pasauliui. Sovietų prezidento telegrama, nepasirašyta J. Andropovo, taip pat pasisakė už santykių sunormalinimą, pastangas taikai užtikrinti.

Vyskupų žodžiai

Varšuvoje posėdžiavę Lenkijos vyskupai su kardinolu J. Glempu dabartines valdžios pastangas ekonomijai atstatyti pripažino nesėkmingomis, nors jos yra skaudžios gyventojams. Vyskupai pasisakė prieš vėl planuojamą maisto gaminių pabranginimą 10-15%. Gdanskio teisme buvo tardomas kun. H. Jankowskis, artimas L. Walensos bičiulis, "Solidarumo" unijos rėmėjas. Jis yra kaltinamas komunistinės valdžios šmeižimu savo pamoksluose. Teismą apsupo apie 1.000 kun. H. Jankowskį ginančių lenkų, nors iš tikrųjų jis dar nebuvo suimtas. Milicija sulaukė užsieniečių žurnalistus ir grupę demonstrantų, bet vėliau juos visus paleido. Iš teismo salės buvo išleistas ir joje tardytas kun. H. Jankowskis, atsisakęs atsakinėti į jam mestus kaltinimus. Savo pamoksluose jis ir toliau žada skleistį tiesą, kritikuoti visas negeroves, siekti lygybės, taikos, teisingumo. Toks esąs jo gyvenimo kelias, kurio jis nemumato atsisakyti. Nors. kun. H. Jankowskis buvo paleistas, kompartija žada tęsti pradėtą tardymą.

Šiame numeryje:

Ženkla Seinuose

Lietuvių kalba po ilgus kovas grąžinta Seinų bazilikon **Protesto telegramos sovietinėm vyriausybėm**

Vyskupų sinode Romoje nedalyvavo Lietuvos ir Latvijos vyskupai

Gimė karo audrom svaiciant

Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui keturiasdešimt metų

Latvijos istorija 1920-1940 metais

Istoriniai faktai, atskleidžiantys mūsų kaimynės praeitį

Šventovės, muzėjai ir... vairotojai

Aplankius dabartinę Romą, jos lietuvių, muzėjus, šventoves

Keliaujantis vaidila nebegriš

Paulius Rūtenis-Rutkauskas ir teatrinė jo veikla Australijoje

Didįjį dainos menininką palydint

A. a. Alfonsas Mikulskis regėjo Lietuvą liaudies dainose

Ir teologija, ir istorija

Vysk. V. Brizgio knyga apie lietuvių Vatikano santaryboje

Kauno arkivyskupijos šventovės

Broniaus Kviklio "Lietuvos bažnyčios" ir trečiasis tomas

Marksizmas — intelektualų opijus

Prancūzų mintytojas R. Aronas ir jo antimarksizmas

Vysk. LIUDAS POVILONIS, Kauno ir Vilkauskio vyskupijų apaštalinis administratorius, taip sveikinosi su Šv. Tėvu Jonu-Paulium II Romoje 1980 metais. Šiame sovietinė okupuotos Lietuvos valdžia jam neleido dalyvauti pasaulio katalikų vyskupų sinode

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$19, pusmetinė — \$10. Rėmėjo prenumerata \$25
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$19.00 per year, \$10.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

"The Plain Truth" 1983 m. spalio mėnesio laidoje išspausdino straipsnį "Spiritual offensive" apie dabartinio Šv. Tėvo Jono-Pauliaus II veiklą, siekiančią sustiprinti Lenkijos K. Bendriją ir josios ryžtu uždegti bei atgaivinti Vakarų krikščioniją. Tarp kita ko sakoma, kad Vatikanas esąs kreipęsis į Kremlių dėl kelionės į Lietuvą. Lietuviai esą tokie pat uolūs katalikai, kaip ir lenkai. Vieni esą mano, jog tokiai kelionei Kremlius leidimo neduos, kiti gi sako, toks neleidimas parodytų Maskvos silpnumą. Kremlius esą ir be to jau pateko viešosios nuomonės šešėlini ryšium su pasikėsimu į Šv. Tėvo gyvybę 1981 m.

"Chicago Tribune" 1983.X.30 išspausdino straipsnį savo bendradarbio Howard A. Tyner, aplankiusio Vilnių. Jame autorius gana plačiai aprašo patirtus įspūdžius, kuriuos pradeda nuo ateizmo muzėjaus, įrengto Šv. Kazimiero šventovėje. Ten esą vaikams religiniai reikmenys rodomi tarytum tai būtų dinosauro likučiai. Vilniuje veikiančios 11 šventųjų sekmadieniais būna pilnos tikinčiųjų. Ppv. Šv. Petro ir Povilo šventovėje sekmadienį pamaldose dalyvauja 1500 asmenų. Kaip ir cariniai rusai, taip ir raudonieji K. Bendriją laiko pavojingu nacionalizmo židiniu, panašiai, kaip ir Lenkijoje. Gatvėse nematyti nei kunigų, nei vienuolių. Tikiai Kaune matęs vieną uniformuotą kuniga. Slaptų moterų vienuolių Lietuvoje esama apie 1000. Dalis Lietuvos gyventojų gali sekti Lenkijos televizijos programas. Viena lietuvių pareiškusi: "Mes turbūt pavydime lenkam, nes popiežius yra jų, o ne mūsų tautietis, tačiau mes džiaugiamės, kad jis žino apie mus ir specialias mūsų problemas". Pasak amerikiečio korespondento, Lietuvoje kalbama apie galimą Šv. Tėvo pakvietimą aplankyti Lietuvą šv. Kazimiero 500 metų sukakties proga. Religinį reikalų tarybos igaliotinio pavaduotojas išreiškė tuo klausimu abejonę, nes Vatikanas su Kremliumi neturi diplomatinių santykių. O vysk. L. Povilonis atsisakęs pareikšti, ar toks kvietimas popiežiui būtų įteiktas. Šv. Kazimiero iškilmės esąs sudarytas specialus komitetas. Straipsnio autoriaus išvada apie Lietuvos katalikybę yra tokia: "Lietuvos katalikybė yra gyva, bet neklesinti".

Apie Lietuvos kunigus atskirą straipsnį išspausdino "Chicago Tribune" 1983.X.31. Jo autorius, aplankęs Kauną ir pasikalbėjęs su kankiniais kunigais, cituoja jų pareiškimus, kuriuose sakoma, kad dabartinis sovietinis režimas siekia numarinti K. Bendriją tyliu, lėtu būdu. Pasak vysk. L. Povilonio, dabar Lietuvoje yra 3,5 milijono gyventojų, kurių vienas milijonas yra tikintys krikščionys. Prieš sovietinę okupaciją buvo 1300 kunigų, o dabar 696, įskaitant

ir nedarbinguosius. Yra iš viso 630 parapijų, kurių 142 neturi savų kunigų. Seminarijoje dabar yra 103 klierikai (prieš 20 metų jų tebuvo 30). 1982 m. į baigę 13, 1983 m. baigs 20. Lietuvos kunigai negali pasitraukti pensijon — turi dirbti, kol gali. Esą reikia 3 naujų vyskupų, bet Vatikanui ir Kremlui dėl jų sunku sutarti. Vysk. R. Krikščiūnas turėjęs pasitraukti iš pareigų, nes sušlavusi sveikata ir buvęs per daug pataikaujantis sovietinei valdžiai.

Vatikanas pagaliau perėmė Torino drobulę 1983 m. spalio 18 d. Iškilmingose apeigose mirusio Italijos karaliaus Umberto II gimines ir Vatikan valstybės sekretorius kard. Agostino Casaroli pasirašė atitinkamus dokumentus. Per ilgus amžius šios drobulės savininkai buvo itališkoji karališka Savoy giminė. Pernai mirdamas karalius Umberto II tremtyje šią drobulę testamentu užrašė Jonui-Pauliui II ir Vatikan valstybei. Drobulėje yra negatyvinis atvaizdas žmogaus. Manoma, jog toje drobulėje buvo suvyniotas Kristus. Daugumas mokslininkų yra prieję išvados, kad drobės atvaizdas nėra falsifikatas, tačiau kol kas negali išaiškinti kokiū būdu tas atvaizdas drobulėje galėjo atsirasti.

JAV anglikonas Dale Vree, "New Oxford Review" žurnalo redaktorių, su visa savo šeima tapo katalikais. Savo žurnalo skaitytojams 1983 m. spalio mėn. laidoje jis rašo, kad jo išjungimas K. Bendrijon esąs, kaip ir Malcolm Muggeridge, atsliepiamas į ilgai aidėjusį skambutį. Jo įtieskėjimui kelionė prasidėjusi Berkeley universitete, kur jis tapęs marksistu-leninistu ir norėjęs net emigruoti į Rytų Vokietiją. 1966 m. Rytų Berlyne jis išgyvenęs atsivertimą į Kristų ir grįžęs į JAV tuojau išjungę savo pavidelton Anglikonų Bendrijon. Kai 1976 m. moters buvo pradėtos šventinti anglikonų kunigėmis, daugelis pajuto, kad kažkas netvarkoj. 1977 m. Dale Vree su savo vienišiais įsteigė "New Oxford Review" žurnalą su mintimi, kad krikščionijos susiskaldymų pobūdis keičiasi: dabar nebesą klausimas ar esi Wesley šalininkas, ar popiežiaus, ar Kalvino, bet ar esi tikrai Kristaus sekėjas. Pasak jo, konfesiniai skirtumai tapo nustumti į antrą eilę vietą moralinio palaidumo, kuris graso visai krikščionijai. Katalikybė jam visą laiką buvusi nepatraukli. Doktrinos atžvilgiu jam daug dalykų buvo labai sunku priimti, o moraliniai nurodymai — labai sunkūs įgyvendinti. Tačiau, gilinantis į Šv. Raštą, Bendrijos Tėvus ir krikščionijos istoriją jam aiškėjo, kad būti krikščioniui nereiškia iškepti kokį nors savosios filosofijos mišinį, bet nuosirdžiai save atsiduoti Kristui. K. Bendrijos visuotinumas, tęstinumas ir apimtis jį taip paveikė, kad tas jaučiamas nepatrauklumas jį galiausiai patraukė. Kun. J. Stš.

Gimė karo audrom siaučiant

Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui šiais metais sueina 40 metų

BALYS GAIDŽIŪNAS,
vienas VLIKo steigėjų
ir pirmosios valdybos
vicepirmininkas

Dvidešimt dvejus metus išgyvenę laisvėje buvome net kiek primirę, kad gali ateiti tamsios ir laisvei sunkios dienos. Kai karo debesys beveik valandomis tamsėjo, mes vis dar manėm, kad gal išliksim nepaliesiti. Delsėm ir kaip reikiant nepasiruošėm. O kai komunistinė Maskva mums tiesiai dūrė į širdį, išgyvenom ir pasimetimą, ir tėvynę ginti pažadų netesėjimą. Tai mūsų silpnybės, kurias vėliau vis tiek reikėjo išpirkti. Ir jos buvo išperkamos visuotiniu tautos sukilimu, Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimu, bandymu vėl viską suimti į savas rankas. Tos pastangos tada mums atsiėjo per 4000 gyvybių, daugiausia patriotiškumo degančio jaunimo.

To sukilimo metu keitėsi okupantai. Dažnas dar turėjo šiek tiek vilties, kad priešvarta iškabintoms raudonoms vėliavoms sudegus, per mūsų kraštą į rytus einantieji, svastikos ženklais paženklinantieji bus išmintingesni, bet labai greit pajutom, kad jie visiškai nepaiso mūsų nepriklausomybės siekių, yra atėję atlikti tai, kas jiems nepasisekė Kryžiaus karų metais. Toks jų elgesys pagreitino lūžį ir tuose, kurie į juos dar buvo žiūrėję su laisvės viltimis.

Vokiečių okupacijoje
1941 m. liepos 23 d. buvo paskelbtas potvarkis, kad įvedama vokiečių civilinė valdžia, kad Lietuva įjungiamą į Ostlando provinciją. Rugpjūčio 5 d. turėjo likviduoti laikinąjį Lietuvos vyriausybę, o komisarą Renteln paskyrė generalinius tarėjus.

Dar tą patį mėnesį po tokių potvarkių ir įvykių Kaune, Vilniuje ir šiauliuose pasirodė pirmi lapeliai, kviečiantieji gerai įvertinti vokiečių siekius ir jiems priešintis. Vieni tų lapelių buvo rašyti gerai išmąstę, kituose — jau tarsi mokyklinio amžiaus ranka. Ir buvo susirūpinta, kad užimant teisingą pasipriešinimo liniją, būtų rūpestingai paisoma gyvinių lietuvių tautos interesų, kad nebūtų įdegame ugnis ten, kur nieko negalima laimėti, o tik daug ką sudeginti.

Su pirmais vokiečių potvarkiais ir pirmais pasipriešinimo lapeliais prasidėjo ir tarpgrupiniai pasitarimai sudaryti bendrą pasipriešinimo centrą. O jį sudaryti, kaip dabar gali atrodyti, nebuvo taip lengva. Buvo nepasitenkinimų dėl praeities įvykių, buvo ir naujų sąskaitėlių, kad pirmoje komunistinėje okupacijoje kankinamieji pasirodė netaip, kaip lietuviui priderėjo pasirodyti. Or šykėjant, kad toks būsimas centras turi jungti visus susigrupavimus, reikėjo žiūrėti ir kokie tie susigrupavimai yra.

Politinės grupės
Visi žinome, kad nuo 1927 m. Lietuvoje buvo įvestas vadinamasis vadistinis režimas. Oficialiai partijos neveikė, bet centrai ir jiems pavaldūs spauda gyvavo. Vadinamas katalikiškasis sparnas taktikos sumetimais buvo pasiskirstęs į tris dalis: krikščionis demokratų, ūkininkų Sąjungą ir Darbo Federaciją. Kairesnė liberalinė ar kairij barą buvo užėmę valstiečiai liaudininkai ir socialdemokratai. Į vidurį pretenduoją tautininkai dėl tarpusavių nesutarimų buvo suskildę į dvi dalis. Iš seno dar buvo ūkininkų Partija — tai vėl vidurys tarp liaudininkų ir tautininkų. Buvo atsiradę ir visiškai nauji susigrupavimai: Lietuvių Frontas, laisvės kovotojai ir Vienybės Sąjūdis. Juos visus, kad neliktų nepasitenkinusių, reikėjo susodinti prie vieno stalo. Tokį susodinimą bandė Tadas Petkevičius, bandė ir Juozas Ambrazevičius-Brazaitis. Abiem nepavyko. Nepavyko grynai dėl politinės aritmetikos: kiek kurie susigrupavimai dominuos ir turės įtakos į būsimus sprendimus. Tada dar tikėta, kad karas pasibaigs logiška karų užbaiga ir Lietuva greit atstatytas savistoviam gyvenimui.

Čikagiškio P. LAURINAVIČIAUS medžio drožinys "Romo Kalantos auka"

Du centrai

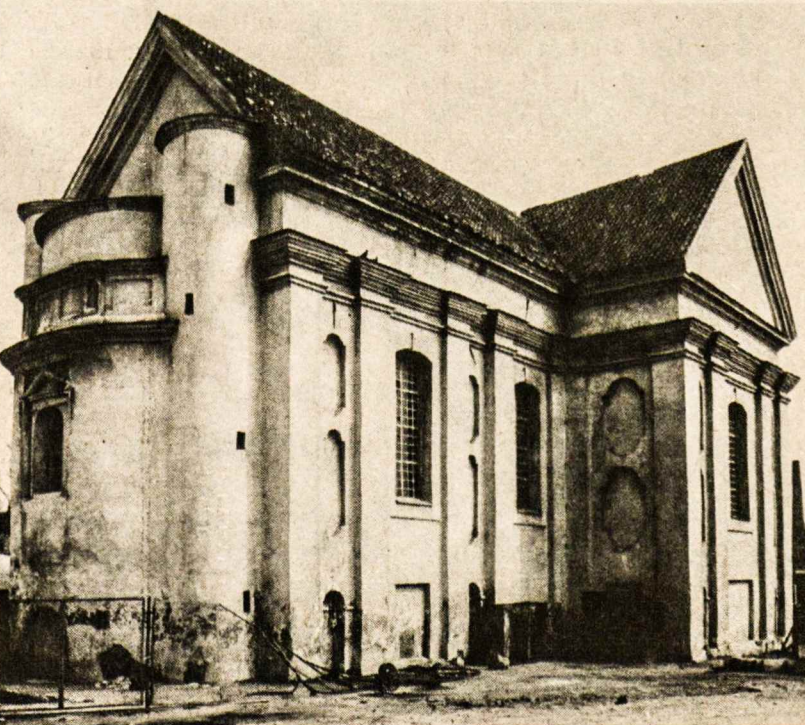
Nepasisekus tiems bandymams, susidarė du centrai: Vyriausias Lietuvių Komitetas, apjungęs liaudininkus, socialdemokratų, tautininkus, nacionalistus ir laisvės kovotojus, o kitas — Tautos Taryba, apimanti visus kitus katalikiškuosius susigrupavimus. Pirmam vadovavo Jonas Fledžinskas, antram — Juozas Ambrazevičius.

Taip, dviem centram esant, buvo įeita į 1943 metus. Vokiečiai darėsi vis piktesni, nes jiems nesisekė frontuose, nesisekė ir Lietuvoje nedateklūs užkaišioti, prievarta gaudant žmones bei grobiant materialines gėrybes. Tų metų vasario 1 d. prie Stalingrado buvo paimiti paskutiniai 11-to korpo vokiečių likučiai. Rommelio vadovaujamos šarvuotųjų divizijos buvo suvartytos atgal į Tunisą.

Vokiečiai, lyg už visus nepasisekimus keršydam, kovo 16 d. uždarė visas augštąsias Lietuvos mokyklas, o kovo 16-17 dienomis suėmė įkaitais 49 mūsų veikėjų ir išvežė į Stutthofo koncentracijos stovyklą. Čia noriu pažymėti, kad tais suėmimais vokiečiai nepataikė nė į vieną abiejų pasipriešinimų centrų asmenį.

Pagaliau — vienas centras

Tie visi įvykiai stipriai paveikė abiejų centrų veikėjų, kad reikia baigti pasitarimus ir sueiti į vieną centrą. Pagaliau buvo sutarta, kad į tokį centrą iš VLIK ateis 5 atstovai, o iš Tautos Tarybos 4. Jų atėjimas rėmėsi tokiu sutarimu: partijos, turėjusios seimuose savo atstovus, siunčia po 1 atstovą; taip pat po vieną atstovą siunčia ir nauji susigrupavimai. Tad į vieną centrą turi ateiti 11 atstovų, bet abi pusės pripažino, kad toks didelis skaičius atstovų po grindžio veikloje gana pavojingas. Buvo kiek susisaurinta, kai ūkininkų Sąjunga ir ūkininkų Partija, viena iš vieno centro, kita iš kito, nuo atstovų siuntimo atsisakė. Labiau susimazinti nesisekė, nes visos partijos ir sąjūdžiai labai vertino savo veiklą. O okupacinėse sąlygose niekas negalėjo tos vertės pasverti ir nustatyti.

ŠV. STEPONO KANKINIO ŠVENTOVĖ VILNIUJE. Sovietinės okupacijos valdžia ją atėmė iš tikinčiųjų, nuėmė kryžius ir įrengė sandėlį. Šventovė pastatyta XVII š. Panerių gatvėje, netoli geležinkelio stoties

Pirmas to vieningo centro atstovų susitikimas įvyko 1943 m. lapkričio 25 d. 8 v.v. Kaune, Parodos gatvėje 9 nr., kur tada man teko gyventi. Buvo pašturpęs vakaras, ore maišėsi sniegas, mažas matumas. Tada, dar bevadžio centro posėdyje, dalyvavo: Steponas Kairys — socialdemokratų, Antanas Tumėnas — krikščionių demokratų, Juozas Audėnas — liaudininkų, Adolfas Damušis — Lietuvių Fronto, Juozas Katilius-Vaitiekūnas — Darbo Federacijos, Klemensas Brunius — nacionalistų, Bronius Kazlauskas-Kaslas — Vienybės Sąjūdžio ir Balys Gaidžiūnas — tautininkų. Laikinu pirmininku, kaip vyriausias amžium, buvo išrinktas Steponas Kairys. Laisvės kovotojų atstovas pirmame posėdyje nedalyvavo, nes jų centre vyko persitvarkymai.

Vėliau tie patys atstovai naują, visų sutartą centrą pavadino Vyriausiu Lietuvos Išlaisvinimo Komitetu ir išrinko trijų asmenų valdybą: pirmininku — Steponą Kairį, vicepirmininkais — Adolfą Damušį ir Balį Gaidžiūną. Esant trijų asmenų valdybai, susirinkimų pavojingumas sumažėjo, nes visiems nebebuvo reikalo dažnai rinktis. VLIKo reikalų vedėju buvo sutartas Bronius Bieliukas, ne VLIKo narys.

Vieningas darbas

Naujas centras dirbo labai vieningai. Visi nutarimai buvo vienbalsiai sutariami, vieni kitų pažiūras pilnai respektavo, visi pasiimtus darbus stropiai ir laiku vykdė. Buvo sudaryta eilė komisijų ir darbai toms komisijoms išskirstyti. Deklaraciją tautai rengė politinė komisija. Ją parengiant ilgiau užtrukta, nes reikėjo suderinti grupių pažiūras ir konstitucinius atstatomos Lietuvos reikalus.

Deklaraciją buvo norima paskelbti parenkant ryškesnę datą. Kalėdoms nesusėta, tad sąmoningai buvo nutesta iki vasario šešioliktosios. Tą dieną ji ir buvo paskelbta per pogrindžio radiją, pogrindžio laikraščius ir specialiai atspausdintus lapelius. Deklaracijos teksto nekartočiau. Ji buvo daug kartų skelbta, ją visi gali rasti Lietuvių Enciklopedijos I t., 378 psl. Kovojančios tautos ji buvo labai palankiai sutikta. Gestapo budrumas padidėjo ir į VLIKo paralyžavimą pradėjo verbuoti agentus ir iš lietuvių tarpo.

Kai čia kalbu apie VLIKo įsteigimą, prašau nesusprasti, kad visi to įvykio nuopelnai ir priklausoma tiems, į pirmą posėdį susirinkusiems. Ne. Tokio susitarimo siekė visa sąmoningoji lietuvių tauta ir spaudė, kad susitarimas būtų pasiektas. Paminėsiu tik dalį tų, kurie labai aktyviai, be jau minėtų VLIKo narių, tuo rūpinosi ir dirbo: Ambrazevičius, Bielinis, Bieliukas, Drunga, Danta, Dirmeikis, Fledžinskas, Ivinskis, Keliuotis, Kardelis, Krupavičius, Krivickas, Kurkietis, Lušys, Mašalaitis, Maceina, Nemickas, Petkevičius, Paknys, Rastenis, Skipitis, Sidzikauskas, Virbieckas, Vėbra, Žakevičius ir kiti.

Komisijos

Jau esu minėjęs, kad VLIKo darbai buvo išskirstyti komisijoms. Tokių komisijų buvo (Nukelta į 3-čią psl.)

A. A. Laimutė Kuncaitytė

los mokytojams bei mokiniams, skautams, "Atžalynui", Laimutės draugams, mūsų giminėms, bičiuliams ir visiems, kurie dalyvavo laidotuvsė. Giliai įvertiname užprašytas šv. Mišias, užuojautas, išreiktas žodžiu, raštu ar gėlėmis. Jūsų visų krikščioniška meilė mus sustiprino toje sunkioje valandoje. Gerasis Dievas jums teatlygina!

PADĖKA

Visiems, kurie mūsų šeimai padėjo mylimą Laimutę išlydėti į amžinybę š. m. liepos 1 d., iš širdies dėkojame už jūsų parodytą gerumą.

Ypatingą padėką reiškiam: klebonui kunigui Jonui Staškui ir diakonui K. Kaknevičiui už maldas ir už šv. Mišių atnašavimą; Lindai Marcinkutei už giedojimą. Dėkojame karsto nešėjams, Maironio moky-

Kuncaičių šeima

A+ ANELEI GRIŠKEVIČIENEI

Argentinoje mirus,
seserį JANINĄ, jos vyrą PETRĄ ir dukrą REGINĄ
PAKALKAS nuoširdžiausiai užjaučiu —

Jeronimas Jakelaitis

A+ FELIKSUI NOREIKAI

mirus,
jo žmoną MARIJĄ ir kitus artimuosius nuoširdžiai
užjaučiame —

J. A. Lapavičiai

I. A. Pakarnas

J. E. Valantiejai

A+ ALBINUI PAČKAUSKUI

Lietuvoje mirus,
brolius — BRONIŲ ir VYTAUTĄ nuoširdžiai užjaučiame
bei kartų liūdime —

Marytė ir Bronius Genčiai

Onutė ir Vytautas Taseckai

A+ EMILIJAI MAČIENEI

mirus,
dukrą ONUTĘ JUSIENĘ ir jos šeimą, velionės vyrą
JONĄ ir sūnų BERNARDĄ su šeima nuoširdžiausiai
užjaučiame —

E. G. Jasevičiai

T. J. Povilauskai

O. J. Kareckai

I. P. Zubai

A+ EMILIJAI MAČIENEI

amžinybėn iškeliavus,
nuliūdusi jos vyrą JONĄ, sūnų BERNARDĄ ir dukrą
ONUTĘ JUSIENĘ su šeimomis bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

J. J. Kamaičiai

O. A. Dzemoniai

L. P. Sipariai

G. Baliūnienė

O. J. Dirmantai

B. S. Prakapai

A. V. Apanavičiai

E. V. Vaitkai

B. J. Lapinskai

V. L. Balaišiai

J. K. Vegiai

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

KAZLAUSKAS

Mobawck Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave.
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 537-1442 Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Kanados Lietuvių Dienose Ontario Londone jungtinis choras koncerto metu

Nuotr. P. Jurgučio

Gimė karo audrom siaučiant

(Atkelta iš 2-ro psl.)

vo: politinė, informacijos, atstatymo, švietimo, finansų, karinių reikalų. Kadangi kariniai reikalai tuo metu buvo labai jautrūs, jais daugiausia rūpinosi VLIKo valdyba. Tuo laiku nepaprastai rūpėjo, kad vokiečiams traukiantis iš rytų, būtų savų karinių jėgų vis blogėjančiai vidaus tvarkai palaikyti ir nuo naujų okupantų kraštui ginti.

To buvo siekiama dviem keliais: siunčiant karinį atstovą į Suomiją ir Švediją, iš kur buvo gauta sugestijų tokį atstovą atsiųsti su planais apginkluoti bent 3 divizijas, ir — spausti vokiečius, kad baigtų savo okupacinius planus ir susidarytų sąlygos atkurti karines Lietuvos jėgas. Pastarąjį planą vykdyti buvo pasitelktas gen. Plechavičius, kuris nuėjo Vietinės rinktinės organizuoti. Karinis atstovas pakeliui į Suomiją buvo suimtas, o Vietinės rinktinės gražia pradžia savo piktomis užmačiomis vokiečiai išdraskė, štabo narius suėmė ir į koncentracijos stovyklą išvežė.

Santykiai su kaimynais

VLIKui labai rūpėjo gerų santykių ryškinimas su kaimynais. Latviai ir estai problemų nekėlė. Su gudais ir ukrainiečiais reikėjo daug atsargiau kalbėtis — bijota užmaskuotos vokiečių provokacijos.

Su lenkais buvo sunkiausia kalba, nes civilinė vokiečių valdžia buvo labai suinteresu-

suota, kad įjautumės. Štai ką vieno tokio pasitarimo metu esu girdėjęs iš lenkų atstovo, kai padariau pastabą, kad Vilniuje ir Vilniaus krašte lenkai tebevykdo "želegovskiją". Esą lenkai čia turi vienodų interesų, kaip ir lietuviai. Jei karui pasibaigus Vilnius bus mūsų rankose, jūs kelsite tarpautines bylas, bet pralaimėsite. Jei Vilnius, karui baigiantis, bus jūsų rankose, mes tokią bylą pralaimėsime, ir Vilnius bus jūsų. Ar tuos ano lenko žodžius mums nereikėtų nuolat atsiminti, žiūrint į visą Rytų Lietuvą, o taip pat į Klaipėdą ir Mažąją Lietuvą. Manau, kad labai reikia.

Greita informacija

Anose VLIKo sąlygose buvo labai svarbi teisinga ir greita informacija tiek vidaus, tiek užsienio reikalais. Į užsienį žinios ėjo ir Berlyną raštu ir į Švediją radijo bangomis. O iš ten į Angliją, Ameriką ir kitur. Vidaus informacijai ėjo eilė pogrindžio laikraščių. Trys iš jų išleido daugiausia numerių. Tai — "Į Laisvę" 34, "Laisvės Kovotojas" 26, "Nepriklausoma Lietuva" 40. Kiti išleido po žymiai mažiau. Jų vardai: "Apžvalga", "Atžalynas", "Baltija", "Lietuva", "Lietuvos Laisvės Tėvynės", "Vie-ninga Kova", "Pogrindžio Kun-taplis" ir kit. Buvo 16 tokių laikraščių.

Su vokiečių užmačiomis buvo kovojama ir kitokiomis priemonėmis. Sakysim, jie atspau-

dė brangius plakatus, kuriuose buvo negraži gobšio ranka, viską griebianti, kad tik ne liktų gėrybių karui vesti. Per naktį ant visų tų gobšio rankų atsirado ryškūs svastikos ženklai. Atseit, tas gobšis yra nacionalsocialistas. Gestapai buvo daug darbo tuos plakatus tuoj pašalinti. Čia tik prabėgomis užsiminiau ano meto VLIKo veiklos bruožus. O juos reikėtų detaliau, kol dar yra gyvų liudininkų. Tuometinis mūsų priešinimasis okupantams vyko lyg tarp dviejų didelių malančių akmenų — nacinių vokiečių ir maskvinių komunistų. Jam rūpėjo išsaugoti savo žmones ir materialines krašto gėrybes. O pagalbos mums tada niekas nesiūlė ir nežadėjo.

Suėmimai

Antrai okupacijai baigiantis, 1944 m. balandžio-gegužės mėnesiais VLIKas išgyveno labai skaudžius įvykius. Prasidėjo dideli suėmimai. Jie į Kauną atėjo iš Estijos, kai ten buvo suimtas siunčiamas karinis atstovas į Skandinaviją. Buvo suimti 6 VLIKo nariai ir kairieji jo bendradarbiai. Tas skaudus suėmimų epizodas tebėra neištirtas, nes vykstantis į Skandinaviją atstovas VLIKo narių pavardžių nežinojo.

Suėmimams vykstant VLIKas skubiai persiorganizavo į trijų narių sudėtį. Jie buvo įpareigoti pasiūlyti Lietuvoje. Karo aplinkybėse du atsidūrė Vokietijoje, o trečias iš Rytprūsijų dar galėjo sugrįžti į Kauną.

Iš pirmųjų VLIKo narių 4 yra mirę: Steponas Kairys ir Juozas Audėnas Amerikoje, Antanas Tumėnas Austrijoje ir Klemensas Brunius Lietuvoje. Pastarasis dar sugėbėjo grįžti į Lietuvą ir tęsti pasipriešinimą. Buvo suimtas, išvežtas į Sibiją, vėl grįžo į Lietuvą, įsidarbino kaip statybos inžinierius Įsrutės-Romintos rajone ir neišaiškintose aplinkybėse mirė.

Žvelgiant atgal

Žvelgė atgal, mes turime daug duomenų teigti, kad esame ne vien Maskvos ir Berlyno, bet ir tuometinio JAV prezidento Rooseveltto ir jo pasekėjų politikos aukos. Dėl tos politikos ir dabar daug kur kraujuojama. Net ir pats Winston Churchill, kai buvo puolamas dėl tokios karo pabaigos, yra sakęs: "Taip, pasiskerdė, bet ne tą kiaušę, kurią dėl pasaulinės tvarkos dar reikėjo paskersti..."

VLIKas Lietuvoje, mano patirtimi, 99% savo darbo skyrė tiesioginiam Lietuvos ir jos žmonių interesų gynimui, Lietuvos nepriklausomybės atstatymui. Vokietijoje tas procentas buvo labai sumažėjęs visokiomis vidaus reformom, nesutarimais su diplomatine tarnyba, net ir grupinėm nesantaikom. Dabar VLIKas, įsikūręs JAV, išgyvena trečią fazę. Gerokai padidėjęs narių skaičiumi, naujais veidais. Visi, kaip ir anksčiau, dirba savanoriškai.

Mūsų visų laisvės darbai, arba kaip dažnai sakoma — kova, labiausiai seksis, jei laisvės siekiančios galvos ir rankos, viena kitą skatins ir remis. Net ir blogesnį žodį išgirdus, reikia atsiminti kadai-se Moljero tartus žodžius: "Turint ir šimtą gerų savybių, kairie visi ras progą į tave pažiūrėti iš blogiosios pusės".

VLIKui, mininčiam 40 metų veiklos sukaktį, linkiu tų 99% darbingumo, kurie buvo pasiekti Lietuvoje. Tegul mūsų laisvės darbai Lietuvai būna tik džiaugsmas.

Latvijos istorija 1920-1940 metais

Latvijos istorikas Edgar Andersons plačiame veikle mini ir lietuvius

ALGIRDAS GUSTAITIS

Mūsų kaimynai ir broliai latviai parengia ilgai išliekančių, dėmesio vertų knygų. San Jose, Calif., universiteto profesorius latvis dr. Edgar Anderson sukaupe daug dokumentinės medžiagos, o latvių leidykla "Daugava" 1982 m. išleido didelę jo knygą.

Pirmoje dalyje du skyriai skirti Lietuvai. Pradedama antrašte: "Bralu tauta — lietuviš" (142 psl.). Skyrelis baigiamas 154 psl. Duotos 89-nios išnašos. Duoti vaizdeliai: Kaunas nuo Aleksoto su tiltu, K. Grinius, Ant. Smetona, J. Tūbelis, Aug. Voldemaras, Klaipėdos sukilėliai lietuviai ir E. Simonaitis, Klaipėdos uostas.

Sekančiame skyriuje rašoma apie Lenkiją ir Vilniaus sritį. Čia lietuviškų vaizdų nei veidų nėra. Matomi du asmenys: gen. L. Želigowskis ir maršalas J. Pilsudskis.

Plačiau apie Lietuvą rašoma antroje knygos dalyje psl. 525-532. Matome Vytauto Didžiojo Karo muzėjaus rūmus Kaune, J. Baltrušaičio ir Stasio Lozoraičio nuotraukas.

Lietuviai minimi ir matomi dar poroje kitokių nuotraukų, įskaitant Lietuvos ir Latvijos atstovų lankymąsi Brazilijoje 1927 m.

Iš lietuvių minimi: E. Galvanuskas, D. Zaučius, S. Lozoraitis, L. Natkevičius, A. Tarulis, Sabaliūnas, Šimutis, St. Raštikis, Mykolas Slezevičius, Misiūnas, Kaslas, Skrupskis, Kazlauskas, J. Vaičiūnas, Purickis. Cituojama "Lietuvių Enciklopedija", Lietuvos TSR šaltiniai ir kt. Duota sąrašas panaudotos literatūros.

Rašoma, kad prieš I D. karą pasaulis nenorėjęs Baltijos valstybių, į jas žiūrėjęs kaip į nereikalingą vaikiukštį. Vieni siūlė dėtis su lenkais ar rusais, kiti — su vokiečiais. Svertimiesiems atrodė, kad nepriklausomos Baltijos valstybės galinčios sukelti painiavą, bet kai Latvijos šauliai narsiai pasirodė Rusijoje civilinio karo laiku, kai latvių kariai faktiškai valdė Sovietų Sąjungos karines pajėgas ir kai pradėjo stipriau reikštis lietuvių ir estų įvairūs veiksniai, nuotaišos pasikeitė.

Baltijos valstybių prašymas priimti jas į Tautų Sąjungą atmetas 1920 m. gruodžio 16 d., nors draugiškos valstybės Iranas, Kolumbija ir Italija pageidavo motyvu, kodėl nepriimamos Baltijos valstybės ir pasaulio tautų šeimai.

Kai Rusijoje laimėjo komunistai, į kovojančias Baltijos valstybes pradėta žiūrėti kaip į skiriančią užtvartą tarp Rytuose vyraujančio komunizmo ir Vakaruose gyvujančios laisvės bei kultūros. Pradėta galvoti net apie platesnį junginį, apimančį ne tik Estiją, Latviją, Lietuvą, bet ir Suomiją, Lenkiją, net Skandinaviją.

Sovietų Sąjunga, gal norėdama sušvelninti tas pastangas, pirmoji pripažino de jure Estiją, Lietuvą ir Latviją 1920 m. rugpjūčio 11 d. Iki 1924 m. Sovietų Sąjunga nebuvo pripažinta vakariečių.

Baltijos valstybės, ypač Latvija, sudarė palankiausias sąlygas Sovietų Sąjungai eksportuoti ir importuoti prekes per jų uostus.

Vokietija, po I D. karo pradėjusi atstatyti, 1923 m. prarado Klaipėdos sritį, tekusią

Lietuvai, nors labai suvaržytą autonominėmis sutartimis. Britai siūlė sudaryti Baltijos — Skandinavijos sutartis, bet iki to neprieita. 1924 m. sovietai vos neužėmė Estijos. Britai, nors prašyti, nesiuntė savo laivyno talkon, vieniems estams teko nugalėti komunistus. Anglai pardavinėjo senus, dažnai vartojimui netinkamus ginklus Baltijos valstybėms, bet pagelbėjo ekonomiškai slegiamai Lietuvai (įsileido žemės ūkio gaminių), kai Vokietija buvo uždariusi savo rinką dėl įvykių Klaipėdos srityje.

Tik Lietuva įstengė įsigyti naujų, modernių ginklų iš Švedijos. Kitos valstybės atsisakiusios pirkti baltiečių maisto gaminius, jei iš jų nebus perkami seni ginklai.

Švedijos karalius Gustavas V 1929 m. lankėsi Estijoje ir Latvijoje, bet ne Lietuvoje.

Paliečiami Baltijos valstybių santykiai su Italija, Vatikanu, JAV-ėmis. JAV-ės tik-tai 1922 m. liepos 28 d. pripažinusios Lietuvą ir Baltijos valstybes. Ir gal tik dėl dido lietuvių skaičiaus JAV-ėse, galinčio turėti įtakos rinkimuose.

Rašoma, kad Baltijos valstybės per daug buvusios užsiėmusios savo vidiniais reikalais, permaži kreipusios dėmesio į tarpusavių santykių stiprinimą ir į pozicijas tarptautinėje politikoje.

Baltijos valstybės vis būdavo paliekamos vienos. Vakariečiai ir jas žiūrėdavo su nepasitikėjimu, tarsi laukdami sugriuvimo. Tačiau metai iš metų jos stiprėjo ir stebino didžiausius skeptikus.

Knygos "Latvijos vēsture 1920-1940" tarsi tęsinys yra to paties autoriaus knyga "Latvijas brunote spēki un to priekšvēsture" (Latvijos karinės jėgos ir jų istorinis pagrindas), išleista 1983 m. Daugavas Vanagu, 832 psl. Joje, be kitko, įdėtos nuotraukos latvių konstruktorių lėktuvų: Herberto Cukuro "Trīs zvaigznes" (1934 m. atliko skridimą į Japoniją ir atgal); to paties Cukuro kitas lėktuvas — smingamasis bombonešis, Karlio Irbitis konstrukcijos lėktuvai. Matyti ir Amerikos latvio J. Akermano baigiamas dvejų motorų bombonešis, 1939 m. nutrauktas Rygoje.

Šioje knygoje daug kartų naudojamos lietuvių autorių raštai — J. Vaičiūno, S. Raštikio, Ant. Smetonos, buv. JAV-ių ambasadoriaus Lietuvai Noremo ir kt.

Edgaro Andersono istorinės knygos, stipriai latviškai parengtos, bus naudingos ypač jų temomis rašantiems. Lietuviai, norintieji naujų ar kitur neužtinkamų duomenų, jų gali įsikloti latvių spaudoje.

Edgars Andersons, LATVIJAS VESTURE 1920-1940. (Latvijos istorija). Arpolitika. (Užsienio politika). Daugava, 1982. Spausdinta Švedijoje, Universiteto Grafiska AB, Stockholm. Kietais viršeliais. 704 psl. Kaina nepažymėta.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(prieš Lietuvį Namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Hamiltono lietuvių choras "Aidas", vadovaujamas muzikės DARIJOS DEKSNYTES-POWELL, dainuoja Kanados Lietuvių Dienų koncerte Ontario Londone

Nuotr. P. Jurgučio

Sol. IRENA ČERNIENĖ ir sol. VYTAUTAS PAULIONIS koncertuoja Kanados Lietuvių Dienose Ontario Londone

Nuotr. P. Jurgučio

Prisimenant sovietinius rinkimus

Ištrauka iš buvusio Vilniaus prokuroro B. Kaveckio knygos "Vilniaus prokuroro kelionės"

1940 m. Lietuvoje vyko rinkimai į aukščiausiąją tarybą. Papasakosiu apie savo "dalyvavimą" rinkiminiame vajuje.

Į mūsų butą buvo "prikomandiruotas" vyresnysis Raudonosios Armijos leitenantas Fiodoras Ivanovičius Petrovas su šeima. Prieš įstodamas į kariuomenę, jis buvo piemuo, o leitenanto žvaigždutės jam per daug proto neapvievė. Aš jį mėgau. Petrovas buvo sąžiningas žmogus ir mums palankus. Nežiūrint to, aš jam iškrečiau piktą pokštą. Buvo taip.

Artėjo rinkimai į aukščiausiąją tarybą. Vieną dieną Petrovas parėjo namo labai sujaudintas. Sakėsi savo dalyne gavęs įsakymą suorganizuoti mūsų bute rinkiminį mitingą ir ėmė jam ruošti: pasistatė staliuką, skambutį, grafiną su vandeniu ir stiklinę — visus gero kalbėtojo rakandus ir paprašė sukviešti klausytojus.

— Gerai, bet ką kviešti? — paklausiau.

— Kaip tai ką? Mano žmoną, savo žmoną, senelę Elžbietą, namų sąrašą su žmona, na ir dar keletą kaimynų.

Petrovo nustatytą valandą visi susėdome į keliose eilėse sustatytas kėdes. Jis pats atsistojo už stalo, paskambino, atsigėrė vandens (laime, nenusispyjęs) ir ėmė kalbėti:

— Draugai! Rytoj pergyvensite neužmirštamą įvykį. Pirmą kartą galėsite laisvai balsuoti. Anksčiau jus vertė balsuoti už buožes ir kraugierius, bet rytoj Stalino ir partijos dėka balsuosite už darbo žmonių kovotojus dėl laisvės, geriausius iš geriausių. Balsuoti reikia už sekančius du kandidatus...

Čia Petrovas, sunkiai stenėdamas, iš atspausdintų kortelių perskaitė kandidatų gyvenimo aprašymus. Kandidatais buvo Ščerbakovas ir Baltuška. Apie juos nieko nebuvau girdėjęs išskyrus tai, ką perskaitė Petrovas.

Kai leitenantas baigė skaitymą, paskambino, atsigėrė vandens ir paklausė, ar visa yra aišku ir ar nėra klausimų, pakėlęs ranką paprasčiau balso. Jį gavęs padariau rimtą veido išraišką ir ėmiau kalbėti:

— Draugai! Su dideliu dėmesiu išklausime kandidatų į aukščiausiąją tarybą gyvenimo aprašymus, už kuriuos mums balsuoti įsako partija. Ščerbakovu esu sužavėtas. Jis — berno vaikas, visą gyvenimą pašventęs kovai su buržuazija. Nėra jame jokios dėmės, jokio nukrypimo nuo partijos linijos. Tikrai vertas balso kandidatas. Bet Baltuška... Neva pasakytą, kad komunistas, kapitalizmo priešininkas, bet ar maža trockistų buvo įsikverbusių partijos eilėse? Tie ponai moka užliūliuoti darbininkų ir valstiečių partinį budrumą, apgauti balsuotojus. Baltuška tvirtina, kad jis valstiečio vaikas, bet ar tai tiesa? Kas pažįsta jo

tėvą? Niekas! Gyvename kritišką laikotarpį. Dar Leninas mokė, kad reikia padvigubinti sovietinį budrumą. Prieš balsuojant už Baltušką, reikia gerai patikrinti jo praeitį. Gal jis yra koks nors smetonininkas, o gal dar blogiau — trockistas.

Čia mane pertraukė pirminkaujančio skambutis. Petrovas padarė dešimties minučių pertrauką ir išsivedė mane į virtuvę.

— Galbūt Baltuška ir yra niekšas, bet tai ne mūsų reikalas. Jėgu partija liepia už jį balsuoti, tai reikia balsuoti. Linkiu tau gero. Tylėk ir balsuok už abu kandidatus — Ščerbakovą ir Baltušką.

Paklausiau Petrovo patarimo ir balsavau už abu kandidatus.

Šia savo kalbą truputį pralinksminau mūsų namo gyventojus ir sušerminau Petrovą, kuris ironijos nesuprato. Tais niūriais laikais žmogui reikėjo karts nuo karto nusišypsoti, nes kitaip būtų buvę sunku gyventi.

Iš lenkų kalbos vertė J.B.

Rusai apie lietuvius

Paryžiuje leidžiamas rusų išeivii savaitraštis "Ruskaja Mysl" vėl paskyrė visą puslapį Lietuvos tikintiesiems. Š. m. rugsėjo 22 d. laidoje buvo įdėtos kun. Garucko laidotuvių, Katilikų Tiesėms Ginti Komiteto ir į Kryžų kalną einančios procesijos nuotraukos.

Ten pat išspausdintas ilgo-kas vertimas iš "LKB Kronikos" 56 nr. Įžangoje į šį vertimą rašoma: "Kiekvienoje 'LKB Kronikos' laidoje pranešama ne tik apie tai, kaip valdžia tikinčiuosius prievartauja, bet ir apie naujas pasipriešinimo formas. Visas pasaulis su nusistebėjimu stebi tą didvyriškumą, kurį parodo ši maža tauta kovoje dėl savo tikrybės ir tautinės laisvės".

Be to, įdėtas Viduklės parapijos narės K. pasisakymas apie kun. Svarinską: "Kun. Alfonsas Svarinskas darbuojasi mūsų parapijoje nuo 1976 m. rugpjūčio mėn. Jį stebėdama įsitikinau, kad geresnio kunigo ir būti negali. Jis visada mokydavo melstis, mylėti Kristų ir būti gerais Lietuvos vaikais. Vaikučiams ir jaunimui jis prisakydavo klausyti tėvų, mokytojų, gerai mokyti. Baigdamas pamokslus, skatindavo melstis už taiką ir Blinstrobiškės esančius senelius. Už laidotuves neimdavo nė kapeikos — visus parapijiečius laidodavo nemokamai. Nepasiturintiesiems siūlydavo piniginę paramą. Kun. A. Svarinskas atnaujino mūsų parapijos šventovę ir sutvarkė aplink ją takus bei gėlynus. Toks kunigas yra pavyzdys visiems kitiems kunigams. Ypač jis kovojo prieš alkoholio vartojimą šermentyse ir metinių minėjimuose. Sakydavo, kad tada linksintis reikia, kai bus linksma, o dabar yra liūdna, tad reikia liūdeti." J.B.

Skrendama iš Bostono ir Niujorko su "Lufthansa" oro linija

Smulkesnį informacijų teirautis:

BALTIC TOURS

293 Auburn Street

Newton, Mass. 02166, USA

(617) 965-8080 — 969-1190

Lietuvių bendruomenės išvyka į šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakties minėjimo iškilmes Romoje 1984 metais

Tiesioginiai skridimai į Romą:

išskrendama 1984 m. vasario 28 d. iš Toronto iki Montrealio, grįžtama kovo 6 arba 13 dienomis

KELIONĖS KAINA	Vienai savaitei	Dviem savaitėm
Torontas/Montrealis	\$995.00	\$1227.00

(Kaina asmeniui gyvenant dviese kambaryje — Amerikos doleriais)
Galima praleisti vieną arba dvi savaites Romoje

Asmenys, kurie po iškilmų norės dar atskirai keliauti Europoje, galės tą progą pasinaudoti. Bus galima parsikristi iš Romos ir vėliau už tą pačią kainą, iš anksto nustatius grįžimo datą. Norintiems bus parūpinti traukinio kuponai (Eurailpass).

Pasinaudokite šia progą su lietuvių ekskursija aplankyti "amžinąjį miestą" Romą ir dalyvauti šv. Kazimiero iškilmėse Šv. Petro bazilikoje!!!

Dėl smulkesnės informacijos ir registracijos prašome kreiptis:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643, USA

Tel. (312) 238-9787

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

LIUDIJIMAI IŠ MASKVOS

Ryšius su KGB archyvais turintis Vytautas Žeimantas "Tiesos" spalio 21 d. laidoje puola Čikagos priemiestyje gyvenantį Antaną Virkutį, kurį OSI agentūra kaltina kariniais nusikaltimais. Pasak V. Žeimanto, A. Virkui vokiečių okupacijos metais teko būti šiaulių kalėjimo viršininku. Įdomiausias yra V. Žeimanto pareiškimas apie Maskvos talką tai JAV teisingumo departamentui OSI agentūrai. Ešą tik per penkerius pastaruosius metus Vakarų šalims buvo perduota daugiau kaip 3.000 liudytojų ir nukentėjusių parodymų, protokolų, daug hitlerininkų dokumentų. Tame laikotarpyje Sovietų Sąjungoje lankėsi apie 400 užsienio teisininkų, kurie apklausinėjo apie 600 liudytojų. Beveik 200 Sovietų Sąjungos piliečių buvo išvesti užsienin liudyti įvairiuose teismuose. V. Žeimantas pyksta, kad tokiomis bylomis JAV norima tik atimti iš kaltinamo asmens pilietinę už įvaziuojant nutylėtą tarnybą hitlerininkams. Jie esą nekaltinami žmonių žudymu. V. Žeimanto pateikti duomenys liudija plataus masto KGB talką karinių nusikaltėlių pajėkoms užsienyje, jų apkaltinimui teismuose. Įdomi ir prie straipsnio pridėta Arvydo Pakalnio karikatūra, kurioje ranka laiko durklą su įrašu "Antikomunizmas", o į jį yra įsikibusios dvi figūros su svastikos ženklais. Rankogalis turi CŽV santrumpą, kuri iš tikrųjų priklauso centrinėi JAV žvalgybos agentūrai — CIA. Parasė po karikatūra teigiama, kad CIA naudoja karinius nusikaltėlius antikomunizmo politikai.

VOGE ARKLIUS

Lapkričio 2 d. "Tiesoje" idėtas įdomus Z. Žemaitis pranešimas iš teismo salės "Vogtu arklių netoli nujosi..." Ešą ši vilniečių istorija prasidėjo kolchoziniame turguje, kai Jokūbas Vonevičius ten sutiko Benediktą Bogdanovičių ir nutarė pasi-vašinti alumi. Prie jų prisijungė ir Borisas Koldaras, į vaizės įsijungęs su trim buteliais degtinės. Jis taipgi papasakojo, kad netoli Maišiagalos jam teko matyti besiganančią arklių bandą. Ešą nesunku būtų pavogti. Girti jaunuoliai, takstu nuvažiavę iki Maišiagalos, iš ganyklos pavogė tris arklius. Naktia juos vedėsi Vilniun, paryčiai priištus paliko miške. Vakare vėl taksiu atvažiavo iki miško grobio pasiimti. Sekantį rytą vagys, dviem vogtom kumelėmis ir eržilu vedini, įžengė į Vilnių, bet čia juos pasitiko patruliuojanti milicijos mašina. Z. Žemaitis pasakoją: "Arkliavagiai nubausti: niekur nedirbantys J. Vonevičius — dvejetainis laisvės atėmimo, Respublikinės bibliotekos popieriaus pjaustytojas B. Bogdanovičius tokį pat laiką priverstinai dirbs statybose." Kažkodėl nieko negirdėti apie vagystės mintį iškelusį Borisą Koldarą, kuris net tris butelius degtinės nupirko. Taip ir lieka neaišku, ar jis dalyvavo vagystėje, ar ne.

NUŽUDĖ MOKSLEIVĘ

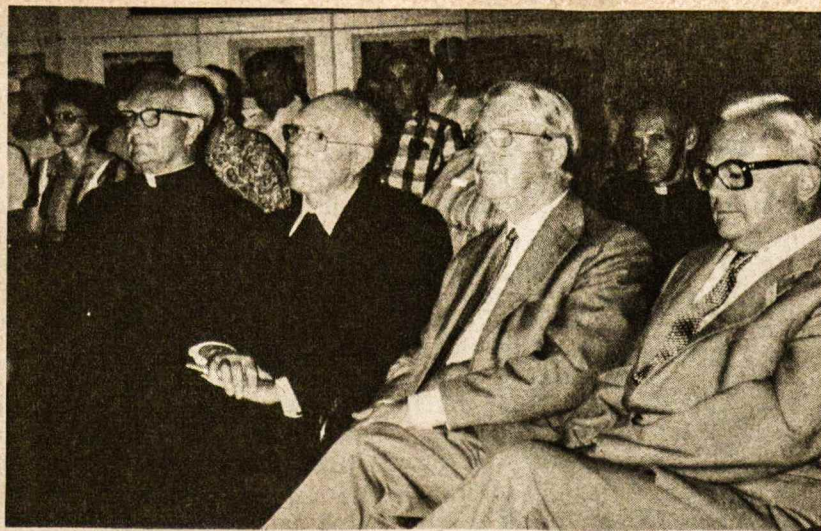
"Tiesa" spalio 30 d. laidoje paskelbė trumpą pranešimą "Pelnyta bausmė", kuriame rašoma: "Š. m. balandžio 11 d. Mažeikių rajone buvo nužudyta Židikių kaimo gyventoją, mažametė moksleivė Dalia Milvydaitė. Tardymo organai operatyviai nustatė, kad šį nusikaltimą, būdamas girtas, padarė niekur nedirbantis P. Stonkus, gimęs 1923 metais. Pasivijęs einančią iš mokyklos D. Milvydaitę, P. Stonkus nusiviliojo ją į netoliese esantį miškelį ir, pavartodamas fizinį smurtą, kėsinosi išžaginti. Po to, norėdamas nuslėpti šį nusikaltimą, P. Stonkus itin žiauriai nužudė mergaitę ir iš sadistinių paskatų išniekino jos lavoną..." Augščiaušio teismo baudžiamųjų bylų kolegija atvirame teismo posėdyje š. m. rugsėjo 13 d. Mažeikių mieste P. Stonkui paskyrė mirties bausmę sušaudant. Pranešime pabrėžiamas ne tik padaryto nusikaltimo sunkumas, bet ir nuolatinis P. Stonkaus darbo vengimas, girtavimas, vaikatavimas. Ešą visuomenė vieningai pritarė teismo nuosprendžiui. P. Stonkaus malonės prašymas buvo atmetas. Praktiškai tai reiškia, kad bausmė jau įvykdyta.

KOLEKTYVINIAI SODAI

Kauno konservų fabrikas beveik 300 tonų vaisių ir uogų supirko kolektyviniuose pakaunose, ten atidaręs supirkimo punktus. Tie sodai užima maždaug 2.000 ha buvusiuose dykvietėse Kauno marių, Nemuno, Neries, Jiesos ir kitų upių pakrantėse. Kolektyvinį sodą turi kas ketvirta kauniečių šeima. Nekiekvienas kauniešis betgi nori ir gali savo sodą gerybes atnešti turgun. Jas patogiau pristatyti į supirkimo punktus pačiuose soduose. Punktus pakaunose soduose šeimai atidare ne tik vietinis konservų fabrikas, bet ir Lietuvos kooperatyvų sąjunga, Alytaus ir Anykščių vyno gamyklos, vaisių bei daržovių prekybos susivienijimas. Vaisius ir uogas iš gyventojų supirkinėjo visos Kaune esančios daržovių paruošuvės.

LINDYNĖ GIRTAVIMUI

Pakruojo rajono liaudies teismo pirm. Jonas Nekrašius spalio 16 d. "Tiesoje" rašo apie Pakruojo miesto gyventoją Antaniną Neteckiečią, susilaukusią laisvės atėmimo trejiems metams. Ešą ši moteris, anksčiau bausta ir vis dar niekur nedirbanti, savo butą pavertė girtavimo lindyne: pas ją betkuriuo paros metu ateidavo nepažįstami asmenys, nešini svaigalais. Patys gerdavo ir ją pavaišindavo. Beveik kas vakarą iš A. Neteckienės buvo sklisdavo girtų dainos, muštynių triukšmas. Draugiško teismo ir Pakruojo vykdomojo komiteto perspėjimai buvo nesėkmingi. A. Neteckienė, numojusi ranka, gyveno kaip gyvenusi. Dabar ji trejų metų bausmę turės atlikti bendrojo režimo pataisos darbų kolonijoje. V. Kst.

Europos Lietuvių Studijų Savaiteje 1983 m. vasarą. Iš kairės: vysk. A. DEKSNYS, Augsburgio vysk. J. STIMPFLE, dr. A. GERUTIS, dr. J. NORKAITIS. Nuotr. A. Griniėnės

HAMILTON

A. a. EMILIJĄ MAČIENĘ. Po ilgos ir sunkios ligos lapkričio 4 d. Miltone, Halton Centennial Manor slaugos namuose, atsiskyrė su šiuo pasauliu Lietuvis kūrėjo-savario žmona, dviejų vaikų lietuvių — B. Mačio ir O. Jusienės motina, penkių vaikų motina, 87 m. amžiaus. Lietuvoje gyveno Vilkauskio aps., netoli Pilviškių. Parausiuose, jos vyro iš valdžios gautame ūkelyje. Buvo Lietuvos amatininko, gero kalvio K. Rederio gausios šeimos vyriausia dukra. Jos jaunesnės dvi seserys — O. Martinienė ir A. Dingfeldienė tebegyvena Hamiltone. Bolševikams okupavus Lietuvą, E. J. Mačią 1941 m. buvo repatrijavus į Vokietiją. Karui pasibaigus, jie prisijungė prie savo tautiečių ir gyveno su lietuviams pabėgėliais Neustadto stovykloje. Pirmosios į Kanadą atvykusios dukters Onutės iškviesti, jie atvyko ir apsigyveno Hamiltone. Čia įsidarbino, užaugino vaikus ir abu su vyru sulaukė pensininkų amžiaus. Nors jiedu buvo skirtingų religijų, bet tai netrukė jiems turėti gerą, pavyzdiną ir susiklausiusią šeimą. Kai ši pora prieš 5 metus šventė aukštinę savo vedybinio gyvenimo sukaktį, kažkas iš svečių a. a. Emiliją paklausė, ar dažnai yra tekę gyvenime susibarti. To vakaro sukaustytininkė tik nusišypsavo ir pasakė, kad kol kas dar nebuvę dėl ko... Savo dukrai ir sūnui, kurie dabar jau patys augina savo vaikus ir kurie Lietuvą mažai teprisimeną, yra įdiegus didelę savo tėvynės meilę, kurią jie perduoda savo vaikams. Ji taip pat yra daug prisidėjus, kad jos vaikaičiai gražiai kalbėtų lietuviškai. Su liuteroniškom apeigom, dalyvaudant taip pat ir AV par. klebonui kun. J. Liaubai, lapkričio 8 d. ji buvo palaidota Mississaugoje, lietuvių Šv. Jono kapinėse. Jos netekimą skaudžiai pergyvena visi jos artimieji ir tie, kuriems teko a. a. Emiliją pažinti.

INŽ. LEONAS MEŠKAUSKAS lapkričio 7 d. palaidotas Mississaugoje, Šv. Jono liet. kapinėse. Giliam nuliūdime liko jo žmona Kotryna ir jau savo šeimas sukūrę vaikai: dukra — Violeta Dove, gyv. Toronte, ir sūnus Leonas, gyv. Mount Hope. Viena jo sesuo dar gyvena Afrikoje, o brolis Eugenius čia mirė prieš trejetą metų. Velionis buvo 69 metų, "Stelco" pensininkas, elektrikas, šioje imonėje prižiūrėjęs generatorių stotis. Kilęs nuo Zarasų, bet vėliau gyveno Šiauliuose, kur dirbo mokytoju amatų mokykloje. Kaune buvo baigęs augštesniąją technikos mokyklą. Paskutinę vasarą, vykstant į žmonos tėviškę, vokiečių žandarų jis buvo pagautas ir išvežtas į Reichą darbams.

Tai jis visą laiką prisimindavo kaip jam skirtą išsigelbėjimą nuo bolševikinio smurto ir Sibiro tremties.

Į Vokietiją pasitraukusi jo žmona po karo susirado jį Wuerzburgo išvietintųjų stovykloje. Į Kanadą imigravo 1948 m. rudenį su Ontario Hydro darbo sutartim. Vienerių metų sutartį atidėjo prie Sudburio. Atvykęs pas brolių į Hamiltoną, gavo savo specialybėje darbą didžiojo "Stelco" plieno gamybos imonėje. Čia ir dirbo, kol išsitaravo pensiją. Senatvėje įsimetė piktybinę plaučių ligą. Mirė betgi sunegalavęs širdžiai.

Velionis buvo lėto ir ramaus būdo žmogus, geras šeimos apriūntojas, uolus parapijietis. Tie, kurie jį iš Lietuvos prisimeną, sako jo būta gero amatų mokyklos mokytojo ir gero savo srities žinovo. Į lietuviškąją veiklą nebuvo įsitraukęs, bet visur dalyvavo, visus rėmė. Du vakarus laidotuvių namuose už mirusįjį buvo kalbamas rožinis. Laidotuvių koplyčia buvo pilna žmonių, atėjusių atsisveikinti su Leonu, kurį visi tik geru ir šiltu žodžiu prisiminė. K. M.

A. a. LEONO MEŠKAUSKO atminimui vietoje gelių paaukojo Tautos Fondui \$15 Vitas ir Genė Kairiai.

A. a. EMILIJOS MAČIENĖS atminimui vietoje gelių paaukojo Tautos Fondui \$15 Vitas ir Genė Kairiai.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ "TALKA" KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 17 MILIJONŲ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

indėlius (P.C.A.) 6%
santaupas 7½%
kasdienines palūkanas
už santaupas 7%
term. indėlius 1 m. 9½%
term. indėlius 3 m. 10%
reg. pensijų fondo 9½%
90 dienų indėlius 9%
(minimum \$5.000)

IMAME UŽ:

nekiln. turto pask. 11%
asmenines paskolas 12½%
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000. Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$10.000.

Simon Travel

kviečia keliauti į LIETUVĄ kartu!!!

ŠVENTĖS SU GIMINĖMIS LIETUVOJE!!!

Išvykimas: gruodžio 19 — grįžimas: sausio 4
Kelionę lydi įstaigos savininkė Audronė Našlėnaitė-Simon

Nepraleiskite geros progos užsakyti kalėdines dovanas savo artimiesiems Lietuvoje

UŽSAKYMAI PRIIMAMI DABAR:

- Automobiliams bei kitiems daiktams.
- Tarpininkaujama suteikiant finansinę paramą artimiesiems giminiams — tėvams, vaikams, broliui, seseriai, vyruai ar žmonai.
- Sutvarkome dokumentus iškvietimams

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnių žinių teiraukitės adresu:
2385 Dundas St. W. Toronto, Ont. Canada, M6P 1X2
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR
(Kelionių įstaigos registracijos numeris — 1835961)

The Marlatt

The J. B. MARLATT
Funeral Home, Ltd.

615 Main Street East
(East of Sanford)

laidotuvių namai ir koplyčia

Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Mirusiųjų pagerimą Vėlinių proga Čikagoje, Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, kasmet surengia tų kapinių sklypų savininkų draugija ir LB pasauliečių komitetas. Seniau pagrindinės išklmės vykdavo prie kapinių steigėjo kun. Mato Kiaučiuo kapo, o dabar jos vyksta prie visiemis steigėjams skirtu paminklo. Š. m. spalio 30 d. ten susirinko daugiau kaip tūkstantis lietuvių. Religines apeigas atliko kun. J. Juozėvičius. Apie kapinių įsteigimą prieš 80 metų kalbėjo LB pasauliečių komiteto pirm. A. Regis. Tada buvo pasirinktas didelis žemės plotas, numatant jo ilgą tarnybą ateisiančioms lietuvių kartoms. Kapų sklypų savininkų draugijos valdybos nariai M. Jakutienė ir S. Valinskas prie steigėjų paminklo padėjo gelių vainiką. Vėlinių žvakę uždegė pirm. L. Giedraitienė ir LB pasauliečių komiteto pirm. A. Regis. Po to visi dalyviai aplankė savo artimųjų ir bičiulių kapus.

43-čiąją ALTOS suvaiziamą, įvyksį spalio 22 d. Čikagoje, Tautinuosius Lietuvių Namuose, specialia telegrama pasveikino prez. R. Reaganas. Pasidžiaugęs tautinių vertybių puoselėjimu, prisiminęs dabartines Lietuvos kančias, jis reiškia viltį, kad ateitis atneš laisvę ir lietuvių tautai. Praeitų metų veiklos apžvalgą padarė ALTOS valdybos pirm. dr. K. Sidlauskas. Išd. M. Pranėvičius pranešė, kad metų laikotarpyje ALTOS turėjo \$69.549 pajamų ir \$67.926 išlaidų. Išde yra \$52.624. Iš klausyti kitų pareigūnų bei skyrių atstovų pareiškimai, priimti organizacijų pasiūlyti kandidatai, valdybos pirmininko vėl patvirtintas dr. K. Sidlauskas.

Venecuela

Trys didieji Venecuelos laikraščiai spalio 1 d. paskelbė pavertę tautų atstovų pareiškimą, susietą su sovietinių naikintuvų sunaikintu keleiviniu P. Korėjos lėktuvu, kuriame žuvo 269 igulos nariai ir keleiviai. Šį žiaurų nusikaltimą pasmerkė vienuolikos tautų atstovai. Lietuvių vardu jį pasirašė VLB krašto valdybos pirm. dr. V. Dambrava.

Brazilija

Lituanikos sodyboje spalio 12 d. kun. J. Šeškevičius pašventino koplyčios varpinę ir varpą. R. Povilavičiaus suprojektuotą varpinę pastatymą finansavo — Jonas ir Jieva Tatarūnai, Vytas Mikalkenas ir Petrokų šeima. Varpą nupirko Domas Valenta. Išklmė užbaigta kun. J. Šeškevičiaus atnašautomis Mišiomis. Pašventintas ir antrasis pensininkų kaimo namelis, pastatytas Viktoro ir Angelinos Tatarūnų lėšomis. Pasveikinta pirmoji pensininkų kaimo gyventoją Petronėlė Daugelytė-Vosyliene. Svetainėje surengti bendri pietūs į išklmės atvykusiems dalyviams.

Argentina

Berisse vieikianti "Nemuno" draugija rugsėjo 11 d. šventė savo 74 metų veiklos sukaktį. Išklmė buvo pradėta kun. J. Petraičio, MIC, atlaikytomis Mišiomis, užbaigta pietumis "Nemuno" patalpose, susilaukus 130 dalyvių. Draugijos pirm. A. Dulakė paprašė tylos minutę pagerbti mirusius narius, vaišių stalus palaimino kun. J. Petraitis, MIC. Buvo išklausti kitų organizacijų sveikinimai. Meninę programą atliko "Nemuno" ansamblis. Dviem dainom jon įsijungė lietuvių kolonijos karalaite išrinkta Dina Fonseca Berontaitė, devyliolikmetė ekonomikos studentė, priklausanti Mindaugo draugijai.

Britanija

DBL Sąjungos tarybos posėdis spalio 22 d. Derbyje buvo skirtas jaunimo reikalams. Dalyvavo apie 50 skyriams, organizacijoms bei meniniams vienetams atstovaujančių vadovų ir pavienių asmenų. Posėdžiui vadovavo tarybos pirm. R. Šova. Išsamų pranešimą apie jaunimo veiklą padarė DBLS centro valdybos narys jaunimo reikalams A. Vilčinskas. Ešą Britanijoje veikia dvi lietuvių jaunimo organizacijos — skautai ir Jaunimo Sąjunga. Skautai lietuvių kalba leidžia "Budėkime", Jaunimo Sąjunga anglų kalba — "Lynas". Tą laikraštėlį finansuoja DBL Sąjunga. Jis skirtas vyresnio amžiaus jaunimui, o skautų biuletenis "Budėkime" — mokyklinio amžiaus jaunuoliams. A. Vilčinskas pasiūlė DBLS skyriams suregistruoti jų apylinkėse gyvenančius lietuvių klmės jaunuolius, kad juos būtų galima įjungti į lietuvišką veiklą. Tokiai minčiai pritarė ir angliškai kalbėjęs Jaunimo Sąjungos pirm. V. Puodžiūnas. Jis patarė surengti keliaujančią parodėlę apie Š. Amerikoje įvykusį PLJS kongresą. Europos rajono lietuvių skautų vadovas v.s. J. Maslauskas nusiskundė, kad biuletenis "Budėkime" dėl lėšų trūkumo pasirodo tik dukart į metus. Apie mažesnio jaunimo veiklą kalbėjo I. Venckienė, vadovaujanti meninei "Tėviškės" grupei Derbyje. Diskusijose nutarta, kad DBLS tarybos prezidiumas sustiprintų ryšius su veikiančių grupių vadovais, skatintų juos įjungti daugiau naujų žmonių, rūpintųsi pagėdaujama parama. Oficialioji dalis baigta Lietuvos himnu. Vaisių metu muzikinę programą atliko "Tėviškės" grupelė.

Australija

Auksinę vedybų sukaktį spalio 15 d. Melburno Lietuvių Namuose paminėjo Pranas ir Genė Lazutkos, kurių santuoka buvo palaiminta 1933 m. Palangoje, Lietuvių Namuose juos sutiko dukros Danutė Čižauskienė ir Audra Kovalskienė, vaikaitės Loreta ir Rita. Sukaktuvinkus palaimino ir pasveikino kun. Pr. Vaseris. Buvo ir daugiau sveikintųjų bei sveikinimų raštų, kuriuos perskaitė dukros Danutė ir Audronė. Senelius daina pasveikino vaikaitė Loreta Čižauskaitė. Dalyviai sugiedojo "Ilgiausių metų", o sukaustuvinkai turėjo pašokti jaunųjų valsą.

Sydnejaus lietuvių turi savo skyrių Rockwoodo katalikų kapinėse. Kapelionas mons. P. Butkus ten nori pastatyti sienelę su nišomis, kuriose būtų laikomos sudegintų tautiečių urnos su pelenais. Esmenis kapinių vadovybės sutikimas jau yra gautas. Mons. P. Butkus paskelbė pasitarimų rezultatus. Viena niša, įskaitant sienelės pastatymą, žemę ir ateities priežiūrą kainuos \$120. Iš anksto už kiekvieną užsisakytą nišą reikia įmokėti \$80, kurių nebus galima atgauti nuomone pakeitus. Į kainą nėra įtraukta bronzinė lentelė, už kurią reikės sumokėti \$50, kai urna su pelenais jau bus įmūryta.

Vilniaus diena Lietuvoje būdavo minima spalio 9. Šį minėjimą Melburno lietuviams surengė šauliai, pamaldose Šv. Jono šventovėje dalyvavę su Lietuvos ir savo kuopos vėliavomis. Oficialiai daliai Lietuvių Namuose vadovavo šaulių kuopos pirm. S. Lipčius. Prisimenant kovose dėl Vilniaus žuvusius karius ir šaulius, buvo padėtas gelių vainikas prie Lietuvos laisvės paminklo. Turiningą paskaitą apie Vilnių skaitė vilniečių šaulys K. Prasmutas. Minėjimas baigtas šaulių kuopos narių susirinkimu.

Vokietija

Lietuvių Savišalpos Draugija Hamburge, įsteigta prieš pusterių metų, narius ir svečius spalio 21 d. pakvietė į specialų pobūvį Lietuvių Centro patalpose Holzdamm. Draugijos pirm. I. Sragauskis dalyviams supažindino su jos veikla. Ji esanti dvejojanti — finansinė parama vargan patekusiems tautiečiams ir kultūrinį renginių organizavimas. Ateityje didesnis dėmesys bus skiriamas kultūriniam reikalams. Vicepirm. R. Baliulis kalbėjo apie ligšiolines sėkmes bei nesėkmes, paprašė žodį tarti iš tėvynės atvykusiems svečiams. Vakaras užbaigtas dainomis, eilėraščiais, tautiniais žaidimais, akordeonu grojant R. Baliuliui, skambant patefono muzikai.

Lenkija

Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos Šėcino ratelio valdyba spalio 15 d. aplankė S. Dariaus ir S. Girėno paminklą, norėdama aptarti atliktinus darbus. Išvykoje dalyvavo pirm. J. Jonas Žaliaipienis, išd. Antanas Marcinkevičius, paminklo globėjas Julius Sanvaitis bei jų šeimų nariai. Buvo nutarta įkasti betoniniais vamzdžiais dengtą šulinį, kad vandens augmenijai laistyti nereikėtų nešioti iš artimiausio kaimo, iki kurio yra vienas kilometras. Šulinio iškasimas kainuos apie 15.000 złotų. Šiuo reikalu tartasi su pasitariman atėjusiu girininku. Tą dieną buvo atvežtas sunkvežimis derlingos žemės, kuri išpilstyta prie paminklo pasitarimo dalyvių. Sekantį pavasarį toje vietoje bus pasėta dobiliukų bei kitos žaliuojančios augmenijos. Ratelio valdyba sėklų tikisi susilaukti iš užsienio, nes Lenkijoje jų sunku gauti.

Šventovės, muzėjai ir ...vairuotojai

Sunku buvo atsiveikinti su Romos lietuviais ir nepaprastais meno lobiais

HALINA MOŠINSKIENĖ

Kai po 9 valandų kelionės išlipome Leonardo da Vinci orauostyje, pradžioje nesusi-gaudžiau, kad mes esame Euro-poje pirmą kartą po atsivei-kinimo su ja 1947 m. Stebėda-ma judėjimą erdvioje halėse, itališkus įrašus ir žmonių vei-dus, kumštelėjau savo vyrą: "Mes esame Europoje!"

Italijoje aš pirmą kartą. Su-sikalbėti nesunku — padeda prancūzų ir portugalų kalbos. Susitvarę dokumentus, netu-rejome jokių komplikacijų nei su lagaminais, nei su pini-gų keitimu. Vyras nupirko bi-lietus autobuso, kuris veža keleivius su lagaminais apie 35 km iki Romos centre "Ter-mini" stoties. Vaziavome puik-kiu vieškeliu pro žaliuojančius laukus, fabrikų ir modernių pastatų kvartalus, kol paga-liau pasirodė pirmieji seno-vės griuvėsiai — akvaduktų likučiai, arkadų, mėlynuojan-ti Tiberio juosta.

"Villa Lituania"

Pasiekę "Termini" išsikraus-tome su lagaminais ir įjės-kome takso, kad nuvežtų į Piazza Asti esančią "Villa Lituania". Dar S. Paulijje pažįstami mus perspėjo, kad taksi kainuosias daugiausia 5-7 tūkstančius lirų. Kai prie mūsų prisoko dailus italas, siūlydamas pa-slaugas, aš kažkaip suabejo-jau, nes jis sakėsi nelabai žinąs kur yra toji "piazza". Šypsodamasis priejo kitas šo-feris, neva aiškindamas, kur reikia važiuoti. Pagaliau lie-pė mums susikrauti lagaminus (nė vienas jų nepadėjo!). Va-žiuojau. Kai pagaliau per 20 min. mus pristatė prie "Villa Lituania", pareikalavo iš mū-sų 14.000 lirų. Vyras dar ban-dė ginčytis, bet sunku susikal-bėti su italų "beriančiu" srau-tus "įrodinėjimui".

Susinesėme lagaminus į pen-sijoną, kur mus pasitiko sim-patiška seselė Viktorija, lai-svai kalbantį portugaliskai ir vokiškai. Ji kilusi iš Brazilijos Porto Alegre. Čia yra ke-letas tokių šv. Kotrynos kon-gregacijos šešelių. Taigi, pasi-jutome jaukiai, nes galėjome lengvai susikalbėti.

Kadangi atvykome pavakary, tai nustatytą 7 v. nusileidome vakarienei valgkyklon. Nuste-busi sustinku čia prel. dr. A. Celiesių, pažįstamą iš Los Angeles lietuvių parapijos. Ateina ir vyskupas A. Deksnys, su kuriuo teko prieš dau-gelį metų susipažinti Putna-me. Čia ir Angelė Avizonienė sėdasi prie stalo. Pasirodo, kad jos vyras a.a. prof. K. Avi-zonis buvo kolega Algirdo Mošinskio dar studijų laikais Berlyne. Čia ir prel. dr. V. Kaz-lauskas, lietuvių radijo pro-gramų vadovas Vatikane, ir ki-ti kunigai lietuviai, ir kole-gijos rektorius prel. L. Tula-ba. Klausinėja mus apie Brazyliją, mudviem gi įdomiau suži-noti, kaip Romoje gyvena lietu-viai.

Sekančią dieną nuvykstame į Vatikano radijo transliuo-jamas sekmadienio pamaldas Lietuvai nedidelėje koplyčioje. Jas laiko kun. M. Burba. Mane jaudina kiekvienas žo-dis, nes žinau, kad jis gir-dimas netoliese esančioje tė-vynėje, kurią taip būti leng-va pasiekti. Deja, dabar ne-pasiekiamo.

Minios aplink Šv. Tėvą

Lankėme svarbesnes Romos

vietas, o trečiądienį teko da-lyvauti viešoje Šv. Tėvo au-diencijoje Šv. Petro aikštėje. Diena buvo saulėta. Minių mi-nios užtvindė visą aikštę — tai maldininkai iš viso pasaulio kraštų. Susigrupavę jie giedo-jo ir meldėsi garsiai, kiekvie-nas savo kalba, laukdami apei-gų pradžios. Visi buvo susėdę, bet kai pasirodė Šv. Tėvas, su-lipo ant kėdžių, ir mums teko visokiais būdais bandyti įžiū-rėti pro plačius tarpus palin-kusią Šv. Tėvo figūrą. Neišken-tusi ėmiau pešioti moterų skvernus, prašydama, kad atsi-sėstų, bet niekas nekreipė dė-mesio, kol pasirodė tvarkda-riai ir įsakė sėsti, kad visi galėtų išklausti Šv. Tėvo pa-mokslo.

Minia pakluso. Visiems pasi-meldus, Šv. Tėvas prabilo į žmones, prašydamas, kad šiais Šventaisiais Metais atgailau-tų ir melstųsi į Dievo Motiną, maldaudami jos užtarimo ir taikos pasauliui.

Suskambėjus sidabriniais varpeliams minia nuščiuvo, žmonės iškėlė rožinius nulen-kę galvas — palaima nusileido su balandžių sparnų šlamėjimu. Nubraukiau susijaudini-mo ašarą, o sieloje liko švie-su ir gėra.

Po visų apeigų nuėjome ap-lankyti Šv. Petro bazilikos, kur majestotiškas religinis menas dar labiau sustiprino mistinę nuotaiką.

Meno lobiai

Su prel. A. Celiesiumi kiek-vieną dieną lankėme kurią nors šventovę. Didžiausią išpūdį paliko "Capella Sixti-na". Nusakytį žodžiais išpū-dį neįmanoma. Tai yra kažkas taip svaiginančiai didingo, žmogaus protui neapčiuopia-mo, kad besidairydama genia-laus Mikelandželo Buonarroti freskų ansamblyje, priejau išvadą, kad tokį dalyką tegal-ėjo sukurti žmogus Šv. Dva-sios įkvėptas.

Visose Romos šventovėse to nuostabaus meno turtų pilna. Kiekvienas fontanas yra meno kūrinys, nekalbant apie muzė-jus ir parkus.

Didingas Koližėjus primena romėnų imperatorių despotiš-kas užgaidas. Tai "gėdos pa-minklas", kurį bene per 70 me-tų pastatė 75.000 žydų vergų. Todėl jie nemėgsta tos vietos lankyti. Garsaus "Forumo" iš-likusios kolonos vienai stie-biasi iš žemės užneštų sluogs-nių.

Nejauku buvo nusileidus į Šv. Kalisto katakombų požemi-us. Tikrai sunku įsivaizduo-ti, kad po tomis kilometrais nusitesiančiomis pievomis ir alyvų plantacijomis glūdi pir-mųjų krikščionių kapinynas. Jo labirintuose be vadovo la-bai lengva paklysti.

Popiežių vasarvietė

Nepamirštama liko išvyka su vyskupu A. Deksniu, kai jis pats savo automobiliu pavėži-no mus į popiežiaus vasarvie-tę Castel Gandolfo prie Alba-no ežero. Tas mėlyno vandens veidrodis yra susidaręs buvu-sio vulkano kraterijoje. Vanduo jame labai šaltas, ir žmonės vengia maudytis, bet laiveliais pasiirstyti gera pramoga. Pri-sipirkom atminų ir dar buvo-me pavaišinti tikromis žemuo-gėmis — "fragole" su grieti-nėle. Jų skonis taip priminė nepamirštas tėviškės vasa-ras...

Diena buvo saulėta, rami, tai grįždami dar aplankėme vieną seniausią romėnų amfi-teatrų, kurio tėra likučiai po auksinių ramunėlių kilimu, šen bei ten suliepsnojant agنونėlei. Toji vietovė vadi-nasi Tuscolo.

Dar kartą Romon

Sugrįžę Romon po mėnesio iš Izraelio, susitikome su p.p. Siminkevičiais iš Australijos, kurie per Europą skubėjo į Lie-tuvių Dienas Š. Amerikon. Te-ko išsikalbėti apie Australi-jos lietuvius, juoba, kad ten turime giminių. Jiedu puikiai kalba lietuviškai ir dalyvauja Australijos lietuvių veikloje.

Kai nutarėme aplankyti "Vil-la Borghese" — Napoleono se-sers Paolino rezidencijos rū-mus, nusisamdėme ir vėl taksi, kuris per 20 min. mus ten pri-statė. Šoferis buvo šnekas, bet Algirdas Mošinskis dar šnekes-nis. Sužinojęs, kad esame iš Brazilijos, šoferis ėmė teirau-tis apie futbolą. Kalbėjosi, kalbėjosi, o kai teko išlipti ir sumokėti, tai mano vyras, ga-vęs gražos ir tik ją vėliau pa-skaiciavęs, pastebėjo, kad ita-las ir čia suspėjo porą tūkstan-čių lirų nusukti, žinoma, sa-vo naudai!

"Villa Borghese" muzėjus iš-taigingas savo galerijomis, ypač Mariano Rossi (1731-1807) salonu su "Storie di Marco Fu-rio Camillo" freskomis lubose. Sustojusi prie Paolino Bor-ghe-se nuostabios marmuro skulptūros, stebėjaisi, kaip toji korsi-kietė, tobulo grožio moteris, sugebėjo gyventi visų gyvenimo malonumų praban-goje, kai visa Europa skendėjo jos mylimiausio brolio Napo-leono žygiuose.

Nuostabūs rinkiniai

Iš ten pėstele nuėjome į "Vil-la Giulia" — etruskų muzėjų aptriušiusomis sienomis. Tai vienas turtingiausių etruskų kultūros rinkinių. Sarkofagai, seniausios charakteringos va-zos, įvairūs vario išdirbiniai. O pats įdomiausias dalykas — aukso dirbiniai. Tą skyrių ga-lima lankyti tik po du asme-nis ir palikus savo asmens do-kumentą pas budėtoją. Lan-kykmo laikas — 10 minučių. Ten yra nuostabus aukso ir brang-akmenų papuošalų rinkinys milijardų dolerių vertės. Jis nustelbia visus Egipto faroo-nų papuošalus. Smulkiausioj graikiškoj kamėjoj, brangak-meniuose tobulai išskaptuoti simboliniai ženklai, veidukai, gėlytės... o aukso papuoša-lai mirga, kaip lietaus lašeliai. Tobulas palikimas tautos, kuri jau nebeegzistuoja. Dešimt mi-nučių bematant prabėgo. Skambutis, ir mes turime iš-eiti.

Sužavėta viso to grožio, bū-čiau ir pasą pamiršusi, bet mandagi panelė jį įdavė į ran-kas. "Arrivederci" pasakė, skubėjome atgal į "Villa Li-tuania".

Paskutiniai pietūs buvo prel. L. Tulabos svetainėje. Juoka-vome, šnekėjome, bet širdimi buvo sunku atsiskirti su Roma, su Europos kontinentu, su vi-sais lietuviais, kurie ten susi-spietę, kaip darbščios biteles neša visa, ką turi geriausio, per LK Akademiją savo tautai, pa-skildusiai po platų pasaulį ir jos branduoliui Lietuvoje.

Otavos lietuvių dainos grupė "Ramunėlės", vadovaujama RŪTOS ŠTULYTES, dainuoja Kanados Lietuvių Dienų koncerte Ontariu Londone 1983 metų spalio 9 dieną

Nuotr. P. Jurgučio

Deimantinės sukakties proga

Lietuvis - vokiečių jaunimo auklėtojas

ALFONSAS NAKAS

Jei po masinės emigracijos į užjūrius (1948-1953) Vokietijoj ir liko nemažas mūsų kuni-gų būrelis, tai šiuo metu jis yra labai negausus. O ir apie tuos likusius, jeigu jie nesu-rišti su Vasario 16-sios gim-nazija ar lietuvių sielovada, iš-girstame tik tada, kai nu-miršta...

Vienas tokių pamirštųjų yra kun. Alfonsas Riškus. Tėbūna man leista nors keliais saki-niais jį prisiminti jo 75-to gimtadienio proga.

Kun. A. Riškus gimė 1908 m. lapkričio 6 d. Purvačiūose, Plungės vls., Telšių aps. Tel-šių kunigų seminariją 1936 m. baigęs, vikaravo Švėksnoje, Salantuose, klebonavo Bud-riuose ir Raudėnuose. Pasi-traukęs į Vokietiją 1944 m., kurį laiką buvo Kempteno lie-tuvių kapelionu, o nuo 1945 m. tas pareigas ėjo Schwabeno ir Neuburgo apygardose. Nuo 1945 m. rudens Freiburgo i. B. un-te gilino teologijos stu-dijas ir dirbo pastoracinį darbą. Nuo 1948 m. pradėjo darbuotis Biberach/Riss mieste. Pradžioje buvo didelės lietuvių stovyklos bei lie-tuvių gimnazijos kapelionu, nuo 1949 m. — viso Wuertem-bergo lietuvių kapelionu, o nuo 1950 m., kai Wuertember-gie lietuvių nedaug beliko, ėmė kapelionauti vokiečių gimnazijoj ir iki kablo pa-sinėre į vokiečių katalikų jaunimo organizacinę veiklą. Iš vokiečių valdžios gauna-ma kapeliono alga jam užtik-rino sotų pragyvenimą, o ener-gijos perteklius ir didelė dalis asmeninių lėšų ėjo jau-nimo reikalams.

Kun. A. Riškaus akivaiz-džiausiu paminklu liks Biber-ache 1958 m. jo pastatyti jaunimo namai — "Jugend-haus". Tiesa, namams aukas ir kitokio pobūdžio lėšas (pvz. rinkimas ir pardavi-nėjimas tuščių butelių, kito-kių nereikalingų daiktų) tel-

kė bei prie statybų dirbo didelis būrys jaunuolių. Bet be kun. A. Riškaus nebūtų buvę nei to jaunuolių entuziazmo, nei namų idėjos. Kai sukaktuvininką lankiau 1973 ir 1977 m., mačiau tuose namuose ir sode apie juos zu-jantį jaunimą, žvalų, links-mą, paklusnų, savo dvasios vadovą ir patarėją žemaitį kunigą gerbiantį. Jis pats (kun. Riškus) nejučiomis, nesigirdamas išsipasakojų, kad jo auklėtinį tarpe esą profesorių, daktarų, teisi-ninkų, net... milijonierių, išklydusių į Vokietijos did-miesčius, pasklidusių Europoj ir pasauly. Daugumas jų esą prisimena jo globą bei patari-mas brestant, rodo dėkingu-mą laiškais, kairurie kviečia pas juos paatostogauti, pail-sėti.

Bet atostogų šis kietas žemaitis nepripažįsta ir iš Bi-beracho, kuriame praleido jau 35-rius metus, niekur nebema-no trauktis. Jau bene 10 metų pensininkas (nuo kapelionavi-mo g-joj) jis talkina sielovada-je keliems apylinkių kle-bonams ir, kiek atspėdamas, darbuojasi su jaunimu.

Turner & Porter laidotuvių namai

436 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Tel. 533-7954

Turner & Porter

Keliaujantis vaidila nebegriš

A.a. Paulius Rūtenis, plačiai reikšęs lietuvių ir vietinių gyventojų teatruose

B. STRAUKAS

Australijos Lietuvių Bendruo-menė neteko iškilaus savo nario ir kultūrininko Pauliaus Rūte-nio. Velionis, vos prieš porą me-tų išėjęs į pensiją, planavo vi-są savo energiją ir talentą nu-kreipti į kultūrinę veiklą lie-tuvių bendruomenėje. Deja, mir-tis užbėgo už akių visiems jo planams.

Velionis muzika ir teatru do-mėjosi nuo pat ankstyvos jaunys-tės ir šių savo polinkų neatsi-sakė visą savo gyvenimą. Savo laiku buvo apsisprendęs už ka-riško karjerą. 1939 m. baigė karo mokyklą, bet kario gyveni-mu nesusižavėjo. Pasitraukęs iš kariuomenės, kurį laiką stu-dijavo V.D. universitete, kurį palikęs nuėjo mokyti dainavi-mo J. Būteno dainavimo studijoje. Isteigus operetę valstybinia-me teatre, 1942 m. Paulius įsi-jungė į ją. Čia jis dainavo pagrindines dalis operetėse: "Mažasis rūmų koncertas" ir "Lengvoji kavalerija". Vertindamas jo gra-žų ir sodrų baritoną, tuometi-nis valstybinio teatro direkto-rius Ivanauškas išsiuntė P. Rū-tenį (tuomet jis vadinosi Rut-kauskas) į Vieną tęsti dainavi-mo studijų. Čia jis buvo pakvies-tas vaidinti Carl Zeller opere-tę — filmė "Vogelhaendler".

Karo pabaiga ir Vokietijos griuvimas sumaisė jauno dai-nininko ateities planus. Pau-lius su kitais lietuviais atsidū-rė išvietintų asmenų stovyklose Vokietijoje, kur įsijungė į kul-tūrinį gyvenimą. Organizavo vaidinimus, koncertus, kuriuo-se dalyvavo su kitais daininin-kais ir rengdavo savo rečitalius.

1948 m. emigravo Australijoj ir apsigyveno Adelaidėje. Tai buvo pirmieji lietuviai ateiviai šiame mieste. Niekas čia jų ne-laukė ir nerado jokios užuovės. Tai buvo tartum iš sudužo-sio laivo į krantą išmestas jau-nų žmonių būrelis. Atvykstant vis naujais lietuvių transpor-tams, lietuvių skaičius Adelai-dėje paūgėjo iki pusantro tūk-sančio. Užvirė visuomeninis ir kultūrinis gyvenimas. Paulius pasijuto kaip žuvis vandenyje.

Nedelsdamas sutelkė vaidinto-jų būrelį, kuriame jis dirbo kaip režisiorius ir kaip aktorius. Suvaicino visą eilę lietuvių ir svetimų autorių dramų kuri-nių. Adelaidiškai ir dabar pri-simena anas mūsų kultūrinio gyvenimo prošvaistes, kai tuo-metinis gyvenimas teikė tiek mažai vilčių ir džiaugsmo.

Paulius, neabejotiną savo talentą nukreipęs į teatrą, ne-uzmiršo ir kitos savo silpnybės — dainavimo. Kaip solis-tas dainavo įvairiuose minėji-muose, literatūros vakaruose, koncertuose ir kartais radio-fone. Nelengva buvo jaunam ateiviui įsijungti į australų me-no pasaulį. Anuo metu vietinis scenos menas krovė pirmuosius pumpurus. Nebuvo nuolatinės operos net milijoniniuose did-miesčiuose. Dramos teatras reikšėsi vien privačios inia-tyvės dėka. Australų visuome-nė daugiau domėjosi futbolu ir arklų lenktynėmis, tad ir scenos menai buvo nelengva iš-sikovoti pripažinimą šių var-zovų šešelyje.

Bet Paulius nerimo, šalia veiks-lo savoje bendruomenėje, jis lankė Adelaidės universitetą ir įsijungė į australų teatrą bei į kultūrinį gyvenimą. Ma-tydamas, kad Adelaidėje nėra pakankamai sąlygų kur nors rim-čiau užsikabinti, Paulius per-sikėlė į Melburną (dviejų mi-lijonų gyventojų miestą). Čia jis prisidėjo prie vienos aus-

tralių teatro trupės, su kuria keliaudavo į didesnius krašto miestus. Bet ir tai Pauliaus nepatenkino. Jo tikrasis pašau-kimas ir trauka buvo opera. Tuo metu jau buvo susiorgani-zavusi gana pajėgi opera, į ku-rią Paulius įstojo 1966 m. kaip šalutinių vaidmenų atlikėjas ir nuolatinis operos choro narys. Taip išsipildė ilgų metų svajo-nė dirbti operoje, kurioje jis išbuvo iki 1981 m., kol išėjo į pensiją. Savo veržlumo ir užsi-spyrimo dėka jis išvengė fabri-ko darbininko dalios ir visą savo gyvenimą Lietuvoje ir Aus-tralijoje praleido taip jo pa-mėgtoje scenoje.

Australijos opera nuolat gastroliuoja po įvairius šio krašto didesnius miestus, vie-noj vietoj sustodama kartais net po kelias savaites. Šias keliones Paulius išnaudojo su-artėjimui su vietos lietuviais, nes mūsų tautinis menas, atro-do, buvo Pauliui artiausiai širdies. Jau artimiausią sekma-dienį, kai opera turėdavo lais-vą dieną, jis jau būdavo spėjęs su vietiniais lietuvių kultūri-ninkais suorganizuoti koncer-tą, minėjimą, literatūros vaka-rą ar kitokį rengimą, kuria-me jis dainuodavo, deklamuo-davo ir kaip kitaip pasireikš-davo. Ir taip visur ištisus 15 metų. Nebuvo nė vienos dides-nės lietuvių kolonijos, kurioje Paulius nebūtų palikęs savo pėdsakų ir kultūrinio įnašo. Visur jis buvo laukiamas. Visa tai Paulius atliko ramiai, be reklamos ir nelipdamas kam nors ant kulnų. Jis vietinius kultūrininkus patraukdavo sa-vo paprastumu ir draugiškumu, uždegdavo niekad neblėstan-čiu entuziazmu. Ir taip Paulius apkeliauvo po daugelį kartų vi-sas lietuvių kolonijas, visuomet atnešdamas ką nors naujo. Dėl šios jo veiklos Australijos lie-tuviai Paulių Rūtenį pavadino "keliaujančiu vaidila".

Išėjęs į pensiją, Rūtenis, kaip nuolatinis Sydnejaus gyvento-jas, pilnai įsijungė į tenyktį lietuvių kultūrinį gyvenimą. Ypač buvo įsitraukęs į mėgėjų teatrą "Atžala" — dirbo jame kaip režisiorius ir aktorius. Tarp visos eilės kitų kūrinių jis pastatė savo paties parašy-tą 3 v. komediją "Monika". Tai-gi Rūtenis bandė savo sugebe-jimus ir dramaturgijoje. Bent keletas šios srities darbų liko neišvydę rampos šviesos.

Velionis plačiai reikšėsi ir spaudoje, daugiausia Australi-jos lietuvių laikraščiuose — "Mūsų Pastogėje" ir "Tėviškės Aiduose". Rašė teatro ir lietu-viškosios kultūros klausimais. Atsiradus reikalui, nevengė įsi-veltį ir į konstruktyvią pole-miką.

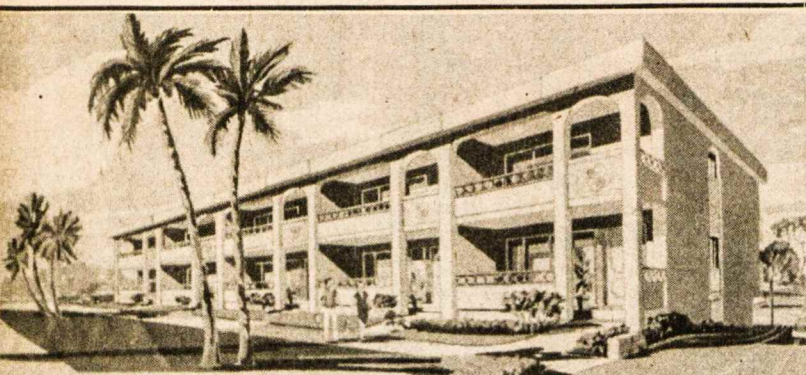
Ištikusi sunki liga Paulių ati-traukė nuo planuotų darbų, ir "keliaujantis vaidila" 1983.VII. 28 negrįžtamai iškeliavo... Tai neįkainojamas nuostolis mūsų bendruomenei, kurioje aktyvių kultūros darbuotojų niekuomet nebuvo pertekliaus.

DAŽYTOJAS-DEKORATORIS

su 30 metų patirtimi. Atlieka išorės ir vidaus dažymo bei po-perlavimo darbus. Skambinti vakarais po 6 v.v. 769-7044 To-ronte, KAROLIS ABROMAITIS

Pianino technikas

A. BRICKUS gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba pardodant. Skambinti 255-9924 Toronte.

Daytona Beach, Florida

Baigiami statyti "Atlantic Villas" (Condominium-Townhouse).

Kiekvienas su keturiomis balkonais, dviejų automobilių garažu ir dideliais kambariais. Iš vienos pusės skersai gatvę matyti nepaprastai gražus vaizdas į jūrą, o iš kitos pusės balkonų matyti visas Halifax upės slėnis. Kaina prieinama.

3764 South Atlantic Ave., Daytona Beach, Fla. 32019, USA Skambinti vakarais ir savaitgaliais (904) 761-5671 arba Čikagoje (312) 425-7160.

ŠV. KAZIMIERO METŲ proga

Toronto Prisikėlimo ir Lietuvos Kankinių parapijos rengia maldininkų kelionę į

ROMA, EGIPTĄ ir ŠV. ŽEMĘ

1984 metų kovo 1 - 17 dienomis

Išskrenda iš Toronto "Alitalia" lėktuvu kovo 1 į Romą ("Midas" viešbutis, 5*). Kovo 2 ir 3 — Romos įdomybės, kovo 4 — iškilmingos šv. Kazimiero metų pamaldos, kurias laikys Šv. Tėvas Jonas-Paulius II šv. Petro bazilikoje; kovo 5 — šv. Pranciškaus gimtinė Asyžys, kovo 6 — Roma, kovo 6 — Egipto sostinė Kairas ("Holy Day Inn" viešbutis, 5*), kovo 7 — piramidės, kovo 8 — autobusu į Jeruzalę per dykumą, kuria šv. Šeima keliavo į Egiptą (nakvynė St. George viešbutyje 5*); kovo 8-16 Jeruzalė, Betlėjus, Nazaretas, Negyvoji jūra, Taboro kalnas, Alyvų sodas, Kryžiaus kelias ir kt. Kovo 16 — į Romą, kovo 17 — į Torontą.

Maistas visur — triskart į dieną, tik Italijoje — dukart. Kas norės, galės pasilikti Italijoje ilgiau už tą pačią lėktuvo kainą.

Visos kelionės kaina — \$2,680.

Informacijos ir registracijos reikalais kreiptis į parapijų raštines: Prisikėlimo (1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8, tel. 416 - 533-0621) arba Lietuvos Kankinių (494 Isabella Ave., Mississauga, Ont. L5B 2G2, tel. 416 - 277-1270).

Registruotis iki 1983 m. gruodžio 1 dienos.

Brangiai

SESUTEI

Lietuvoje mirus,

BRONĘ GALINIENĘ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu

liūdime —

M. ir J. Astrauskai

V. Kalendrienė

A+A

LEONUI MEŠKAUSKUI

mirus,

žmoną KOTRYNĄ, sūnų LEONĄ, dukterį VIOLETĄ ir visus artimuosius liūdesio valandoje nuoširdžiausiai užjaučiame —

"Aukuras"

SKAITYTOJAI PASISAKO

V. RASTENĮ PRISIMENANT

V. Rastenio mirties metinių progą norėčiau prisiminti vieną gyvenimo epizodą. Dar būdamas gimnazijoje rašydavau korespondencijas į moksleivių žurnaliukus, o vyresnės klasės, mažai gaudamas mokslui paramos iš tėvų, pradėjau rašyti korespondencijas į dienraštį "XX Amžius" su atlyginimu po 3 centus už eilutę. Kaikas norėjo, kad "XX Amžiaus" bendradarbis būtų ateitininkas, o aš buvau skautas. Bijodamas ir tas pajamas prarasti, pradėjau galvoti apie "Lietuvos Aidą". Tuo metu "LA" išleisdavo dvi laidas į dieną, mokojo 8 ct. už eilutę ir galėjo daugiau korespondencijų įdėti.

Ir vėl problema. Aš nebuvau nei jaunlietuvis, nei tautininkas. Neatsimenu, ar aš pats sugalvojau, ar kas kitas man patarė nuvykti pas tautininkų apylinkės vadą ir gauti sutikimą rašyti korespondencijas "LA" tik apie bendrus įvykius, visai neličiant tautininkų partijos veiklos. Mano nusteblimui tautininkų apylinkės vadas su mano pasiūlymu sutiko. Tuoj pradėjau korespondencijas rašyti "LA". Deja, atsirado priekaištų iš vietinio pradžios mokyklos mokytojo, kuris, matyt, rašydamas korespondencijas, o dabar manysiu jau matė konkurentą. Rytų europietišku stiliumi man ėmė priekaišti, kad mano tėvas kartais išgerdamas vieną kitą butelį alaus perdaug. Kantriai darbą tęsiau toliau, nes norėjau užbaigti gimnaziją.

Vieną kartą buvo išspausdintas "LA" mano didesnis reportažas apie savivaldybės veiklą. Tas tautininkas, pradžios mokyklos mokytojas, sutikęs mane pareikšti, kad apskrities viršininkas tuo reportažu nepatenkintas ir apskųs mane redakcijai. Tuoj nuvykau pas apskrities viršininką pasiteirauti. Mano nusteblimui viršininkas buvo labai patenkintas tuo reportažu ir skatino toliau rašyti. Buvo skaudu jaunam žmogui patirti tokias intrigas. Parašiau laišką "LA" redakcijai, prašydamas pasisakyti, ką redakcija norėtų turėti korespondentų — mane ar tą mokytoją. Gaunu iš "LA" redakcijos V. Rastenio pasirašytą laišką kuriame sako esą jam nėra skirtumo kas rašo korespondencijas, svarbu, kad gerai atlieka darbą. To laiško nuorašas buvo pasiųstas tam intrigu kėlėjui — mokytojui. Mat tuo metu V. Rastenis, jau atbėgęs iš Klaipėdos, buvo paskirtas "LA" provincijos žinių redaktoriumi. V. Rastenio dėka nuo to laiko tas tautininkas jau jokių kliūčių rašymui man nedarė ir likau "LA" korespondentu, galėju toliau tęsti mokslą iki laikraštis bolševikų buvo uždarytas. Mano prisiminimuose V. Rastenis liko kaip tolerantiškas žurnalistas. M. G.

DOLERIS — PATRIOTIZMO MATAS

Pinigai yra vertybė, su kuria žmonės labai sunkiai skiriasi. Rinkti visokias aukas buvo sunku pradžioje, kai mes visi čia kūrėmės ir labai taupėme. Nelengvas vis aukų ir visokių mokesčių rinkimas tebėra ir dabar, kai jau visi turime santaupų ir gyvename pasiturintieji. O tikrai nuo širdies retai mes kada ir duodame. Dažniausiai visos mūsų aukos būna tik atskratymas rinkėjų. Keista, kad ir tie, kurie anksčiau patys yra buvę tokiais rinkėjais bei prašytojais, dabar, nusivilkę veikėjų svar-

Dariaus ir Girėno albumas,

jų istorinio žygio 50 metų sukakties progą, jau spausdinamas M. Morkūno spaustuvėje Čikagoje. Albumas bus 8,5 x 11 colių (22 cm x 28 cm) formato, spausdintas ant geresnės rūšies popieriaus, įrištas į kietus meniškų viršelius, 270 psl. Suredagavo ir paruošė inžinierius ir komerc. lakūnas E. Jasiūnas.

Tekstai ir nuotraukų paaiškinimai — anglų ir lietuvių kalbomis. Albumą leidžia komitetas; pirm. E. Jasiūnas, išd. J. Kavaliauskas, P. Aleksa ir A. Beleska. Į garbės komitetą įeina: kons. Antanas Kalvaitis, Petras Jurgėla ir Antanas Vaivada.

Visuomenė kviečiama albumą nedelsiant užsisakyti, komitetui prišunčiant 20 dol. JAV šiuo adresu:

Dariaus-Girėno Albumo Komitetas, c/o J. Kavaliauskas, 6437 S. Washtenaw Ave., Chicago, IL 60629, USA

Atspaudintas albumas bus platinamas augštesne kaina. Atsiuntusieji 25 dol. ar daugiau bus laikomi garbės prenumeratoriais. Paskyrusieji 100 dol. ar daugiau bus laikomi albumo rėmėjais. Visų prenumeratorių ir rėmėjų sąrašas bus paskelbtas albumo pabaigoje.

* **Dariaus-Girėno Albumo Komitetas**

kelį, visa tai yra pamišę ir nemėgsta tų, kurie betkokias aukas renka.

Kiek čia mūsų lietuvių mokytojų bei švietėjų savo aukomis šelpia Vasario 16 gimnaziją ar prideda prie lituanistikos katedros steigimo? Buvę Tautos ir Šalpos Fondų valdybų žmonės patys nieko nebeduoda savo buvusiom įtikėtoms institucijoms. Bendruomenių valdybų žmonės renka iš kitų solidarumo įnašus, patys jo nesuimokėję. Kas suaukojo sumas mūsų jaunimo kongresams, jaunimo meninių vienetų išvykoms ir kitiems jų pramoginiams susibūrimams? Daugiausia tų dolerių sudėjo mūsų sunkaus darbo ir mažų uždarbių tautiečiai, dabar jau išeinantys į pensijas. Vėliau iš to lietuviškojo jaunimėlio pasidarę augstų atlyginimų ir geros duonos jaunieji lietuviai profesionalai prie mūsų aukų lapų dažniausiai neprieina. Visuose mūsų minėjimuose pirmosiose kėdėse sėdintys dar nėra didesni patriotai už tuos, kurie sėdi salės gale. Patriotas yra tas, kuris savo tautai daug aukojasi bei auks. Tada ir mūsų duodama auksa yra labai geras mūsų tikrosios tautinės sąžinės rodiklis.

K. Mileris, Hamilton, Ont.

KAS TURI PALYDĖTI PRIE ALTORIAUS?

Jaunikis jungtuvų apeigose nueina pats prie altoriaus, o jaunoji — vedama tėvo, patėvio arba kokio svetimo, senesnio vyro. Motina visai nedalyvauja. Ji dažnai čia pat, šventovėje, sėdėdama ašaroja netekusi sunkiai užauginto sūnaus ar dukters.

Teko būti liudininke jungtvių, kur dukტė, našlės motinos, nesudarusi artimųjų tarpe tinkamo vyro nuvesti ją prie altoriaus, pasikvietė banko tarnautoją, kurio skyriuje ji dirbo. Motina, palikta našalyje, stebėjosi, kodėl ji neturi teisės savo dukterį pristatyti jauniui, kurį pastaroji pasirinko gyvenimo draugu?

Būna atveju, kai iširusios šeimos dukters pasirenka palydovą tėvą, kuris gal prieš keliolika metų palikęs šeimą gyvena su kita moterim arba dažnai jau sukūręs naują šeimą. Ką toks tėvas turi bendro dukters auginime ir kokias įstatymais ar tradicijomis čia vadovaujamasi? Motinai, nešusiai visą šeimos našta, net ir šiuo atveju tos garbingos pareigos paneigtos.

Neseniai spaudoje nuskambėjo gera žinia, kad Montrealyje susituokė du lietuvių vaikai. Ne paisant visų tradicijų, nuotaką ir jaunikį prie altoriaus palydėjo abiejų tėvai (kiekvieni savo vaiką). Buvo iškilmingos sutuoktuvės Rasos, dukters Irenos ir dr. P. Lukoševičių, su Paulium, sūnumi Joanos ir dr. Č. Kurų (iš Windoro). Sveikintina, kad jie išdrįso netikusia tradicija atmeti!

Toronte turbūt dar niekas neišdrįso peržengti senosios tradicijos. Atrodo, nebūtų jokio nusi-kaltimo, jei, neturint tėvo, viena motina palydėtų nuotaką ar jaunikį arba tik tėvas, jeigu jis vienas juos augino. Labai logiška — jei abu tėvai augina vaikus, tai abu turi teisę juos ir prie altoriaus palydėti, ne tik dukterį, bet ir sūnų. G. A.

Rytinio pakraščio Floridoje

A. a. STASYS PAŽĖRA mirė 1983.VIII.5 Palm Beach Garden ligoninėje; a. a. Stasys Slobakas — 1983.VIII.20 Jupiter ligoninėje; a. a. Antanina Šimulienė-Ga-dauskaitė mirė 1983.X.12 Čikagoje; žiemas praleisdavo Juno Beach.

"AUŠROS" ŠIMTMEČIO sukaktis paminėta 1983.X.25 LB Palm Beach County apylinkės valdybos rūpestiu. Paskaitą skaitė Vladi Butkienė. V. Šalčiūnas stengiasi rasti FM radijo stotį, kuri galėtų transliuoti lietuvišką programą bent kartą į mėnesį. Buvo surengta gegužinė 1983.X.30 Palm Beach Shores. Vėlinių dieną Royal Palm Memorial Gardens kapinėse lietuviams pamaldas laikė kun. V. Pikturna ir kun. A. Senkus. Planuojama pastatyti paminklą lietuvių sekcijai. Projektą paruošė archit. A. Kulpavičius.

LB AUKSINIO KRANTO apylinkė išrinko naują valdybą: pirm. dr. E. Balčiūnienė, vicepirmininkė — D. Liutermoziene ir inž. Pr. Urbutis, sekr. V. Stelmokas, išd. Br. Paskienė, soc. reikalams G. Bielskienė, jaunimo reikalams M. Prunskytė-Coleman, garbės narys V. Balčiūnas — 1983.X.15 surengtoje gegužinėje dalyvavo per 100 asmenų, gauta \$460 pelno. — 1983. XI.13 lietuviškas pamaldas laikė kun. V. Pikturna.

MIAMI LIETUVIŲ KLUBO palpos atremontuotos. Jose sekmadeniai ruošiami pietūs, kuriuose gana gausiai dalyvauja suvažiuavę tautiečiai. Kultūriniais klubo renginiais rūpinasi J. Vaičekonis. Iškilmingas sezono atidarymas numatomas gruodžio 4 d. Ž.

Išlydint į kapines a. a. muziką ALFONSA MIKULSKI Klevelande. Apeigas atlieka kun. G. Kijauskas, SJ; šalia jo — sol. V. Verikaitis, kun. T. Žiūraitis, OP, kun. A. Babonas ir kt. Nuotr. V. Bacevičiaus

Didijų dainos menininką palydint

Velionies Alfonso Mikulskio ansamblis žavėdavo ne tik savo tautiečius, bet ir amerikiečius Vokietijoje

Pokario metais gyvenau Vokietijoje, didžiausioje pabėgėlių stovykloje, koncertams turinčioje labai palankias sąlygas: erdvas sales (vienos jų scena priminė valstybės teatrą Kaune) ir gausią auditoriją — apie 3000 lietuvių ir dar keletą šimtų kitataučių. Tą patį koncertą tekdavo kartoti 2-3 dienas iš eilės, ir tai dar nevisi galėdavo jį išgirsti. Todėl galėdavome pasirinkti kokius tik norėdavome menininkus, nes visi buvo linkę pas mus koncertuoti. Pasirinkdavome tik pirmuosius programos atlikėjus, ir mūsų stovykla buvo laikoma pirmąja.

Velionies A. Mikulskio vadovaujamas Čiurlionio ansamblis buvo vienas labiausiai laukiamų ir dažniausiai kviečiamų dainos vienetų. Kartą jo dirigentą paklausiau: "Maestro, kodėl Jūs pasirinkote tokį žanrą — savo repertuarą užpildote vien tik... liūdnomis, labai melancholiškomis liaudies dainomis, pailgintais išsiliejimais jas interpretuo-

damas? Į savo repertuarą neįsileidžiate ne tik tarptautinio garso kompozitorių, bet net ir lietuvių komponuotų dainų."

Jis mandagiai ir su vidiniu pergyvenimu pradėjo man aiškinti: "Vienas pirmųjų mūsų uždavinių yra lietuvių kultūros išlaikymas. Liaudies daina yra tartum viso ko centras ir pagrindas. Ji skirtina pirmųjų mūsų kultūrinių apraiškų gretas. Ji turi labai plačias ir mūsų tautoje giliai įleistas šaknis. Ir kai linksma, ir kai liūdna, mūsų žmogus dažniausiai tai išreiškėdavo dainoje. Siempjoviai su daina grįždavo iš darbo, ūkiuose vykstančios talkos baigdavosi irgi su liaudies daina, kariai grįžtantys iš fronto irgi neapsieidavo be dainos. Tyliaisiais vasaros vakarais mūsų suduose beveik kas vakarą toli nuaidėdavo mūsų sutartinės. Išleisdamas bent vieną kitataučį kompoziciją, tuo reikalus nepasibaigia. Pridedama ir dar viena, ir dar viena ir pa-

galiau... repertuaras tampa kitataučių dominuojamu. Mūsų liaudies daina tada tampa tik antraeilė, mažiau svarbiu dalyku. O mūsų liaudies dainai turi priklausyti pirmieji mūsų demesys, nes ji yra lyg mūsų tautos pergyvenimų veidrodys: joje atsispindi baudžiava, spaudos draudimas ir kiti žiaurios priespaudos momentai, palikę mūsų tautoje neišdildomus pėdsakus ir liūdnuos prisiminimus. Taigi argi mūsų liaudies genijus galėjo kurti linksmas dainas? Mūsų motulių dainos kaip tik ir pasižymėdavo iš širdies gilumos išplaukiančiais skausmingais išsiliejimais arba prislegtais tonais. Sios rūšies dainos ir laikytinos mūsų originaliausiomis, mūsų tautai būdingiausiomis. Todėl aš pirmoje eilėje ir pasirinknu jas, todėl aš jas taip ir interpretuoju (pabrėždamas tuos išsiliejimus)... taip, kaip mūsų motulės dainuodavo..."

Į svarbesnius koncertus, o ypač į Čiurlionio ansamblio, kviesdavome ne tik vokiečius, bet ir amerikiečius, pirmoje eilėje — augstuosius pareigūnus iš gen. D. D. Eisenhowerio štabo.

Nekartą teko girdėti a. a. A. Mikulskio vadovaujamus chorų, jo ansamblių Europoje ir Klevelande. Bet nė vienas jo vienetas nebuvo pasiekęs tokio meninio tobulumo, kokiu pasižymėjo Čiurlionio ansamblis 1946-1947 m. Europoje. Su šiuo vienetu tada, atrodo, negalėjo lygintis nė vienas mūsų ansamblis ar chorų. Kaip M.K. Čiurlionis buvo nepalengviamas mūsų menininkų, taip ir jo vardo ansamblis tada buvo pirmavietis. Tas vardas jam labai tiko.

Kartą, klausydamas šio ansamblio koncerto minėtoje stovykloje, buvau labai maloniai nustebintas. Pulkininkas iš gen. D. D. Eisenhowerio štabo buvo taip įsigilinęs į ansamblio dainas, taip jų grožio pagautas, kad jam jų beklaušant... net pypkė iškrito iš burnos.

Jei a. a. A. Mikulskis to galėjo pasiekti su paprastu mūsų liaudies daina, t.y. užburti ne tik savus, bet ir kitataučius, įskaitant ir kariškius — linksma bei trankią dainą mėgstančius amerikiečius, — tai jis nebuvo vien tik įprasto masto dirigentas — jis buvo didis menininkas! D.E.

3 v.p.p. saskrydininkai lan- kė seselių sodyboje esančias "Dangaus vartų" kapines, vadovaujami kun. V. Cukuro. Jie pasimeldė už savo artimuosius ir visus mirusius. Ypač prisimin- tas buvusių vienuolyno kapelionas kun. S. Yla.

Aplanke kapines, saskrydinin- kai grįžo į vienuolyno koplyčią mišpams už mirusius. Juos laikė prel. V. Balčiūnas ir kun. V. Cukuras, giedant visiems dalyviams.

Po mišparų saskrydininkai, prieš išsiskirstant, buvo pakvies- ti užkandžiui. Tuo metu kaiku- rie apsirūpino lietuviška spau- da, suvenyrais ir pan. iš sese- lių knygyno.

Putname ir aplink gyveną lie- tuviai, kuriuos sudaro pustre- čio desėtko seselių, kelios de- šimtys "Villa Maria" ir Matu- laičio poilsio namuose globo- jamųjų, apie 20 pensininkų ir tik apie 10 dirbančiųjų, įskai- tant ir seselių institucijų ka- pelionus, lėšomis paremia vi- sus lietuviškus reikalus. Rug- sėjo mėnesį LB švietimo reika- lams surinkta \$450, o lituanis- tikos katedrai Čikagos univer- sitete — \$225. Čia paminėta yra tik dalis visų aukų per pasta- ruosius du mėnesius.

Mirusios Lauros Šlapelienės, palaidotos vienuolyno kapinėse, antkapiui jau surinkta \$500.

Ir teologija, ir istorija

Keletas pastabų ryšium su naujuoju vysk. dr. Vincento Brizgio veikalu "II Vatikano mintys ir lietuviai susirinkime".

K. J. GUTAS

Knyga turi dvi dalis — teolo- ginę ir istorinę. Pirmoje da- lyje daugiausia klausimų ir atsakymų forma pateikiamas II Vatikano santarybos moky- mas įvairiais tikėjimo ir žmogaus gyvenimo klausimais, remiantis jo išleistas doku- mentais, nurodant dokumento pavadinimą, cituojamą vie- tą (numerį), tomą ir puslapį pagal lietuvišką "Kriščionis Gyvenime" vertimą laidą.

Autoriaus pateikiama II Va- tikano santarybos nutarimų santrauka turi 89 psl., suskirs- tyta į 216 numerių. Atsakymai į klausimus yra trumpi, bet aiškūs. Ši nutarimų santrau- ka yra praktinio pobūdžio. Už- uot varėius II Vatikano san- tarybos dokumentų 3 tomus, norint rasti ir kurį nors klaui- simą atsakymą, užtenka pa- žvelgti į smulkų jos turinį, atsiversti nurodytą puslapį — čia bus visuotinio susirin- kimo žodžiai arba mintys.

II Vatikano santaryba pa- skelbė kelias konstitucijas, būtent, apie K. Bendriją, die- višką Apreiškimą, liturgiją, Bendriją dabartiniam pasaul- lyje; taip pat — keletą dekre- tų ir pareiškimų: apie ekume- nizmą, katalikiškąsias Rytų Bendrijas, ganytojišes vysku- pų pareigas Bendrijoje, apie kunigų paruošimą, pasaulie- čių apatlavimą, kunigų tar- nybą ir gyvenimą, misijinę Bendrijos veiklą; du pareiš- kimus — apie kriščionišką- jį auklėjimą ir tikėjimo lais- vę. Labai naudinga ištiesai per- skaityti, net įsigilinti į II Va- tikano santarybos konstituci- jas, dekretus. Juk visuotinio susirinkimo mokymas yra pa- čios K. Bendrijos žodis.

Teologinėje dalyje randame gildenamus klausimus: mūsų laiko žmogaus problemos, re- ligija ir Kristaus įsteigta Bendrija, religijų įvairumas, tikroji religija, Dievo pažini- mas ir mūsų išgynavimas, tikėji- mas, apreiškimas ir išgyna- mas, Bendrijos šventumas, vienuolijos, Bendrijos katali- kizmas, apaštališkumas (su 14 mažesnių skirsnų), Bendrija ir pasaulis, išgany- mo priemonės (apie liturgiją ir sakramentus), kelias į iš- ganyką (čia kalbama apie są- žinę, Dievo ir Bendrijos įsa- kymus). Paskutinis skyrius ka- lba apie išganyką, kurį mums K. Bendrija teikia dabar. Čia randame minčių apie pasaulio pabaigą ir dabarties rūpes- čius, apie ryšį tarp gerų dar- bų ir amžinybės.

PADĖKA

1983 m. lapkričio 6 dieną staiga mirus

mano mylimam vyrui

a. a. KAZIMIERUI STUNDŽIAI,

reiškiu nuoširdžią padėką draugams ir pažįstamiems už pareišką man užuojautą žodžiu bei raštu, už gėles, šv. Mišias, pagalbą reikalų tvarkyme. Dėkoju kunigui K. Butkui, OFM, už religines apeigas, velionies draugams už karsto nešimą. Dėkoju visiems palydėjusiems mano vyrą į amžino poilsio vietą — lietuvių kapines Mississaugaioje.

Liūdinti žmona Jadvyga

Sol. GINA ČAPKAUSKIENĖ išleisdino naują plokštelę "Gina Capkas" — Lietuvos ir Ilyrinės dainos. Daugelyje vietovių buvo surengtos jos sutiktuves. Nuotraukoje — muzikai ir plokštelės leidėjai. Iš kairės — akompaniatorius Jonas Govečas, sol. Gina Čapkauskienė, muz. Aleksandras Stankevičius-Stanke, bendrovės "Vilnius Records" direktorius Danielius Mališka

Nuotr. F. George

Skulptorius DAGYS prie savo kūrinių Toronte surengtoje parodoje š. m. spalio 29-30 dienomis
Nuotr. K. Raudžio

Skulptoriaus Dagio parodoje

Š. m. spalio 29 d. Toronto Prisikėlimo par. Parodų salėje buvo surengta dail. J. Dagio skulptūrų paroda. Oficialaus atidarymo nebuvo, bet jau gana gausus lankytojų būrys apžiūrino rodinius. Jų tarpe matėsi ir gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinai su savo žmona dail. H. Žmuidziniene.

Rodinių buvo daug ir įvairių. Vieni buvo dideli (6 pėdų augščio), kiti vidutiniai, treti — vos vienos pėdos. Temos taip pat labai įvairios — nuo kasdieninio gyvenimo iki Šv. Rašto scenų. Prie vienos sienos prisiglaudę Lietuvos didžiūnai — Gediminas, Vytautas Didysis, Basanavičius ir t. t. Tai vaizdai, įkvėpti Maironio poezijos. Prie jų šliejasi mitologiniai vaizdai, išskaptuoti

plokštumose. Buvo matyti ir keli Dariaus-Girėno vaizdai: vienui jiem šviečia saulė, kitur siaučia bangos, tiesiai likimo rankos...

Tokia darbų gausa rodo, kad dail. Dagys yra vejamasis kūrybinis užmojis nuo vieno darbo prie kito, nuo vienos idėjos prie kitos. Galbūt dėlto jaučiamas lyg ir skubotumas, formų prastinimas. Onorėtusi matyti daugiau detalių, smulkesnių išbaigimo. Bet tai tokia jau dailininko savybė, toks stilius.

Apžvelgęs visą parodą, galėjai matyti ne įvairius medžio gabalus, bet mąstančius, judančius, gyvenimo prislėgtus gyvus asmenis. Tai toks dailininko pasaulis, suiformavęs ilgą lietuviško gyvenimo keilonę. N. L.

Latvių koncertas su lietuvaite soliste

V. VERIKAITIS

Latvių kultūros draugija Toronte, minėdama žymiojo savo tautos kompozitoriaus J. Vitolis 120-ji gimtadienį (1863-1948), Castle Frank mokyklos salėje lapkričio 5 d. surengė plataus masto koncertą, kurį atliko simfoninis Toronto orkestras, keturi chorai ir mūs sol. G. Čapkauskienė.

J. Vitolis 1886 m. aukso medaliu baigė Rimskio-Korsakovo kompozicijos klasę Petrapilyje ir ten profesoriavo. Mirus minėtam mokytojiui, tapo jo įpėdiniu. Persikėlęs Latvijoje, 1919 m. Rygoje įsteigė muzikos konservatoriją ir jai vadovavo. 1944 m. pasitraukė Vokietijon. Kurį laiką Detmole vadovavo baltiečių muzikos mokyklai. Mirė Luebecke.

J. Vitolis yra pirmasis tarptautinio masto latvių kompozitorius, sulaukęs plataus pripažinimo. Buvo visos eilės užsienio konservatorių bei muzikos akademijų garbės narys (1935 m. toks titulas jam suteiktas ir Kauno konservatorijos). Sukūrė daugiau kaip 70 kūrinių: simfoniją, siuitas, simfoninę poemą, uvertiūras, kūrinius paskiriems instrumentams, apie 150 choro ir solo dainų.

Koncertą pradėjo orkestras kūriniu "Dramatiška uvertūra op. 21" ir septyniomis latviškomis liaudies dainomis op. 29a. Orkestrui dirigavo Arvids Purvs. Diriguoja jis gerai, išgauna niuansus, kurie darė kūrinius spalvingais, ypač liaudies dainų eskizuose.

Po to sekė jungtinio choro pasirodymas. Jį sudarė keturi chorai: "Daina", "Zile", "Vies-turs" ir "Sentine" iš St. Catharines. Choras turėjo 150 dalyvių, deja, nebuvo gerai susidainavęs. Jautėsi trūkumas vyriškų balsų. Jam dirigavo Janis Beloglazovs, dar jaunas, bet gerai valdantis chorą, nors neišvengė sutrikimų.

Pirmoji dalis baigta J. Vitolis

kantata op. 35 su orkestru ir sol. Gina Čapkauskienė. Dirigavo vėl A. Purvs. Kantata išpūdinga, ir choras joje skambėjo stipriau. Gaila, kad Ginos balsai čia nebuvo kur išsitiesti. Jos dainavimas nebuvo ilgas, bet skambėjo įtikinamai.

Antrą dalį pradėjo tas pats jungtinis choras, padainuodamas V. Ozolinio, J. Norvilio ir E. Darzinio kūrinius. Jam dirigavo jauna dirigentė Vizma Maksina. Choras kitose rankose skambėjo kaip kitas vienas. Jauna dirigentė išgavo darnumą ir entuziazmą. Jos dirigavimo mostai atrodė perdėti, bet, matyt, šiam chorui to ir reikėjo.

Po to orkestras atliko A. Kalninio idilią orkestrui, H. Pavaras Dovidio giesmę su orkestru ir choru ir H. Pavaras kantatą su orkestru, choru ir G. Čapkauskienė. Ir antroje kantatoje Ginos atlikimas buvo puikus, bet trumpas. Pabaigoje choras ir orkestras atliko "Cel mani, dziesma" J. Kalninio, kuri skambėjo iškilmingai. Šį gerai pavykusį koncertą reikia sveikinti.

Kadaise mes, lietuviai, tokius koncertus rengdavom kartu su latviais ir estais. Latviai tęsia šią tradiciją jau 25 metai. Sekantis jų koncertas bus 1984 m. vasario 13 d., 8 v.v., Town Hall su Rasama Lielmane (viola) ir kovo 13 d., 8 v.v., Town Hall su Melita Micle (mezzosopranas).

Atsiūsta paminėti

LIANŲ LIEPSNA. Naujosios brazilų poezijos liepsna. Antologija. Sudarė ir išvertė Povilas Gaučys. Viršelis — V. O. Virkau. Spaudė M. Morkūno spaustuve, 3001 West 59th St., Chicago IL 60629, USA.

TEVYNĖS SARGAS, 1983 m. 2 (55) nr. Redaguoja Petras Maldeikis (117 Sunset Dr., Hot Springs, Arkansas 71901, USA); administruoja Antanas Balčytis (6819 S. Washtenaw Ave., Chicago, IL 60629, USA).

Marksizmas - intelektualų opijus

Žymusis Prancūzijos mintytojas Raymondas Aronas baigė savo dienas

Visi Paryžiaus laikraščiai — nuo konservatyvaus "Figaro" iki komunistinės "Humanite" — gedėjo 1983 m. lapkričio 17 dieną prieš tai staiga mirusio žymaus prancūzų liberalo ir humanisto Raymondo Arono. Jo mirtis palietė visus, bet tai nereiškia, kad gyvas būdamas savo raštais ir mintimis Raymondas Aronas visiems sugebėdavo įtikinti. Priešingai, ir kaip tik dėlto susilaukė visuotinės pagarbos.

Tai buvo plačių pažiūrų mąstytojas, visuomet mėginęs suprasti ir kitą pusę, tačiau tai jam nekludė užimti savo poziciją ir neretai plaukti prieš srovę.

Raymondas Aronas buvo vienas iš nedaugelio žymių Prancūzijos intelektualų, kuris pokario metais nepataikavo marksizmui ir Sovietų Sąjungai. Dėl savo skirtingų pažiūrų į socializmą jis nutraukė ryšius su buvusiu savo studijų draugu filosofu Sartru. Mat šis prancūziškojo egzistencializmo šulas pokario metais labai simpatizavo komunistui. Aronas šiai madai nepasidavė. Jis marksizmą pavadinio "intelektualų opijum", panašiai, kaip marksizmas religiją vadino "liaudies opijum".

Neseniai paskelbtuose savo atsiminimuose Aronas aiškino: socializmas nutildė visas grupes, kurios kitur demokratiniuose santvarkoje gali tam tikru laipsniu daryti spaudimą vyriausybei. Sovietinio stiliaus santvarkoje viskas atrodė vieninga, tačiau tas vieningumas reiškia betkokios laisvės paneigimą. "Solidarumo" iškilimas Lenkijoje, pasak Arono, parodė, kas iš tikrųjų slepiasi vadinamojo beklasėje visuomenėje.

Raymondas Aronas griežtai kritikavo Maskvos tirioniją, primestą Sov. Sąjungos ir Rytų Europos žmonėms. Jis buvo aistringas laisvės šalininkas ir teigė, kad negalėtų kitur gyventi, kaip tik laisvoje visuomenėje.

Komunistų dienraščio "Humanite" nekrologe Aronas buvo pavadintas "lojaliu priešininku", kuris visuomet stengėsi suprasti kitus ir jų nuomones, niekada nenutraukė ryšių ir diskusijų.

Karo metais Aronas rėmė generolą de Gaulle. Po karo jis darbavosi, siekdamas prancūzų ir vokiečių susitaikymo. Būdamas žydas, jis jautėsi pašauktas šiam uždaviniui. Jo žydiškumas nekludė jam 1956 m. griežtai pasmerkti Sinaus žygi, kurį pradėjo Izraelis, remiamas Anglijos ir Prancūzijos. Kai vėliau prezidentas de Gaulle'is nepagarbiai atsiliepė apie Izraelio žydų tariaimą pranašumo jausmą, Aronas ir su juo nutraukė santykius.

Visai neseniai jis kritikavo prezidentą Mitterandą, kurio socialistinės suvalstybinio priemonės jam atrodė pasenusios, ir ypač už tai, kad jis įsileido į savo vyriausybę komunistus. Tačiau Mitterandą tvirtai nusistatę Europos raketinio apsiginklavimo reikalu jis sveikino. Š. Atlanto Sąjungos planus išdėstyti amerikiečių raketas laikė europiečių drąsos išmėginimu. Jis perspėjo, kad šio plano neįgyvendinimas reikštų didelę Maskvos pergalę, kuri turėtų sunaikinti padarinį.

Velionis Raymondas Aronas buvo gimęs 1905 m. Paryžiuje žydo teisininko šeimoje. Studijavo Paryžiuje, Koelne ir Berlyne, domėjosi vokiečių sociologija ir pagarsėjo savo knyga apie ją. Už įvadą į istorijos filosofiją gavo mokslų daktaro laipsnį. Šis veikalas ir šandien neprarado savo vertės. Dėstė politinius mokslus ir sociologiją Sorbonoje, daug rašė spaudoje, buvo laikraščių "Combat", "Figaro" ir "Express" komentatorius.

Antanas Sabalis, ŠV. JURGIO PARAPIJA IR ROCHESTERIO LIETUVIAI. Viršelis — dail. Al-donos Sabalis-Runne. Išleido Šv. Jurgio parapijos mecenatė. Rochester, N. Y. 1983 m., 162 psl.

ELENA JUCIŪTĖ, IGARKOS NAUJAMIEŠTIS. Dokumentinis reportažas iš lietuvių tremtinių gyvenimo Sibire. Išleido N. Pradėtosios Marijos seserys. Putnam, Conn. 1983 m., 242 psl.

Parašė apie 30 knygų. Neseniai iš spaudos išėjo Raymondo Arono atsiminimų knyga — 50 metų politinio mąstymo. Žymesni jo veikalai: "Intelek-

tualų opijus", "Aštuoniolika pramoninės visuomenės pamokų", "Straipsniai apie laisvę, demokratiją ir totalizmą".

A. Lembergas

Jonas Gutaszkas

Skiriu Stasiui Ylai

Buvai šviesos šviesa —
Ne apgaulės mirazas.
Kai meteoru užgesai,
Prabilo kapas mažas.

Jos sugrįžta

O neliūdė, kai tavo dienos
Kaip gėlės rudenį nuvysta.
Jos vėl nauju būties keliu
Į amžiną jaunystę grįžta.

Išsilaisvinęs žmogus

Nepaiso Tavo valios
Ir jiesko žemėje dangaus.
Tik neapleisk jo, Tėve,
Ir lauk sugrįžtančio sūnaus.

Jie lydi mūsų dienas

Yra tamsoj šviesumo
Ir šviesume tamsumo.
Taip lydi mūsų dienas
Žingsniai reliatyvumo.

Suprasti negaliu

Jei nori būti mėnuliu —
Tavęs suprasti negaliu.

Visatoje mėnulis —

Ne ką daugiau kaip nulis.
O šviesk kaip šviečia saulė —
Esi ašis pasaulio.

Mūsų evangelija

Mes rašome kas dieną
Jos skirsnį vieną.
Ar nors aidu ji atsilieps
Į tavo Linksmąją Naujieną?

Vakare

Diena ramiai nueina
Į prieglobstį nakties.
Tiktai širdis nerimsta
Kely savos buities.

Ne vienišas esu

Ne vienišas esu —
Ir už tamsiausių debesų
Danguos keliu saulutė rieda,
O per naktį
Žvaigždėlių chorai gieda.
Čia pas mane sesuo tyla
Ir brolis ilgėsys —
Štai esame jau trys.

Kauno arkivyskupijos šventovės

Broniaus Kviklys serijinio veikalo "Lietuvos bažnyčios" III tomas

PR. NAUJOKAITIS

Bronius Kviklys dirba labai intensyviai. Pirmoji knyga "Telšių vyskupija" išleista 1980 m., antroji — "Vilkaviškio vyskupija" — 1982 m., o 1983 m. jau išėjo trečioji knyga "Kauno arkivyskupija". Autorius redakcijos nariams skelbia šiuos žmones: kun. V. Dabušį, Juozą Mažeiką, jėzuitą kun. A. Tamošaitį ir marijoną kun. dr. J. Vaišnora. Esama ir daugiau talkininkų. Visų trijų tomų architektūrinius tekstus yra parašęs dr. inž. J. Gimbutas. Dailininkas ir techninis redaktorius — Petras Aleksa. Žemėlapius nubraižė Albinas Karnius.

Kauno arkivyskupija yra didžioji dalis buvusios Žemaičių vyskupijos, valdytos M. Valančiaus ir aprašytos jo veikalais "Žemaičių vyskupystė". Knygos įžangoje rašoma, kad 1941 m. Kauno arkivyskupija iš viso su kopyčiomis ir oratorijomis turėjo 240 šventovių. Pokario metais okupantai uždarė visas kopyčias, oratorijas ir daug bažnyčių — iš viso 23. Vien tik Kaune ir jo priemiesčiuose uždaryta 11 šventovių. Visoje arkivyskupijoje teliko veikiančios 122 šventovės, bet iš jų 20 neturėjo nuolatinio kunigo. 1982 m. pradžioje Kauno arkivyskupijoje dar dirbo 102 kunigai.

Bv. Kviklys ir šiame tome, kaip ir pirmuosiuose, pateikia nemažą istorinių ir geografinių žinių. Architektūrinės apybraižas pateikia dr. inž. J. Gimbutas. Plačiausiai yra aprašyta arkivyskupijos sostinė Kaunas: kunigų seminarija ir jos vargai okupanto priešpaudoje, gausios seminarijos bibliotekos sunaikinimas, žymiųjų šventovių uždarymas ir pavertimas sandėliais bei įmonėmis: jėzuitų šventovės ir vienuolyno, Šv. Jurgio, Šv. Trejybės, Benediktinių, Šarčių, Igulos, Augštųjų Šančių ir Šančių igulos šventovių nugriovimas, Kauno kapinių panaikinimas. Su pagarba ir

sentimentu aprašomas Pažaislio vienuolynas, naujosios Petrašiūnų kapinės.

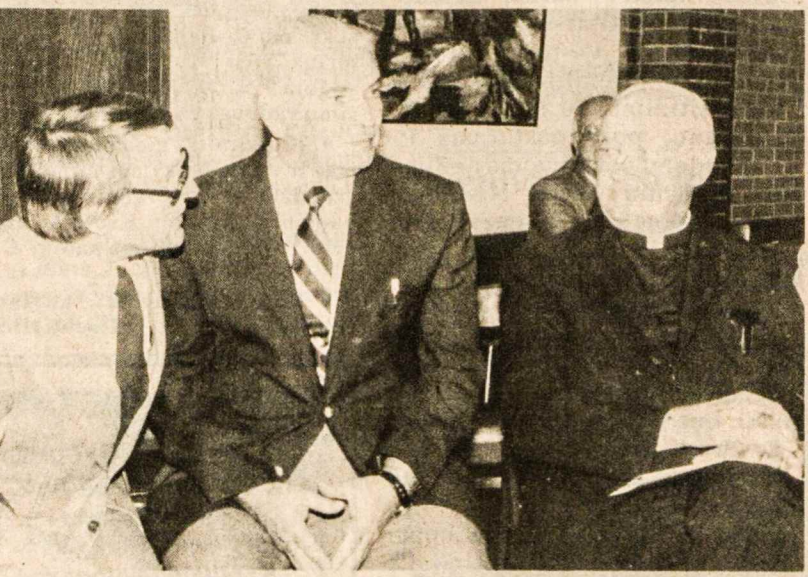
Atskiras knygos skyrius kalba apie Kauno arkivyskupijos kunigus kankinius. Palieštas ir Katalikų Bendrijos naikinimas iš vidaus: arkivyskupijos valdytojai, tikinčiųjų diskriminacija, vaikų persekiojimas.

Pakankamas dėmesys skiriamas ir provincijos šventovėms. Su tikru įdomumu skaitome apie istorinę Deltuvą, Ukmergę, Kedainius. Lyg spalvingame filme prabėga panemunės šventovių gotikos grožis: Vilkija, Skirsnemunė, Jurbarkas, taip pat panemunės istorinės vietos — Vytėnai, Raudonė, Veliuona, Seredžius, Kulautuva. Sustojama ir ties mažesniomis vietovėmis, kaip Paštuvą, padubysio Ariogala, Betygala, prie Nevėžio — Babtai, Raudondvaris.

Knyga parašyta lengvu, aiškiu stiliumi. Skaitoma lyg koks romanas. Tik architektūriniams terminams būtų pageidaujamas žodynelis, nes dabar ne tos srities žinovai sunku suprasti visus stilistinius pastatų grožio niuansus.

Smulkiau aptarti visą knygos turinį užimtų labai daug vietos. Skaitytojui lieka gilus įspūdis: atsiskleidžia įdomūs Lietuvos istorijos fragmentai, geografinės situacijos, lietuvių kova dėl savo tikėjimo ir kultūros, o architektūroje išskyla ir lietuvių charakterio pomėgiai, žavėjimasis gražiomis šventovių formomis, jų turtinga ornamentika. Galima tik pasidžiaugti, kad autorius dar turi tiek jėgų tokią sudėtingo turinio knygą parašyti, jas gausiai iliustruoti. Leidykla savo darbą atlieka pavyzdinčiai.

Bronius Kviklys, LIETUVOS BAŽNYČIOS — KAUNO ARKIVYSKUPIJA. Išleido Amerikos Lietuvių Bibliotekos Leidykla. Čikaga, 1983 m. Kietais viršeliais, 512 psl. Kaina — \$23.00, JAV.

BRONIUS KVILYS (viduryje) serijinio veikalo "Lietuvos bažnyčios" autorius vakaronės metu Čikagos Jaunimo Centre, kur buvo surengtos su tikrovės trečiojo tomo "Kauno arkivyskupija". Autoriaus dešinėje — vysk. V. BRIZGYS, kairėje — dail. P. ALEKSA, leidyklos "Lietuvių Biblioteka" vedėjas
Nuotr. P. Maletos

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Dail. Viktoro Petravičiaus kūrinių susidomėjo amerikiečiai, matę juos parodas Čikagos "Galerijoje". V. Petravičių, gyvenantį Union Pier, Mich., aplanko daug žymių amerikiečių. Jane Burns, vadovaujanti muzėjui "Midwest Museum of American Art" Elkharte, Indianoje, užpiko 35 V. Petravičiaus grafikos darbus, kurie bus išstatyti to muzėjaus parodoje 1984 m. vasario mėnesį. Vėliau jie bus siunčiami parodomis kituose JAV muziejuose.

Bronius Kviklys, buvęs vienas "Draugo" redaktorių Čikagoje, baigia paruošti leidinių seriją "Lietuvos bažnyčios". Išleisdingas Kauno arkivyskupijos tomą, baigia skaityti Vilniaus arkivyskupijos tomo korektūras ir kartu rašo Kaišiadorių vyskupijos tomą, kuris bus šeštasis. Beveik visa medžiaga jau surinkta. Trūksta tik kai kurių nuotraukų ir chronologinių duomenų.

Elenos Juciūtės naujausios knygos "Igarkos naujamiestis" sutiktuves spalio 16 d. Bostono lietuviams surengė vietinis Lietuvių Moterų Federacijos klubas, vadovaujamas pirm. E. Vasyliūnienės. Apie autorę, buvusią Sibiro tremtinę, kalbėjo Jonas Vizbaras, džiaugdamasis jos knygomis, atskleidžiančiomis tragiškus lietuvių trėmimus į Sibirą. Ištiraukas iš "Igarkos naujamiestio" skaitė aktorė Aleksandra Gustaitienė. Padėkos žodį leidėjams ir skaitytojams tarė E. Juciūtė. Jono Vanaigaičio šaulių kuopos vardu A. Astravas pasveikino ne tik autorę E. Juciūtę, bet ir tos Igarkos buvusią gyventoją Oną Tamošiūnaitę. Pasirodo, E. Juciūtė šioje knygoje aprašė Igarkon patekusius Tamošiūnų šeimos bei kitų lietuvių likimą. Daug jų ten mirė, bet kairieji išliko gyvi ir grįžo Lietuvon. Ona Tamošiūnaitė netgi atvyko į JAV, ištekojo ir išaugino du sūnus.

A. a. Aleksandras Aleksis-Aleksandravičius, vargonininkas, chorų vadovas ir kompozitorius, mirė spalio 31 d. Waterburyje, Conn., sulaukęs 97 metų amžiaus. Velionis buvo gimęs Pėdiškio kaime. Krosnos valsčiuje. Varšuvos konservatorijoje 1907-13 m., studijavo vargonų ir karinio kapelmeisterio specialybę. Jis tapęs ten 1909-11 m. vadovavo lietuvių chorui, kuriame dainavo būsimieji kompozitoriai J. Štarka ir J. Bendorius. JAV atvyko 1913 m., baigęs Varšuvos konservatoriją. Vargoninkavo bei chorams vadovavo Čikagoje, Brooklyne, Springfielde, nuo 1928 m. — Waterburyje. Už savo muzikinę veiklą nepriklausomos Lietuvos vyriausybės 1938 m. apdovanotas Gedimino ordinu. Priklausė Lietuvos vyčiams, sukūrė jų himną. Kompozicinių jo palikimą sudaro operetė "Į Tėvynę", apie 100 dainų chorams, solistams, mokykliniam jaunimui. Palaidotas vietinėje Waterburio kapinėse lapkričio 3 d. iš Šv. Juozapo lietuvių šventovės, kur jam teko būti vargonininku ilgus metus. Siemet suka 70 metų nuo jo atvykimo į JAV ir išjungimo išėjimo veiklon.

Dail. Mikas Šileikis, gyvenantis Čikagoje, savo amžiaus devyndešimtmietį paminėjo specialia tapybos darbų paroda spalio 14-29 d.d. antrojoje M. K. Čiurlionio galerijoje, 4038 Archer Ave. Sukaktuvininkas yra Zaras krašto žmogus, gimęs Degučių valsčiuje 1893 m. spalio 15 d. į JAV atvyko 1913 m., mokėsi Bostono gimnazijoje. Dailės studijas pradėjo privačiose mokyklose, Čikagos meno institutą su pagyrimu baigė 1923 m. To instituto muziejuje 1925 m. surengtoje parodoje laimėjo I premiją už aliejinę tapybą. Pirmą premiją buvo apdovanotas už "Rudens" peizažą ir grupinę 1936 m. lietuvių dailės parodoje, kurioje dalyvavo ir skulptorius Petras Rimša. Yra dalyvavęs daugelyje parodų, susilaukęs gerų įvertinimų. Sukaktuvininkas — impresionistinės mokyklos atstovas, pagrindinį dėmesį skiriantis aliejinė tapybai, portretams, peizažams ir akvarelėms. 1920-23 m. redagavo "Moksleivių Kelius", nuo 1930 m. redaguoja "Meno žinių" skyrių "Naujiensose". Anksčiau rašydavo eilėraščius ir noveles, lietuvių kalbon yra išvertęs porą romanų. Neseniai buvo išleistas jo novelių rinkinys "Liucija". Sukaktuvininkas taipgi yra įsteigęs \$500 savo vardo premiją, kuri paskiriama už geriausią tapybos ar skulptūros kūrinių antrosios M. K. Čiurlionio galerijos metinėje parodoje Čikagoje.

Vilniaus dailės parodų rūmuose lapkričio 3 d. atidaryta respublikinė taikomosios dekoratyvinės dailės paroda, kurioje įsijungė apie 200 dailininkų su beveik 500 kūrinių. Parodai buvo sutelkti gobelenai, batikos ir siuvėnėjos technika atlikti sieniniai kilimai, dekoratyvinės keramikos plokštės ir vazos visumeniniais pastatais. Lankytojus taipgi domino moliniai servizai, lėkštės, žvakidės bei kiti buičiai skirti dailūs kūriniai, meninis lietuviškas ciklas, naujovė laikamosios porcelianas. Neturiko ir papuošalų, odos bei metalo suvenyrų.

Lietuvos cirko vadovų seminars spalio 10-15 d.d. surengtas Alytuje. Dalyvių su Lietuvos cirko istorija supažindino žurnalistas A. Jancevičius. Alytaus mašinų gamyklos klubo liaudies cirko vadovas L. Bakanas dalijosi išpuščiais iš cirko gastrolių Senegaliijoje ir Ispanijoje. Surostoje vakaronėje susitiko lietuviškojo cirko veteranai.

Šventosios uosto statybininkai, tiesdami požemines ryšių linijas, Manciškių apylinkėse, surado dar vieną akmens amžiaus gyvenvietę su gintaro papuošalais, nuskeltu akmeniniu kirvuku, šerno iltimi. Radiniai perduoti Palangos gintaro muzėjui. Lietuvos archeologai Šventojoje jau yra ištyrę apie 40 tokių akmens amžiaus gyvenviečių. Daroma išvada, kad šiose vietovėse tada tyvuliavo ežeras, jo pakrantėse gyveno žmonės. Manciškių radiniai buvo pagaminti maždaug prieš penkis tūkstantmečius.

Mazojeje baroko salėje Vilniuje spalio 14 d. buvo surengtas kūrybinis vargonų virtuoso Leopoldo Digrio vakaras. Koncertinėje dalyje jis atliko J. S. Bacho kompozicijas, J. Juzeliūno "Diptichą smuikui ir vargonams", talkinamas smuikininko E. Digrio. Pokalbiui Vilniaus meno darbuotojų rūmuose vadovavo muzikos kritikas E. Gedgaudas. L. Digrys, savo iniciatyva atkūręs vargonų klasę Vilniaus konservatorijoje 1960 m., profesoriauja, ruošdamas naujus vargonininkus. Jo pastangų dėka plataus pripažinimo susilaukė — B. Vasiliauskas, G. Lukšaitė, N. Dainienė, V. Prekerytė, G. Kviklys, V. ir Ž. Survilaitės. Apie prof. L. Kviklio laimėjimus Lietuvoje ir už jos ribų kalbėjo kompozitoriai J. Juzeliūnas, B. Kutavičius bei kiti susitikimo dalyviai.

Dokumentinį spalvotą filmą "Pasilgom arklio" baigia kurti Lietuvos "Telefilm" rež. Vidas Puplauskis, patį parašęs scenarijų su Juozu Baūšiu. Jame bus daug idomių žinių iš arklinių klostės istorijos. Vilniaus žirgyno zootechnikas Valentinas Orentas pės. pasakoja, kaip beveik prieš 30 metų iš vienintelio išlikusio erlio buvo atkurta išsterninga žemaitukų veislė. Arkliai bus apibūdinami kaip nepakeičiami talkininkai pračities kovose, kasdieniniuose ūkininko darbuose. Net ir dabar kairiurams darbas arklys yra parankesnis už traktorių. Filman bus įjungta per lauką lekiantį nežabotų arklių kaimenėlį, vandenį blyksintys naktigonės laužo atšvaitai. Apie tautosakos bernielių juodberėlius žirgelius, apie arklio reikšmę dabartiniam žmogui kalbės rašytojas Juozas Baltušis.

Specialiais koncertais Rokiškyje ir Vilniuje paminėtos pirmosios kompoz. Stasio Vainiūno mirties metinės. Vilnius yra susietas su jo koncertais, pedagoginiu darbu konservatorijoje, Rokiškis — su jo mirtimi. Velionis yra pirmasis Lietuvos pianistas, tapęs tarptautinio konkurso laureatu. Jis išaukino apie 50 pianistų, įsijungusių į muzikinį Lietuvos gyvenimą. Daug savo kūrinių S. Vainiūnas paskyrė fortepionui. Prieš mirtį nespėjo užbaigti savo paskutinio kūrinio dviem fortepionu ir styginių kvartetui. Abiejuose koncertuose spalio 11-12 d.d. apie kūrybinę ir pedagoginę S. Vainiūno veiklą kalbėjo muzikologė O. Narbutienė. Programon buvo įjungtos fortepioninės S. Vainiūno miniatiūros, viena sonata smuikui ir fortepionui, "Antrasis fortepioninis kvintetas". Juos atliko velionės dukros — pianistė Birutė Vainiūnaitė, M. K. Čiurlionio laureatė, ir styginiame Vilniaus kvartete grojanti smuikininkė Audronė Vainiūnaitė su kitais to kvarteto nariais — P. Puncas, D. Katkum, A. Vasiliauskas. Iš įrašo buvo išklaustas paties S. Vainiūno irogotas "Auštantis rytas".

V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 23 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
		90 dienų termin. indėlius	8 1/2 %
		180-185 d. termin. ind.	8 1/2 %
		term. indėlius 1 metų	9 1/2 %
		term. indėlius 2 metų	9 3/4 %
		term. indėlius 3 metų	10 %
Pirmadieniai	10-3	pensijų s-ta	10 %
Antradieniai	10-3	spec. taup. s-ta	8 %
Trečiadieniai	uždaryta	taupomąją s-ta	7 1/2 %
Ketvirtadieniai	10-8	depozitų-čekių s-ta	6 %
Penktadieniai	10-8		
Šeštadieniai	9-1		
Sekmdienai	9-12.30		

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiamie narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

2239 Bloor Street West. • Telefonas 536-5936 ir 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Dan Air

Atlieku vėsinimo ir šaldymo sistemų remonto darbus namuose, automobiliuose ir komerciniuose pastatuose.

Savininkas — Danny Jurėnas
Toronto tel. 233-9185 (tarnyba veikia 24 valandas)

HOMETARIO

Pilnas patarnavimas nuosavybių srityje. Pasibaigę namų arba automobilio draudžiai? Prieš mokėdami, patikrinkite mūsų kainas. Prašykite — "Ted" tel. 531-3506

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)
Važiuoti vakarus Dundas St. W. nuo 427 kello 1 mylia, sukli kairėn prie pirmųjų šviesų (1 pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus. Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.

VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTVĄ (KOMPIUTERĮ)

AUTOMOTIVE FIBER

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

PROGRESS

REAL ESTATE LTD. REALTOR
1072 Bloor St. W.

Perkant ar parduodant nekilnojamoj nuosavybę visada

Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius

Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)

★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechanikai

★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.

★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

BALTIC EXPORTING CO.

Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą

• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui

Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniai 9 v.r. — 4.30 v.p.p.;

trečiadieniai uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo

pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniai uždaryta.

482 Roncesvalles Ave., Telefonas Savininkai
Toronto, Ont. M6R 2N5 531-3098 S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei

dažymas (bakeoven) ir visi mechaniniai taisymai.

Parduodami varlotus automobilius.

24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)

Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTOS BROS

Telefonai 533-8451, 533-8452

KRISTINA ir ILONA KUPREVIČIŪTĖS (pianistė ir trompetistė) iš Klevelando, atlikusios muzikinę programą Toronto N. Pradėtosios Marijos vienuolijos rėmėjų metinėje šventėje

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

nija, Prancūzija ir komunistinė Kinija turi palyginti nedidelį branduolinių ginklų skaičių ir pavojaus taikiai nesudaro. Nė viena tų valstybių branduolinio karo nepradės. Atominis karas tegali kilti tarp JAV ir Sovietų Sąjungos. Satelitinių raketų erdvėse neįmanoma sukontroliuoti. Jos gali būti įvestos slapta, nesilaikant sutarties, ir tapti tūzu branduolinių ginklų strateginėse kortose. Tokias raketas turinti šalis galėtų sunaikinti branduolinių raketų sistemą žemėje arba jas sustabdyti iššautas į taikinį. Tokiu atveju jų neturinti šalis atsidurtų dideliame pavojuje, nes turinčioji šalis lengvai laimėtų branduolinį karą be didesnio pavojaus. Ji taipgi galėtų griebtis šantažo, diktuoti savo reikalavimus. Technika tokioms rakets pasigaminanti šiuo metu turi tik JA Valstybės. Sovietų Sąjunga jas smerkia, bet ir jos mokslininkai tikriausiai nesnaudžia.

Atlanto Sąjungos ir Varšuvos Sąjungos kariuomenių bei jų tradicinių ginklų sumažinimas jau dešimtį metų yra svarstomas derybose Vienoje. Lig šiol nebuvo pasiekta jokio susitarimo. Ginklais ir žmonėmis didelę persvarą turi Varšuvos Sąjunga, nenorinti tos persvaros prarasti. Europinėje dalyje Sovietų Sąjunga pirmąjį ir vidutinio nuotolio branduolinėmis raketomis, kurios jau yra nukreiptos į taikinius V. Europoje. Ypač pavojingos yra trigalvės "SS-20" raketas, galinčios pasiekti tris taikinius. Atlanto Sąjunga kaip atsvarą toms raketoms tik šiuo metu pabaigoje iš JAV gaus "Pershing 2" raketas ir skraidančias bombas. Tad ir šiuo atveju nuolaidų turi padaryti Sovietų Sąjunga, bet ji tik nori sustabdyti tų ginklų įvedimą, pati apsiginklavusi iki dantų, naudodamasi prieš JAV nukreiptomis demonstracijomis V. Europos miestuose. Spaudimas daromas Vašingtonui, o Maskva lieka nepalietiama, nors jos raketas jau nukreiptos prieš V. Europą ir joje kvailiojančius demonstrantus. Savo taikos misiją ministras pirm. P. E. Trudeau dabar tęsia Azijoje. Jiš jau turėjo pasitarimus su Japonijos premjeru J. Nakasoniu, o lapkričio 23-30 d.d. dalyvaus Britų Bendruomenės vadų konferencijoje Indijoje, kur jiems galės išdėstyti savo mintis taikos išsaugojimo klausimais. P. E. Trudeau taipgi yra numatęs aplankyti kaikas Peršijos įlankos šalis, užsukti Londonan. Otavon grįš tik gruodžio 5 d. Po to yra numatytas jau oficialiai patvirtintas susitikimas su JAV prez. R. Reaganu, nors pastarasis P. E. Trudeau pastangoms neduoda didesnių vilčių. Neoficialiai Vašingtone nuogustaujama, kad P. E. Trudeau užsikrauta taikos misija gali pakentėti deryboms Ženevoje, siekiančioms branduolinių ginklų apribojimo sutarties. Esą Maskvos nuolaidų greičiausiai bus susilaukta ne dėl P. E. Trudeau kelionių, bet dėl tiesioginių pavojų Sovietų Sąjungai sudarysiančių "Pershing 2" ir skraidančių bombų jau pradėdama įvedimo. P. E. Trudeau į savo misijos planus taipgi yra įtraukęs apsilankymą Maskvoje ir Pekinge, bet lig šiol nėra gavęs atsakymo į ten vadams pasiūstus lais-

kus. Pačioje Kanadoje staigus P. E. Trudeau susidomėjimas branduolinio karo grėsmės pašalinimu daug kam atrodo įtartinas. Esą P. E. Trudeau Kanadoje kritusių savo prestižą dabar tikisi atgauti laimėjimais ar bent tų laimėjimų siekiais užsienio politikoje.

Ontario parlamentas, besirūpindamas savo narių reikalais, pažeidė finansų ministro L. Grossmano kitiems taisykloms 5% varžtus. Parlamentarams, kurie yra iš kitų provincijos vietovių, 12% buvo padidinta pašalpa antrajai jų gyvenvietei Toronte išlaikyti. Dienraštis "The Toronto Sun" specialiu vedamuoju atkreipė skaitytojų dėmesį į parlamentarams skiriamą išimtį. Esą valdžios ir viešųjų įstaigų tarnautojams šiemet buvo leistas atlyginimų padidinimas 5%, kurio teks laikytis ir sekančiais metais. Tad per dvejus metus atlyginimai padidinti 10%. Tuo tarpu įstatymus leidžiantys parlamentarami per pastaruosius dvejus metus net 27% pasididino pašalpos pragyvenimo išlaidoms Toronte padengti. Vedamajame priminama, kad dalis parlamentarų, savo pagrindines gyvenvietes turinčių kitose vietovėse, Toronte gyvena arčiau parlamento esančiuose brangiuose viešbučiuose. Išlaidas sumažinti pigesni butai visiems torontiečiams skirtuose pastatuose. Finansų ministras L. Grossmanas, matyt, paskaitęs vedamąjį, išpareigojo peržiūrėti parlamentarų pasirinktą pašalpos pasididininimą 12%, kuris aiškiai pažeidžia jo įvestą 5% ribą.

Ateitininkų žinios

Jaunučiai ir jaunieji, stropiai ruošdamiesi Kūčių programai, padąžins savo susirinkimus. Apie tai praneš globejos, susitarusios su tėveliais.

Mokslievių susirinkimas — lapkričio 27, sekmadienį, po 10 v. Mišių ateitininkų kambaryje Prisikėlimo parapijoje.

Tradicinės ateitininkų Kūčios — gruodžio 11, sekmadienį, 5 v.p. Prisikėlimo salėje. Visi maloniai kviečiami dalyvauti. L. U.

Skautų veikla

• Sukurtinės 65 metų LSS stovyklos organizacinis k-tas, vad. ps. A. Senkaus, lapkričio 17 d. užbaigiamajame posėdyje išklaušė izd. St. Kuzmo pranešimą, pasikeitė nuomonėmis apie stovyklą ir užprotokolavo kaikiuriuos pasiūlymus ateitiam. Tuo org. k-tas savo darbą ir baigė. Pirmininkas k-to nariams padėkojo už gražų bendravimą. Komiteto sudarė: pirm. ps. A. Senkus, ryšininkas su LSS vadovybe v.s. Č. Senkevičius, izd. St. Kuzmas, sekr. ps. O. Balsienė, administratorius v.v. M. Yčas, maitinimo vedėjas ps. M. Rusinas ir papuošimų vadovas v.s. K. Batūra.

• Kalėdinų giesmių giedojimas ir namų lankymas numatomas gruodžio 9 d. Organizuoja jūrų budžiai ir gintarės. Kūčios — gruodžio 18 d. Prisikėlimo salėje. Č. S.

• Kur kyla pavojus, atsiranda ir pagalba (Hoelderlinas)

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas 531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

SPORTAS

ŠALFASS SUVAŽIAVIMAS

Metinis visuotinis Š. Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos suvažiavimas įvyks 1983 m. gruodžio 10 d. Klevelando Lietuvių Namuose, 877 East 185th St., Cleveland, OH 44117. Tel. (216) 531-2131. Suvažiavimo pradžia — 11 v.r. Sekmdienį, gruodžio 11, suvažiavimas bus tęsiamas tik tuo atveju, jei darbotvarkė liktų neišbaigta šeštadienį.

Pagal ŠALFASS statutą, suvažiavime sprendžiamuoju balsu dalyvauja sporto klubų rinktieji atstovai ir rinktieji bei skirtieji ŠALFASS pareigūnai. Patariamuoju balsu kviečiami dalyvauti sporto darbuotojai, fizinio auklėjimo mokytojai, sporto veteranai, lietuviškų organizacijų bei spaudos atstovai ir visi lietuvių sportininkų gyvenimu besidomį asmenys.

Norį gauti smulkų informacijų ar pateikti pasiūlymų prašomi kreiptis į ŠALFASS c. valdybos vykd. vicepirmininką Rimantą Dirvonį, 8913 South Leavitt St., Chicago, IL 60620, tel. (312) 239-2179 arba į gen. sekretorių Algirdą Bielskų, 300 Hadden Rd., Euclid, OH 44117, tel. (216) 481-7161.

ŠALFASS centro valdyba

ATIDĖTOS PLAUKIMO PIRMENYBĖS. Š. Amerikos baltiečių ir ŠALFASS Vid. Vakarų sporto apygardos plaukimo pirmenybės, turėjusios įvykti lapkričio 13 d. prie Detroito, dėl netikėtų techninių kliūčių baseine atidėtos. Jos numatomos gruodžio 4 d. Kai galutinai paaiškės nauja pirmenybių vieta ir laikas, bus paskelbta.

Plaukimo komitetas

AUŠROS ŽINIOS

Etobicoke Recreations League krepšinio pirmenybėse lapkričio 10 d. Westway gimnazijos patalpose "Aušros" vyrai laimėjo prieš stiprią "Library" komandą 100:87 (48:43). Aušros vyrai nuo pradžios neatleido palmtos iniciatyvos. Priešininkas negalėjo sustabdyti gerai žaidžiančių S. Žulio, R. Kaknevičiaus ir R. Underio. Komanda gerai žaidė tiek puolime, tiek gynime. Komandoje žaidė S. Žulys 34, R. Kaknevičius 29, R. Underys 6, A. Nakrošius 2, V. Dementavičius 4, A. Valickas 11, K. Bartuskevičius 8, V. Gataveckas 4, E. Norkus 2.

Sekantios rungtynės: lapkričio 22 d., 7.30 v., Vincent Massey gimn., Lennox; gruodžio 1 d., 9.00 v., Martingrove, Jackney; gruodžio 8 d., 7.30 v., Martingrove, North York; gruodžio 15 d., 9.00 v., Vincent Massey, Transportation.

York B League krepšinio pirmenybėse lapkričio 14 d. George Harvey gimnazijos patalpose "Aušros" 2-oji vyrų komanda laimėjo prieš BMF komandą 75:55 (37:24).

Sekantios rungtynės: lapkričio 23 d., 7.30 v., Kenwood, York Humbler gimnazijos patalpose; gruodžio 5 d., 7.30 v., Columbus Ctr., George Harvey gimnazijos patalpose. K. S.

SPORTAS LIETUVOJE

1983 m. augščiausios lygos futbolo pirmenybės pasibaigė lapkričio 6 d. "Žalgirio" ir Leningrado "Zenito" rungtynėmis Vilniuje. Kova vyko tik dėl IV vietos, nes I vietą jau buvo laimėjęs Dnepropetrovsko "Dnepras" su 49 taškais, II — Maskvos "Spartakas" su 45 tšk., III — Minsko "Dinamo" komanda su 43 tšk. Vilniaus "Žalgiris", žaisdamas savoje aikštėje, rungtynes pralaimėjo 0:1 "Zenitui". Ketvirtin vieton su 40 tšk. iškopė Leningrado "Zenitas", o "Žalgiriui" su 39 tšk. teko V vieta. Komandai, kuri tik šiemet iš pirmos lygos buvo perkelta į augščiausią, tai yra nemažas laimėjimas, nes augščiausia lyga turi 18 komandų. Be to, pirmenybėse debiutantai žalgiriečiai vienu metu buvo iškopė I vietą, nustebindami kitas stiprias komandas. Joms visoms teko sužaisti po 34 rungtynes. "Žalgiris" laimėjo 15, lygiomis sužaidė 9, pralaimėjo 10. Lapkričio 8 d. žalgiriečiai futbolininkai beveik mėnesiui buvo išsiųsti į Vietnamą.

Augščiausios lygos vyrų krepšinio 51-mosios pirmenybės pradėtos Rygoje ir Tbilisye rugsėjo 25 d., o jų pirmasis ratas užbaigtas visų dviejų komandų susitikimu Maskvoje spalio 25-31 d. Pagrindinis lietuvių dėmesys yra nukrypęs į Kauno "Žalgirį". 50-tosios pirmenybės laimėjusį sidabro medalį ir tik per plauką pralaimėjusį Maskvos karščių CASK klubui. Vilniaus "Stalys" krepšininkams tada teko X-ji vieta, užtikrinusi pasilikimo augščiausioje lygoje. Pirmasis dabartinis pirmenybių ratas komandas padalino į du šetukus. Vienas jų sieks medalių, kitas — išsilaikymo augščiausioje lygoje. Kauno "Žalgiris" su dešimčia laimėjimų iškopė I vietą, o Vilniaus "Stalys" su trim pergalemis vėl atsidūrė X-je vietoje. Žalgiriečiai susilaukė tik vieno netikėto pralaimėjimo Taškento "Universitetui" 87:89. Pirmąjį šetuką sudaro: "Žalgiris", Kijevo "Strojtelis", čempionės vardą turėjusi Maskvos CASK komanda, Tbilisio "Dinamo", Taškento "Univer-

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

8 1/2 % už 90 dienų term. indėl.
8 1/2 % už 6 mėn. term. indėlius
9 1/2 % už 1 m. term. indėlius
9 3/4 % už 2 m. term. indėlius
10 % už 3 m. term. indėlius
10 % už pensijų planą
9 % už namų planą
8 % už specialią taup. s-tą
7 1/2 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

I MA:

už asmenines paskolas nuo 12 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 10 1/4 %
2 metų 11 1/2 %
3 metų 12 3/4 %
(fixed rate)

su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų 10 1/4 %
(variable rate)

AKTYVAI virš 37 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydys, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniai ir penktadieniai — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniai — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniai uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,

Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario

ir 532-1149 M6P 1A6

AL GARBENS REALTOR

Telefonas 489-1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
ALFONSAS GARBENS, savininkas, dirbantis šioje srityje virš 30 metų, sąžiningai patarnaus nekilnojamo turto reikaluose

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
Telefonas 773-6480
77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.

Minėto Garbenio sūnus ALFONSAS, jn., specializuojasi nekilnojamo turto įkainavime (Capital Gains), investacijose, mortgičių parūpinime ir kituose nekilnojamos nuosavybės reikaluose

A. E. LEPAGE

Daiva T. Dalinda, B.A.

Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!

* Nemokamas namo įkainojimas *
(Istaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)

1566 Bloor Street West Tel. 537-3431
Toronto, Ontario M6P 1A4 Namų 769-9424

"TYPE MASTER GRAPHICS"

3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7

Telefonas: 236-1048

* Raidžių rinkimo bendrovė.

* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.

Skambinkite Linai Kuliavienai arba Vidai Šiaučlienei

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario Telefonas 535-1258

Dabar turime įvairių silkų pigia kaina: kibiras — \$32.50 arba \$1.39 už svarą (kibire yra 25 svarai — 50-70 silkų)

Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas. Gera kaina. Kviečiami atsiklankyti.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo

Juozas-Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

sitetas" ir Kijevo ASK komanda. Pradedant kovas dėl medalių, grupė užkaičiomai tik tarp jos narių rungtynėse pasiekti laimėjimai. Tad "Žalgiris" tolimesniems kovoms turi tik 4 pergalės, "Strojtelis", CASK ir "Dinamo" — po tris, "Universitetas" — dvi, ASK — nė vienos. Maratono bėgimas Kėdainiuose susilaukė šešiolikos bėgikų, kurių eilėse buvo ir viena mergina — technologijos inž. V. Vasiliaus-

kaitė iš Jonavos. Čempionu antros metus iš eilės tapo Šilutėje gyvenantis ir dirbantis latvis M. Calyatis, 42 km 195 m nubėgęs per 2 val. 19 min. 32.8 sek. Sidabro medalis išteiktas kauniečiui A. Godliauskui (2 val. 19 min. 58.2 sek.), bronzos — kauniečiui A. Geniui (2 val. 23 min. 45 sek.). V. Vasiliaus-kaitė tapo pirmąja moterimi Lietuvoje, atlikusia maratoninį bėgimą. Jos laikas — 3 val. 17 min. 17 sek.

Nauja Kanados lietuvių atstovybė

Išrinkta XII-ji Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto taryba

KLB XII-tos krašto tarybos vyriausioji rinkimų komisija savo posėdyje 1983 m. lapkričio 15 d. nutarė laikyti į XII-tą KLB krašto tarybą išrinktais šiuos asmenis:

VANKUVERIO RINK. APYLINKĖJE (aklamacija): Gumbelis Edvardas.

KALGARIO APYLINKĖJE (aklam.): Dubauskas Kęstutis.

THUNDER BAY APYLINKĖJE (aklam.): dr. Jasevičiūtė Emilė.

SUDBURIO APYLINKĖJE (aklam.): Bataitis Juozas, Rugienė Sigutė.

OTAVOS APYLINKĖJE (aklam.): Danys Juozas V.

MONTREALIO APYLINKĖJE (aklam.): kun. St. Šileika, Adomonis Jonas, Kličiūnas Algirdas, Lukoševičius Petras, Nagienė Birutė, Norikėlūnas Albertas, Paukštaitis Pranas, Piečaitis Vincas, Staskevičius Arūnas, Šiaučius Juozas.

TORONTO APYLINKĖJE: Pacevičius Algis, Bireta Vytautas, Paulionienė Giedrė, Jonaitienė Ramunė, Pacevičius Antanas, Rinkūnas Antanas, Dauginis Valteris, Šepaitis Herbertas, Beržinytė Laima, Čepas Silvestras, Šernas Gytis, Lapas Haris, Saplys Ramūnas-Juozas, Danaitis Jonas, Abramaitis D. Angelė, Delkus Osvaldas, Ignaitis Gražina, Firavičius Antanas.

HAMILTONO APYLINKĖJE: Pleinys Jeronimas, Kristolaitis Juozas, Stanevičienė Vida, Juozapavi-

čius Alfonsas, Deksnys Kazys, Stankus Juozas, Kvedaras Vaidotas, Skripkutė Liucija.

ST. CATHARINES APYLINKĖJE (aklam.): Alonderis Juozas, Šetikas Adolfas.

DELHI APYLINKĖJE: Augaitis Petras, Povilaitis Bronius, Beržinis Stasys.

RODNEY APYLINKĖJE (aklam.): Mockus Zigmantas.

LONDONO APYLINKĖJE (aklam.): Chainauskas Miras, Keras Stasys, Vilembrekas Rudy-Jonas, Švilpa Jonas-Algis.

WINDSORO APYLINKĖJE (aklam.): Kuras Česius.

Nauja Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos taryba

SUDBURIO APYLINKĖJE (aklamacija): Rugytė Marytė.

TORONTO APYLINKĖJE: Sungaila Morkus, Uleckaitė Jūratė, Čepaitė Dana, Rašymas Antanas, Čuplinskas Darius, Rašymas Algis, Slivinskaitė Natalija, Trumplikas Rimas, Truppinkaitė Loreta, Čuplinskas Vytautas.

HAMILTONO APYLINKĖJE: Rukšėnaitė Elytė, Ciparytė Ramona, Aušrotaitė Kristina, Ciparytė Dana, Pleinytė Aušra.

LONDONO APYLINKĖJE: Bersėnaitė Sigita, Judickaitė Dalia.

DELHI APYLINKĖJE (aklam.): Beržinis Pranas.

KLB VYR. RINKIMŲ KOMISIJA

ST. CATHARINES, ONTARIO

PAMINĖTA LIETUVOS KARIUMENĖS atsteigimo sukaktį lapkričio 13 d. Programoje buvo paskaita inž. Raimundo Tamasiūno, inscenizuotas žuvusiųjų pagerbimas Vėlinių naktį, dailis žodis — Izabelės Žmuidzieniaus iš Ročesterio, sol. Birutės Čypienės, akompaniatorius Kęstutis Saladžius, duetai — Andrius Ciemenis ir Vytautas Žmuidzinas. Seniai beturėjome taip gražiai atliktą patriotinio turinio programą!

Kariuomenės šventė prasidėjo iškilmingomis pamaldomis 10 v.r. Prieš altorių išsirikiavo 4 vėliavos su pilna palyda. Šv. Mišias laikė ir gilų pamokslą pasakė klebonas kun. Kęstutis Butkus, OFM. Pamaldose giedojo solistai Veronika ir Aleksandras Paulioniai. Po pamaldų padėtos gėlės ant Laisvės paminklo vienuolyno sodyboje.

3 v.p.p. salėje buvo surengta minėjimo iškilmė. Pirmą kartą buvo surengtas platesnis meno renginys vienuolyno salėje, kuri paprastai naudojama ir pamaldoms, atidarius altoriaus pertvarą. Įspūdis labai geras: minėjimams talpi, jauki ir sava sale!

Tiek pamaldose, tiek minėjime dalyvavo daug žmonių. Ramovėnai tikrai gali pasididžiuoti šiuo renginiu. Po minėjimo dar buvo gretimoje saliuokėje kavutė-uzkančiai ir vertingų daiktų loterija. Visa tai sudarė malonią bei jaukią nuotaiką. Ramovėnų organizacijos pirmininku šiais metais yra mūsų žymus veikėjas Petras Balsas. Kor.

A. a. KAZIMIERIS STUNDŽIAI mirus, vietoje gėlių paukuko Tautos Fondui \$25; J. Šarapnickas; \$10: K. Jonušas, S. Bolevičius, J. O. Karaliūnai; \$5: I. V. Skrebutėnai.

Už aukas nuoširdžiai dėkoju. J. Dervaitis, TF įgaliotinis

PADĖKA
Mūsų giminėms, draugams, pažįstamiems ir svečiams, dalyvavusiems mūsų vestuvėse, sveikinuosiems žodžiu ir raštu, įteikiusiems gausias dovanas ir pyragus riekiame nuoširdžiai ir broliškai padėką.

Dėkojame: kun. J. Liaubai, OFM, ir kun. J. Butkui, OFM, už koncelebracines Mišias ir jungtinių apeigų; solistams V. A. Paulioniams už giedojimą ir vargonavimą per pamaldas šventovėje; sveikinuosiems žodžiu — dr. K. Liutkui, J. Maniūskai, V. Pečiuliui, R. Vadopalui, O. Derliūnienei; sveikinuosiems raštu — St. M. Setkams, P. Dargiui, A. V. Zubams, E. K. Gruniams.

Dėkojame už skanius pyragus: J. Liutkieni, A. Ališauskieni, A. Čirušieni, J. Kamaitieni, O. Azubalienei. Atėi P. Puzauskiui už tvarkingą tarnybą prie buketo, S. A. Petkevičiams — už skanią pagamintą maistą ir patarnavimą.

Nuoširdi padėka už tvarkingai ir gražiai pravestą jungtinių pokylį vadovui A. Lukui.

Mes jus visus savo šeimos gyvenime visada prisiminsime.

Jus gerbia —

Ona ir Petras Polgrimai

Windsor, Ontario

PADĖKA
Netikėtai ligos prispausta buvau lankoma daugelio nuoširdžių žmonių. Nebuvo dienos, kad kas nors nebūtų manęs aplankęs.

Nuoširdžiai dėkoju Šv. Kazimiero parapijos tautiečiams už gėles, dovanas, sveikatos linkėjimus. Dėkoju taipgi bičiuliams, draugams, giminėms už telefoninius linkėjimus iš tolimų vietovių. Tai labai nustebino mane. Labai ačiū.

Lieku dėkinga visiems ir linkiu laimingų ateinančių švenčių. E. Baltulienė

Toronto Lietuvių Namų Moterų Būrelio dainos grupė, koncertavusi šio būrelio veiklos dešimtmečio renginyje. Iš kairės: A. Jucienė, A. Skilandžiūnienė, L. Mačionienė, D. Dargienė, V. Siminavičienė, A. Jankaitienė, vadovė — muz. D. Deksnytė-Powell

Oakville, Ontario

SENATVĖS NAMAI „TŽ“ 43 nr.

buvo išspausdintas rašinys „Kai reikia rūpintis seneliais“. Ta problema aš jau išsprendžiau prieš trejus metus — apsigyvenau anglių apartamentiniuose namuose. Yra du namai — vienas apartamentinis 12 augstų, antras slaugymo reikalingiems — 9 augstų. Abu namai priklauso tai pačiai bendrovei ir administracijai. Lietuvių pensininkai, kurie negali ar nenori apsigyventi lietuvių pensininkų namuose, gali persikelti į minėtus namus Oakvilleje. Pirmam pensininkai ir invalidai, išgyvenę Oakvilleje bent vienerius metus. Gali turėti automobilį (yra garazas). Nuomos kainos: porai — \$220-\$260 mėnesiui, viengungiui — \$130-\$160 mėn. Slaugos namuose atskiras kambarys vienam asmeniui — \$610 mėn. (nepasiturintiems primoka valdžia). Smulkesnių informacijų galėsiu duoti telefonu 827-0070 kasdieną iki 7 v.v.

Pensininkas

Sudbury, Ontario

IŠLEISTUVĖS. Povilui ir Elena Juteliams, Salomėjai Poderienei, Antanui ir Jūzei Gataučiams, Stasiui ir Marijai Lencams, išvykstantiems gyventi lietuvių pensininkų namuose „Vilnius Manor“ Toronte, Danguolės, Eriko Rotkui ir Audros Albrechtienės rūpesčiu suruoštos gražios išleistuvės.

Šv. Kazimiero (lenkų) parapijos salėje, dalyvavo beveik visi lietuviai, gyvenantieji Sudburyje ir apylinkėje, taip pat išvykstančių draugai ir pažįstami. Rengėjų vardu žodį tarė Danguolė Rotkienė, Lietuvių Bendruomenės apylinkės v-bos pirm. Elena Tolvašienė, „Geležinio Vilko“ klubo vardu jo pirm. Valys Bružas. Apie išvykstančius linksmai papasakojo Juozas Kručas. Kaip buvusiems geriems lietuviams — visi linkėjo laimingai ir gražiai įsikurti naujuose Toronto lietuvių pensininkų namuose ir aktyviai įsijungti į tautinę veiklą ir neužmiršti Sudbury. D. Rotkienė dalyvių vardu visiems išvykstantiems įteikė vertingas dovanas. Vėliau buvo suneštinės vaišės, išleistuvių vakarienė ir asmeniniai atsiveiklinimai. J. Kr.

LB APYL. VALDYBA, baigiantis 1983 metams, prašo visus lietuvių, nepaaukojusius Tautos Fondui ir nesusimokėjusius solidarumo įnašų, kuo greičiau tautinę pareigą atlikti. Aukas ir įnašus priima LB apyl. valdybos nariai.

LB apylinkės valdyba

LB APYL. VALDYBA, baigiantis 1983 metams, prašo visus lietuvių, nepaaukojusius Tautos Fondui ir nesusimokėjusius solidarumo įnašų, kuo greičiau tautinę pareigą atlikti. Aukas ir įnašus priima LB apyl. valdybos nariai.

Dalyvis

Vancouver, B. C.

BRITU KOLUMBIJOS LIETUVIŲ MEDŽIOTOJŲ IR ŽUVAUTOJŲ KLUBAS „BEBRAS“ š. m. spalio 29 d. paminėjo 15 metų veiklos sukaktį.

Susirinkęs gražus būrelis svečių ir narių Jono ir Leonardos Maciauskų sodyboje prie puošnaus stalo turėjo progą atlikti 15 metų laikotarpį turėtas išvykas, medžiokles, žuvalimus, gegužines ir t.t. Visa tai prisiminėti padėjo klubo pirm. V. Skabeikis savo kruopščiai paruoštu pranešimu.

Ta proga buvo gauta iš kun. J. Vaisnio JAV-se įkalbėta garsinė juostelė. Kun. J. Vaisnys prisiminėdamas gyvenimą laiką Vankuveryje savo kalboje šiek tiek mus pabūrė, palinkėjo ir toliau klubui sėkmingai veikti ir gražiai apibūdino „Bebrą“ kaip mūsų klubo simbolį.

Buvo įteiktas padėkos lakštas Jonui ir Leonardai Maciauskams už jų nuolatinę globą ir darbą nuo pat pirmųjų klubo įsikūrimo dienų. Gantos mlytoju Petriui Skučui įteiktas padėkos lakštas už organizavimą išvykų į gamtą. Petras ir Alda Skučai nekartą yra pakvietę klubą į savo turimą vasarnamį Vašingtono valstijoje, JAV. Be to, praėitą vasarą ten buvo prastas „Bebro“ vardo takas, kuris prasideda nuo jų vasarnamio ir tęsiasi į miškų gilumą.

J. Maciauskas buvo apdovanotas taure už medžiojimą savame kieme. Jų sodyba yra miškingoje aplinkoje. Ten gyvena zuikiai, rakūnai, stirnos ir kitokie ūkio kenkėjai.

Klubą sveikino KLB Br. Kolumbijos apylinkės valdybos pirm. B. Vileita ir palinkėjo klubui toliau sėkmingai veikti. Vankuverio lietuvių šachmatininkų vardu sveikino E. Gumbelis, palinkėdamas senukui „Bebrui“ geros sveikatos, ir patarė klubui po 15 metų sukakties baltiaus prisijungti prie šachmatininkų, nes klubo valdyba sudaro beveik visi šachmatininkai. Be to, šachmatininkai neturi išdėdinko, „Bebras“ turi ne tik išdėdinką bet ir nemažą išdą.

Linksmajai programos daliai vadovavo L. Maciauskienė. Savo sukurtais posmais apdainavo klubą, pritariant J. Sakalauskui. Minėjimas baigtas su šokiais ir linksmais pasikalbėjimais.

Dalyvis

St. Petersburg, Florida

RUDENINĖS VEIKLOS sezonas pradėtas pokyliu lietuvių klube spalio 15 d., dalyvaujant 350 tautiečių. Invokacija sukalbėjo kun. A. Stašys. Meninę programą atliko dainos ir muzikos vienetas „Jinai ir trys gintarai“ iš Niujorko (jis grojo ir šokiams) ir mimi-kas Paulius Rajekas. Prie meninės programos išlaidų prisidėjo lietuvių kredito unija „Kasa“, atidariusi savo skyrį St. Petersburg. Skyrinui vadovauja Aras Miezėlis. Pranešimus padarė „Kasos“ direktoriai: dr. R. Vaičaitis, V. Alksnis, A. Šilbajoris, V. Vėbeliūnas, pirmininkas.

INFORMACINIS „KASOS“ SUSIRINKIMAS įvyko spalio 16 d. Isle de Sol vietovėje. Dalyvavo apie 100 tautiečių. Pranešimus padarė ir atsakinėjo į klausimus „Kasos“ unijos direktoriai.

LIETUVIŲ KLUBO CHORAS, vadovaujamas muziko P. Armono, pradėjo naują veiklos sezoną spalio 21 d.

LITUANISTINĖ MOKYKLA pradėjo naujus mokslo metus rugsėjo 10 d. apartamentiniuose dr. K. ir D. Bobelių namuose, kur turi

7 kambarius. Mokykloje dirba šeštadieniais mokytojos — vedėja M. Pėteraitienė, R. Moore, T. Demčiukienė, G. Puniškienė. Tėvų komitetas: pirm. D. Bobelienė, vicepirm. A. Didžbalienė, sekr. R. Moore, izd. M. Bucelavičius, narė G. Puniškienė. L. Ž.

Delhi, Ontario

KLK MOTERŲ DRAUGIJOS Delhi skyrius šventė savo 25 metų sukaktį lapkričio 6 d. Labai skoningai lietuviška simbolika išpuoštoje salėje apie gausiai apkrautus stalus susirinko beveik visa Delhi lietuvių visuomenė. Pranešė Birutė Vytienė pirmiausia pagerbė buvusius pirmininkes, papuošdama jas rožėmis. Skyrus pirmininkę V. Garnelienę priminė, kad tik neatsilikusiuose kraštuose tokios organizacijos, kurios dirba vien savanoriai, gali gerai veikti. Ta katalikių draugija buvo įsteigta Lietuvoje prieš 75 metus. Tas faktas byloja, kad Lietuva, neturtingas kraštas, bet buvo neatsilikęs. Išėjimoje mūsų moterys atgaivino draugijos veiklą, įsteigdamos tą skyrį prieš 25 metus, nors visos buvo neturtingos, slegiamos rūpestių. Skyrus narės laikosi Kristaus pamokymo mylėti ir gera daryti ne tik giminėms ir draugams, bet ir šelpiti neturtingus, net ir tuos, kurių nepažįsta. Dėkojo gausiai susirinkusiems, savo atsilankymu parodžiusiems priitarimą jų pastangoms eiti tiesios keliu, rodant meilę artimui pagal šūkį „tiesa ir meilė“.

Sveikino žodžiu centro valdybos pirm. dr. O. Gustainienė, Delhi klebonas kun. L. Kemšis, perduodamas taip pat linkėjimus ir skyrus dviasio vado kun. dr. J. Gutausko, kuris dėl ligos negalėjo dalyvauti, Toronto Prisikėlimo parapijos skyrus pirm. B. Čepaitienė, Hamiltono skyrus atstovė p. Rakštienė, įteikusi gražų albumą, papuoštą Aušros Vartų Marijos paveikslu, Toronto Lietuvių Kankinių parapijos pirm. G. Trinkienė, šaulių moterų Delhi sekijs vardu p. Žiogienė. Raštu sveikino Montrealio skyrus pirm. D. Staškevičienė, kun. J. Staškus, Delhi skyrus įsteigėja M. Povilaitienė, kuri sirgo ir negalėjo atvykti.

Po kalbų, sveikinimų ir linkėjimų visuomenė turėjo progos atsi-gaivinti gausiomis vaišėmis. Po to klausėsi koncerto, atlikto solistų iš Montrealio — A. Paškevičienės ir A. Keblio.

A. Keblys dainavo su entuziazmu. Nebuvo jame nieko dirbtinio. Buvo įdomu klausytis jo disciplinuoto dainavimo, pagauančio klausytoją dainų grožiu. Plaukte plaukte jo daina, bet kiekviena išreikšta savitai ir interpretuota su tvirtu ritmu bei įsijautimu. Delhi apylinkės klausytojai dėkingai klausėsi jo dainavimo ir prašė kartoti. Itin patiko duetai, kurie buvo gerai paruošti.

Agutė Paškevičienė po ilgesnės pertraukos vėl pasirodžiusi mūsų apylinkėje davė mums progos pasiklausyti jos dainavimo. Grožėjomės jos tikslu ritmu bei gera interpretacija. Abiem solistam akompanavo V. Garnelienė.

Dalyvis
* Naujiem skaitytojams „Tėviškes Žiburiai“ pirmaisiais metais — tik-tai \$15.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte
Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096.

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČENAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

TORONTO

Sukaktuvinis lietuvių skautijos koncertas 65 metų veiklos sukaktį paminėti buvo surengtas lapkričio 20 d. L. Namuose. Į gausius dalyvius įvadinio žodžiu prabilo rengėjų vardu Č. Senkevičius. Po jo scenoje pasirodė solistės Elena Blandytė ir Ona Blandytė-Jameikienė, lydimos akompaniatoriaus J. Govėdo. Pirmoje dalyje jos padainavo tris duetus, po keletą solo dainų ir atliko deklamaciją (B. Pūkelevičiūtės „Paskutinis birželis“) su solo ir pianino palyda. Antroje dalyje sol. O. Blandytė padainavo N. Piccinio ir G. Puccinio operų arijų, o E. Blandytė paskaitė N. Mazalaitės „Gyvenimo legendą“. Programa buvo baigta duetu iš P. Čaikovskio „Pikų damos“ ir Bražinskio „Nemunėlių“. Rengėjai savo padėką programos atlikėjoms ir akompaniatoriui išreiškė gėlėmis ir St. Kuzmo žodžiu, o gausūs klausytojai — ilgu plojimu. Vakarienis metu kalbėjo vyr. skautininkas v.s. S. Miknaitis iš JAV ir įteikė dovanas — lietuviškas koplyteles O. Indrelienei ir p. Aromaitienei. Vakarienis programai vadovavo V. Skrinskas, invokaciją sukalbėjo kun. Aug. Simanavičius, OFM. Atsisveikinant su solistėmis teko sužinoti, kad Elena Blandytė turi paruošusi literatūriniam vakaram V. Tamulaičio novelę „Sugrįžimas“ ir V. Krėvės „Skerdžių“. Ji šiuos kūrinius atlieka atmintinai. Bv.

Toronto Lietuvių Vyrų Choras „Aras“ lapkričio 19 d. koncertavo Hamiltone, kur vietos šaulių kuopa surengė lietuvių kariuomenės atsteigimo 65-rių metų ir 100 metų „Aušros“ sukakties minėjimą. Chore yra 46 vyrai (5 iš Hamiltono ir 1 iš Kičenerio). Jiems vadovauja sol. V. Verikaitis, akompanuoja muz. J. Govėdas. 1984 m. kovo mėnesį „Aras“ pakviestas giedoti šv. Kazimiero šventėje Hartfordo katedroje.

Lietuvių Vaikų Namuose viešiančiame vaikų darželyje šiemet yra 30 lietuviukų ir 35 kitų tautybių vaikai. Darželiui vadovauja N. Pr. Marijos vienuolijos Toronto skyrus vyresnioji sesuo Margarita Barikaitė. Lietuvių grupei vadovauja sesuo Loretta. Joms talkina Marytė Gražulytė ir Irena Normantaitė.

A. a. Leono Meškausko darbovietės bendradarbiai „Bell“ bendrovėje Hamiltone, pagerbdami velionį, atsiuntė „T. Žiburiams“ \$40 auką. Lyd-raštį pasirašė: Em. Gooding, J. Patrick, C. Zawry, D. Kennedy.

PERKATE AR PARDUODATE NAMUS? SKAMBINKITE BIRUTEI GRIGAITYTEI-SPUDIENEI
3630 Lawrence Ave. East 431-5462
Scarborough, Ont. M1G 1P6 445-9469

A. E. LEPAGE
REAL ESTATE SERVICES

PERKATE AR PARDUODATE NAMUS? SKAMBINKITE BIRUTEI GRIGAITYTEI-SPUDIENEI

3630 Lawrence Ave. East 431-5462
Scarborough, Ont. M1G 1P6 445-9469

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 303 Telefonai:
Toronto, Ontario M6S 4W3 įstaigos (416)762-7393
Bloor ir Jane gatvių kampas namų 233-0303

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B.

3031 Bloor St.W., Suite 200 Telefonai:
prie Royal York įstaigos (416)231-4138
Toronto, Ontario M8X 1C5 namų 848-0234

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DRESERIS ir A. MIKSIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p.,
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE * Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komerčiniai

533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

A & L Windows
Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) (vairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. **Nemokamas įkainojimas.**
Lietuviams 10% nuolaida Skambinti telefonu
(416) 545-6556 Hamiltone,
Toronte ir apylinkėse

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• IVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

V. BAČENAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČENAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

TORONTONT

Anapilio žinios

— Adventinio susikaupimo diena lapkričio 19 vadovavo kun. G. Kijauskas, SJ, Dievo Motinos par. klebonas Klevelande. Dalyvavo apie 60 asmenų. Jis taipgi sakė pamokslus sekmadienio pamaldose.

— Metinėje parapijos vakarinėje lapkričio 13 d. meninė programą atliko parapijos choras, vadovaujamas muz. J. Govėdo, solistas S. Žiemelytė ir A. Pakalniškytė, akompanuojamos muz. St. Gailevičiaus.

— Lapkričio 16 d. lietuvių kapinės palaidotas a.a. Feliksas Noreika, 73 m., iš Colingwood, Ont.

— Lapkričio 20, sekmadienio vakare, savo pamaldas Lietuvos Kankinių šventovėje turėjo korejiečiai katalikai.

— Pakrikštytas Bryan ir Violetos (Žiobakaitės) Kozak sūnus Derek-Bryan.

— Lapkričio 27, sekmadienį, 11 v.r. pamaldose Lietuvos kariuomenės šventės proga organizuotai dalyvaus Vl. Pūtvio šaulių kuopa.

— Anapilio sodybai paaukojo \$1000 — Petras ir Laima Butėnai; \$300 — A. Miklovaitienė; lietuvių kapinėms \$100 — M. Kukanaukas, V. A. Buragai; \$50 — Br. ir St. Prapakai; parapijos skolom mokėti — \$400 P. Ščepavičius, \$200 — M. Noreikienė, \$50 — V. Dauginis, J. Jankauskas, \$40 — A. Kaminskas.

— Mišios lapkričio 27, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Mariją ir Vytautą Petravičius bei Petrą Daunių, 11 v.r. — už a.a. Pijų Matukaitį.

Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldas lapkričio 27, sekmadienį, 11.15 v.r., laikys kun. Udo Petersoo anglų kalba. Po pamaldų — moterų draugijos posėdis šventovės salėje. Visos moterys kviečiamos dalyvauti.

— Gruodžio 4, sekmadienį, iškilmingose pamaldose įprastai laikys kun. Ansas Trakis — Lietuvos Evangelikų Liuteronų Bendrijos išsilvijoje prezidentas-vyskupas. Apeigas atliks arkiv. A. Lūsis, vysk. K. Raudsepp, asistuos kunigai — P. Dilyis ir J. Calitis, giedos parapijos choras. Po pamaldų — pietūs Lietuvių Namuose. Įėjimas \$8 asmeniui, \$15 — porai.

— Kun. P. Diliui išvykus Čikagone, pastoraciniais reikalais prašoma kreiptis į parapijos sekretorę M. Dambarienę tel. 536-1433. Kunigas grįš lapkričio 29 d.

Lietuvių Namų žinios

— LN valdybos posėdyje nutarta apmokėti likusią LN ipotekos skolą (mortgage). 1984 metus LN pradės be skolų ir LN bus narių nuosavybė.

— Priimti nauji nariai: R. Grybas, E. Grybas, D. Govėdas, B. Nakrošius, L. Grybas, P. Žemaitis, P. Karosas, A. Gvildys, R. Marcinkevičius, A. Rašymas, D. Slapšytė, A. Slapšys, A. Radzevičius, L. Kakevičius, D. Dirmantaitė.

— Patvirtintos bilietų kainos N. Metų sutikimui LN. Suaugusiems — \$35, jaunuoliams — \$25 arba \$200, jei užsakoma 10-čiai jaunų asmenų stalas.

— Patvirtinta sąmata tolimesniam statybos planavimui virš dabartinės autoaikštės, numatyta atskirti įėjimą į "Lokio" svetainę nuo pagrindinių durų į LN. Tai palengvins LN saugumą nuo nepageidaujamų asmenų.

— Religiniam Pasaulio Lietuvių Kongresui ir operai-misterijai paskirta \$500 auka.

— LN dainos vienetas ruošiasi gastrolėms Floridoje. Per 7 viešnagės dienas (sausio 2-9) planuoja duoti koncertus St. Petersburg, Miami ir Juno Beach.

Lietuvių Bendruomenės išvyka į šv. Kazimiero iškilmės Romoje 1984 m. Dabar galima prasižinti atostogas ir po savaitės Romoje su ekskursija aplankyti šv. Žemę. Išskrendama vasario 27 d., grįžtamą kovo 12 d. Kanados keleiviai gali prisijungti Niujorke. Kaina asmeniui iš Niujorko — \$1580.00, gyvenant dviese kambaryje. Smulkesnės informacijos ir brošiūrų kreiptis: American Travel Service Bureau, 9727 South Western Ave., Chicago, IL 60643. Tel. (312) 238-9787. (Sklb.).

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronto.

ATLEKU visokius namų remonto ir stalius darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofas (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronto — J. Balūnas.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusi sekmadienį 10.15 v. Mišiose organizuotai dalyvavo skautai, švėsdami 65 m. skautų sąjungos sukaktį, ir KL Jaunimo Sąjungos tarybos suvažiavimo dalyviai. Jaunimui pamokslą sakė kun. dr. F. Juzevičius, solo giedojo sol. E. Blandytė ir sol. O. Jameikienė.

— Ruošiasi tuoktis: Ilona Paškauskaitė su Orest B. Turczyn.

— Pakrikštytas Jonas-Aras, Jonio ir Danelės Didžbalių sūnus.

— Lapkričio 21 d. palaidota a.a. Izabelė Slivinskienė, 70 m. amžiaus.

— Klebonijos raštinėje jau galima gauti kalėdinių plotkelių.

— Jau platinami bilietai į mūsų parapijos rengiamą N. Metų sutikimo balių gruodžio 31 d., 7 v.v.

— Radijo programos "Tėvynės prisiminimai" paramai ir a.a. Jono Simanavičiaus, tos programos įsteigėjų, prisiminimui rengiamas koncertas gruodžio 4 d., 4.30 v.p.p., Prisikėlimo salėje. Programą atliks beveik visi Toronto solistai. Žodį apie velionį tars kun. dr. Pr. Gaida.

— Parapijai aukojo po \$100: C. E. Javai, A. V. Lukai, C. K. Joniai, E. Ersloviene, A. Žilėnas, E. Spudė, B. Vaišnoras; po \$50: B. A. Kavoliūnai, I. J. Milkintai, S. B. Prapakai; klerikų fondai: B. A. Kavoliūnai \$50; vienuolynai: A. A. Šmigelskiai \$100, M. Raškauskienė \$50; Vėlinių novenai: dr. R. E. Barakauskai \$100, dr. K. A. Ambrozaičiai \$50, V. K. Bagdonavičiai \$50, B. Maskeliūnas \$50; kun. A. Grauslio knygos po \$100: A. Krikštolaitienė, M. Bložienė, P. Skablauskas, A. Pranckevičius.

— Mišios lapkričio 27, sekmadienį, 8.30 v.r. — už Joną Kalinauską, 9.30 v.r. — už Vėlinių novenai pavestas vėles, 10.15 v.r. — už Mariją Štukiene, 11.30 v.r. — už žuvusius karius ir savanorius, 7 v.v. — už Povilą Jarašiūną.

— Šv. Rašto seminaras įvyks lapkričio 25-26 d.d. Prisikėlimo parapijos Parodų salėje. Seminaro pradžia lapkričio 25, penktadienį, 7.30 v. vakaro, lapkričio 26, šeštadienį, 10 v. ryto. Vadovaus kun. prof. A. Rubšys iš Niujorko. Visi kviečiami dalyvauti.

Toronto Lietuvių Golfo Klubas metinis pobūvis — lapkričio 26, šeštadienį, 7 v.v., Prisikėlimo par. Parodų salėje. Informacijos teikia V. Kakevičius 767-0529, S. Krašauskas 766-5367, A. Klimas 766-5972.

Kanados Lietuvių Žurnalisto Sąjungos centrinio skyriaus Toronte visuotinis narių susirinkimas — gruodžio 3, šeštadienį, 3 v.p.p., Lietuvių Namų posėdžių kambaryje. Bus renkama nauja valdyba ir svarstomi ateities veiklos planai. Toronte gyvenantieji žurnalistai nariai ir nenariai kviečiami dalyvauti.

Valdyba

Lietuvių Tautodailės Instituto Toronto skyrius dalyvaus Community Folk Art Council ruošiamoje šventėje "Kalėdos aplink pasaulį". Šis renginys įvyks North York Civic Centre, 5500 Yonge St., Willowdale.

— LTI Toronto skyriaus narės ruošia lietuvišką šiaudinkais papuoštą eglutę, mažą tautodailės parodėlę (audiniai, mežginiai, lėlės, juostos) ir populiariausius kalėdinius kepinus. Kai kurie dalykai bei gaminiai, rengėjų pageidavimu, bus pardavinėjami, ir publika galės jų įsigyti. Taip pat bus demonstruojama šiaudinkų gamyba. Šioje šventėje dalyvaus ir Toronto "Gintaro" tautinių šokių grupė, atlikdama meninę programą.

Tikimės, kad lietuviai susidomės šiuo renginiu ir aplankys parodą, kuri bus š. m. gruodžio 3., šeštadienį, 12-8 v.v. ir gruodžio 4, sekmadienį 11-6 v.v. Laukiame visų.

LTI Toronto skyrius Jesse Flis, Parkdale — High Parko apylinkės atstovas Kanados parlamente ir parlamentinis sekretorius transporto ministerio, kviečia savo apylinkės gyventojus į pobūvį "Meet Your M.P." gruodžio 9, penktadienį, 7.30-9.30 v.v., Šv. Kazimiero — Šv. Stanislavo kredito unijos salėje 220 Roncesvalles Ave. Bus pranešimai ir vyno bei sūrio vaišės.

Giedraičio Lietuvių Žuklautojų ir Medžiotojų Klubų valdyba Hamiltone, įvertindama "T. Žiburių" paslaugas klubo veiklai, paaukojo \$50.

— Ruošiasi tuoktis: Ilona Paškauskaitė su Orest B. Turczyn.

— Pakrikštytas Jonas-Aras, Jonio ir Danelės Didžbalių sūnus.

Iškilmingas Lietuvos kariuomenės atsteigimo suvakties **minėjimas** - lapkričio 27, sekmadienį, 3 v.p.p., Toronto Lietuvių Namuose

Programoje: Č. Senkevičiaus paskaita, Prisikėlimo parapijos choro dainos, duetinė akordeonų lietuviškų melodijų pynė, deklamacijos, kavutė.

Iškilmę rengia ir visus dalyvauti kviečia Vl. Pūtvio šaulių kuopa, KLB Toronto apylinkės valdybos pavesta

Įėjimo auka — \$3 asmeniui

Žymiajam visuomenės veikėjui a.a. J. R. Simanavičiui pagerbti ir jo įsteigta bei vadovaujama lietuviškai radijo programai paremti **gruodžio 4, sekmadienį, 4.30 valandą po pietų, Prisikėlimo parapijos salėje rengiamas**

PLATAUS MASTO

KONCERTAS

Programą atliks solistės: Linda Marcinkutė, Anita Pakalniškytė, Veronika Paulionienė, Justina Sriubiškienė, Slava Žiemelytė; solistai: Aleksas Paulionis, Algis Simanavičius, Rimas Strimaitis, Vacys Verikaitis. Akompanuos muz. J. Govėdas

Koncertą rengia ir visus dalyvauti kviečia radijo programos — "Tėvynės prisiminimų" rėmėjų grupė

Bilietai — \$5, pensininkams ir studentams — \$4 (prie įėjimo).

"T. Žiburių" administracija bus atidaryta ir sekmadieniais, pradedant lapkričio 27 diena, iki gruodžio 18 d. imtinai, nuo 12 v. iki 1 v.p.p.

Primenama, kad kalėdiniai ir N. Metų sveikinimai šventiniam "T. Žiburių" numeriui priimami tik iki š. m. gruodžio 12 d.

Bendros ateitininkų Kūčios bus gruodžio 11, sekmadienį, Prisikėlimo parapijos salėje 5 v.p.p. Visi ateitininkai ir jų svečiai maloniai kviečiami atsilankyti. Kaina suaugusiems — \$5, studentams ir pensininkams — \$3, moksleiviams — \$2.

Iškilus Kūčių vakaras rengiamas Anapilio salėje gruodžio 24 d. Bus vakarui pritaikyta programa, tradicinių valgių vakarinė su vynu ir Kalėdų senelis mažiesiems. Šeimininkė — J. Bubulienė. Bilietai bus platinami nuo lapkričio 27 d. Status, pritaikytas pagal šeimų dydį, galima rezervuoti pas J. Bubulienę 667-8260 arba pas G. Trinkienę 762-9517. Bilietų kainos: \$11, pensininkams \$10, jaunuoliams nuo 12 iki 15 m. — \$8, nuo 8 iki 12 m. — \$5, vaikams iki 8 m. nemokamai. Kūčias ruošia ir visus dalyvauti kviečia Lietuvos Kankinių parapijos moterys.

Naujų Metų sutikimas Anapilyje bus gruodžio 31 d. nuo 7 v.v. Gros Justo Vaičiaus orkestras, bus vaišinamasi J. Bubulienės paruošta vakarine ir užkandžiais. Rengia Lietuvos Kankinių parapijos tarybos administracinė sekcija.

Užgavėnių karnavalas rengiamas 1984 m. vasario 25, šeštadienį, Toronto Lietuvių Namuose. Programa: jaunimo popietė, kaukių vakaras ir meno darbų paroda. Pelnas — dalyvaujančioms organizacijoms. Meno darbų parodoje kviečiami dalyvauti jaunesnieji ir vyresnieji menininkai su savo paveikslų, skulptūrų, keramikos ir kitais rodiniais. Organizacijos ir menininkai yra kviečiami dalyvauti ir nedelsiant užsiregistruoti Lietuvių Namų raštinėje tel. 532-3311.

Vykstantiems į Romą. Šv. Kazimiero 500 suvakties centrinis komitetas praneša, kad lietuvių maldininkų kelionės užbaigiamasis pokylis bus "Sheraton Roma" viešbutyje. Jame telksis ir kitokia tos savaitės veikla. Todėl maldininkų kelionės organizatoriai ar tuo metu į Romą vykstą pavieniai asmenys turėtų apsigyventi "Sheraton Roma" viešbutyje (luxury hotel). Centrinio komiteto organizuojama pagrindinė grupė bus apsiėmusi tame viešbutyje. Iki šiol šioje grupėje per agentūrą "Vytis" Brooklyne yra užsiregistravę 320 asmenų.

Raimondas Pilipavičius iš Montrealio skaitė savo poeziją anglų kalba Bramptone ir Etobicoke mokykloje, kuriose yra įvesta vadinamoji "Special Experiential Education" sistema. Jis taip pat skaitė savo poeziją CBC programoje "Spotlite" spalio 21 d.

Maloniai kviečiame atsilankyti į **VINCO KRĖVĖS minėjimą** gruodžio 4, sekmadienį, 3 v.p.p., Lietuvių Namuose, Mindaugo menėje.

PROGRAMA: paskaitą tema "Krėvės asmuo ir kūryba" skaitys dr. G. Bijūnienė; raštų ištraukas skaitys A. Sungailienė ir R. Paulionis; meninę programą atliks kanklininkės — sesutės Mirga ir Aukšė Bankaitytės iš Klevelando.

Įėjimas — auka. Visus dalyvauti kviečia — TLN kultūrinės veiklos komisija

Dr. Robertas Tautkus, šeimos gydytojas atidarė savo kabineta

18 Kensington Road, Suite 408, Bramalea, Ontario L6T 4S5

Telefonas 792-2245

Gydytojas kalba ir lietuviškai

Kanados Lietuvių Fondas skelbia paminklo projekto **KONKURSA**

Paminklo duomenys:

Vieta — Toronte, Park Lithuania

Kaina — iki \$15,000

Medžiaga — akmuo, granitas, gelžbetonis

Augstis — 8-10 pėdų

Rašas — Park Lithuania — Dedicated to Lithuanian Freedom Fighters

Lithuanian Canadian Community Toronto Branch

Projektus siųsti iki š. m. gruodžio mėn. 31-os dienos šiuo adresu: Lithuanian Canadian Foundation, 28 The Palisades, Toronto, Ont., Canada M6S 2W8.

Pirmą vietą laimėjusiam projekto autoriui bus išmokėta **\$500 premija**

Solisčių D. Stankaitytės ir S. Žiemelytės duetų plokštelei numatytų kitataučių kompozitorių dainų vertimus į lietuvių kalbą atliko poetas St. Santvaras. Be to, jis sukūrė eilėraštį, kurio melodiją duetui sukurs muz. St. Gailevičius.

Lietuvių Bendruomenės Palm Beach, Fla., apylinkės valdyba, skirstydama auksas spaudai, nepamiršo ir "T. Žiburių" — paskyrė \$25. Pinigus atsiuntė izd. J. Štaras.

WILLOWDALE-YONGE IR FINCH rajone, netoli požeminio traukinio, išnuomojamas kambarys su baldais ir visomis virtuvės privilegijomis bei atskiru šaldytuvu. Pageldaujama nerūkanti moteris ar studentė. Tel. 221-9648 Toronto.

VAŽIUOJŲ į Floridą Kaledoms. Galia paimti du. Skambinti tel. 275-1805 Toronte.

DĖL SENATVĖS pigiai parduodamas mūrinis dvibutis. Naujas šildymas dujom ir vandeniu. Vasaros mieste prie vandens. Dvi krosnyš, du šaldytuvai ir visi kiti daiktai, priklausantys prie namo, įeina į tą pačią kainą. Mėnesinės pajamos per abu butus — \$750. Namų kaina — \$43.000. Skambinti (705) 474-5905.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI

Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parenimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8260 arba 667-8280 Toronto.

MONTREALQUE

KLB Montrealio apylinkės valdybos pirm. Vincas Piečaitis perdavė savo pareigas vicepirm. Arūnui Staškevičiui, pasilikdamas valdyboje vicepirminku.

"Litas" pastu išsiuntinėjo informacinius lapelius anglų ir prancūzų k. savo rajono gyventojams, kviesdamas įsirašyti nariais ir atlikti visus bankinius reikalus. Susidomėjimas gana didelis, nes apylinkėje jokio banko nėra.

Praėjusią vasarą Montrealio jaunimo ansamblio "Gintaras" savo vadovę Rasą Lukoševičiūtę išleido į marčias Windsor, Ont. Dabar "Gintarui" vadovauja Silvija Akstinaitė-Staškevičienė, ansambliui priklausanti nuo jo įsteigimo. Jos vadovybėje pirmas "Gintaro" koncertas įvyko lapkričio 5 d. Niujorke "Laisvės žiburių" radijo baliuje.

KLB Moterų Draugijos Montrealio skyriaus metinė šventė rengiama gruodžio 4 d. AV parapijoje. 11 v. pamaldos už gyvas ir mirusias dr-jos nares. Po to salėje — minėjimas, pietūs ir loterija. Programą atliks "Pavasario" mergaičių choras, akompanuojant Mm. M. Roch. Svečiai, viešnios ir narės kviečiami atsilankyti.

Irena ir dr. Petras Lukoševičiai, turėdami dviejų savičių atostogas, automobiliu keliauja po JAV-bus. Dalyvavo "Gintaro" koncerte Niujorke.

Dr. V. Giriūnienė ir G. Kudžmienė išskrido dviem savaitėm į Kiniją, Hong-Kongą ir Japoniją. Dr. Giriūnienė dalyvauja dantistų konvencijoje. B.S.

Patikslinimas. Žinia apie muziką A. Stankevičiaus persikėlimą Kalifornijon taistytina ta prasme, kad jis kol kas tėra galimybė, kurios išsipildymas dar nėra paaiškėjęs. N.B.

Šv. Kazimiero parapijoje. — Šv. Onos Draugijos susirinkimas įvyko svetainėje, dalyvaujant 80 narių. Visa valdyba vienbalsiai per-

rinkta: pirm. E. Kurilienė, vicepirm. O. Cousineau, finansų vedėja — M. Milienė, protokolų sekretorė — J. Gargasienė, izd. — G. Visockienė. Gruodžio 11 d. nutarta surengti pietus su programa — visai parapijai. Įstojo trys naujos narės: Anelė Grigeliene, Č. Rugytė, Cecilija Brazauskas. Visos narės pavaišintos valdybos paruoštais skaniais pietumis. — Šv. Elzbiotos Dr-jos susirinkimas įvyko lapkričio 6 d., kuriam 20 metų išbuvusi pirmininke Ona Kreivienė savo vieton, visom narėm pritariant, paskyrė Albiną Astrauskienę. — Parapija numato rengti N. Metų sutikimą. Sk.

Dienraštis "Le Devoir" 1983.X.18 išspausdino straipsnį antrašte "Juris Andropovas užgnaužė betkokią pasipriešinimo formą". Jame AFP spaudos agentūra sako, kad J. Andropovas, tapęs partijos vadu, suimdino žmogaus teisių gynėjus ir uždarė kalėjimuose bei lageriuose. Vienas tokių esąs inž. Josif Begun nutiestas 7 metams kalėjimo ir 5 metams tremties. Valdžia neleidžianti jam emigruoti Izraelin, nes žinąs daug valstybinių paslapčių. Tokių asmenų Sov. Sąjungoje esą tūkstančiai. Jų emigracija esanti suvaržyta. 1979 m. buvo leista emigruoti 51.000, o 1983 m. išleidžiama tik po 200 į mėnesį. Oleg Radzinsky, 25 m. amžiaus, vienas iš steigėjų organizacijos, siekiančios pasitikejimo tarp Sov. Sąjungos ir JAV, buvo nubautas vienerių metų kalėjimu ir 5-rių metų tremtimi. Kun. S. Tamkevičius, vienas iš steigėjų komiteto tikinčiųjų teisėm ginti, laukia teismo ir tikriausiai bus nubautas kalėjimu, kaip ir kun. A. Svarinskas, gavęs 7 metus kalėjimo. Visos disidentų grupės buvo priverstos sustabdyti savo veiklą, jų nariai suimti. Tik Sacharovas su savo žmona nėra suimti, bet yra ištremti ir izoliuoti.

MONTREALIO STAŠKEVIČIAI jų vaikai, marčios, žentai ir vaikaičiai sveikina Toronto gimines:

Valentiną Staškevičiūtę-Baliūnienę, Jonuką Baliūną, kunigą Joną Staškų-Staškevičių, Vytautą Staškevičių jų gimtadienių proga ir linki sveikatos, sėkmės bei ilgiausių metų!

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C.I.B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
certifikatus 1 m.	9.5 %	Nekilnojamo turto,	
Terminuotus indėlius:		asmenines ir prekybines.	
1 metų	9 %	Paskolos mirties	
180 — 364 d.	8.25%	atveju draudžiamos	
30 — 179 d.	7.75%	iki \$10,000	
Trumpalaikiai indėliai			
\$20,000 ar daugiau			
Taupomosios sąskaitos:			
specialios	7.25%		
su drauda	7 %		
Čekių sąskaitos:	5 %		

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS		3907A Rosemont	
1475 De Seve		4.00 — 8.00	
Pirm. antr. treč.	9.00 — 3.00	2.00 — 6.00	
Ketvirtadieniais	12.00 — 8.00		
Pentadieniais	10.00 — 6.00		
Sekmadieniais nuo spalio 15 iki gegužės 15			
1475 De Seve ir Šv. Kazimiero par. salėje:	10.30 — 12.30		

K. CIBAS atlieka visus stalius darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINI-KA mediciniškas pooperacinis gydymas. Patarimai asmeniniams ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. (416) 533-8008.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvių gėlių tvarkymo srityje.